

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 25.4.2001
COM(2001)224 τελικό

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**σχετικά με τους Γενικούς Προσανατολισμούς των Οικονομικών Πολιτικών
των κρατών μελών και της Κοινότητας για το 2001**

εκπονήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 99, παράγραφος 2 της συνθήκης
για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I.	ΓΕΝΙΚΟΙ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	3
1.	Εισαγωγή	3
2.	Βασικές προτεραιότητες και δράσεις.....	3
	2.1. Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις και προοπτικές.....	3
	2.2. Κυριότερες προκλήσεις.....	5
3.	Συστάσεις	9
	3.1. Μακροοικονομικές πολιτικές προσανατολισμένες στην ανάπτυξη και τη σταθερότητα	9
	3.2. Βελτίωση της ποιότητας και της βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών.....	11
	3.3. Ενίσχυση των αγορών εργασίας.....	12
	3.4. Διασφάλιση αποτελεσματικών αγορών προϊόντων (αγαθά και υπηρεσίες).....	14
	3.5. Προώθηση της αποτελεσματικότητας και της ολοκλήρωσης της αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στην ΕΕ	15
	3.6. Ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας.....	15
	3.7. Προώθηση της οικονομίας της γνώσης	16
	3.8. Ενίσχυση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας	17
II.	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ	19
1.	Βέλγιο	19
2.	Δανία	22
3.	Γερμανία	25
4.	Ελλάδα	29
5.	Ισπανία	32
6.	Γαλλία.....	35
7.	Ιρλανδία	38
8.	Ιταλία.....	41
9.	Λουξεμβούργο	45
10.	Κάτω Χώρες	47
11.	Αυστρία.....	50
12.	Πορτογαλία	53
13.	Φινλανδία.....	56
14.	Σουηδία.....	59
15.	γνωμενο βασιλειο	62

I. ΓΕΝΙΚΟΙ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ένα χρόνο νωρίτερα, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας, η Ευρωπαϊκή Ένωση είχε θέσει ένα νέο στρατηγικό στόχο για την επόμενη δεκαετία: *"να καταστεί η πιο ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης στον κόσμο, ικανή για διαρκή οικονομική ανάπτυξη που να συνοδεύεται από την ποσοτική και ποιοτική βελτίωση της απασχόλησης και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή"*. Προκειμένου να ανταποκριθούν στη φιλοδοξία αυτή, οι Γενικοί Προσανατολισμοί των Οικονομικών Πολιτικών (ΓΠΟΠ) του 2000 περιείχαν μία συνολική στρατηγική για την οικονομική πολιτική που συνδύαζε υγιείς μακροοικονομικές πολιτικές με βαθιές μεταρρυθμίσεις των αγορών εργασίας, προϊόντων και κεφαλαίων. Οι πολιτικές αυτές είχαν ως στόχο τη στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης βραχυπρόθεσμα, την παγίωση της μελλοντικής ανάπτυξης μεσοπρόθεσμα και, πιο μακροπρόθεσμα, την ενίσχυση της δυνατότητας αποτελεσματικής απορρόφησης των επιπτώσεων από τη γήρανση του πληθυσμού.

Οι ΓΠΟΠ του 2001 επιβεβαιώνουν τις οικονομικές στρατηγικές που εφαρμόστηκαν και τις επεκτείνουν βάσει των αποτελεσμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Στοκχόλμης (23-24 Μαρτίου 2001). Εγκοινοκλήθηκαν στο πλαίσιο της υλοποίησης των ΓΠΟΠ του 2000, και λαμβάνοντας υπόψη την εξέλιξη της σημερινής κατάστασης καθώς και τις μελλοντικές οικονομικές προοπτικές που παρουσίασε η Επιτροπή στις εαρινές οικονομικές προβλέψεις του 2001.

Το Κεφάλαιο 2 ξεκινά με την παρουσίαση του οικονομικού περιβάλλοντος στο οποίο εντάσσονται οι παρόντες γενικοί προσανατολισμοί και καταλήγει εξετάζοντας τις κυριότερες προκλήσεις που θα πρέπει να αντιμετωπίσουν οι οικονομικές πολιτικές βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Το Κεφάλαιο 3 διατυπώνει στη συνέχεια συστάσεις

γενικής πολιτικής που ισχύουν για όλα τα κράτη μέλη και την Κοινότητα. Στο πλαίσιο αυτής της γενικής στρατηγικής, οι πολιτικές προτεραιότητες διαφέρουν κάπως από το ένα κράτος μέλος στο άλλο είτε λόγω των διαφορών στο επίπεδο των επιδόσεων ή των οικονομικών προοπτικών, ή λόγω των ιδιαιτεροτήτων των διαρθρώσεων και των θεσμικών οργάνων. Λαμβάνοντας πλήρως υπόψη τις ιδιαιτερότητες αυτές, το Μέρος II του παρόντος εγγράφου παρουσιάζει τους οικονομικούς προσανατολισμούς ανά χώρα.

2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ

2.1. Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις και προοπτικές

Αισθητά λιγότερο ευνοϊκό οικονομικό περιβάλλον — Από τις αρχές του καλοκαιριού του 2000, όταν εγκρίθηκαν οι προηγούμενοι προσανατολισμοί από το Συμβούλιο, το παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον έγινε αισθητά λιγότερο θετικό λόγω ορισμένων αλληλοσυνδεόμενων παραγόντων. Ενώ η παγκόσμια επιβράδυνση γενικά αναμένεται να είναι σχετικά βραχυπρόθεσμη, υπάρχει σημαντικός κίνδυνος για ένα λιγότερο ευνοϊκό αποτέλεσμα.

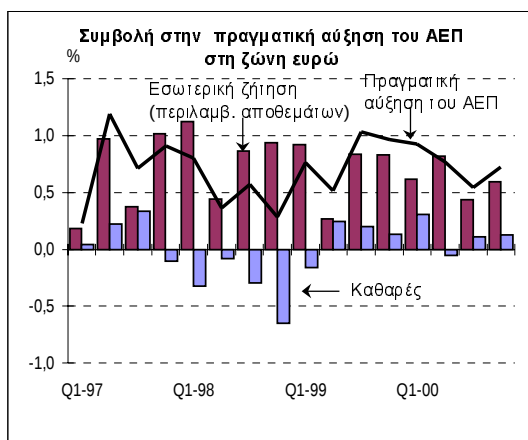
Πρώτον, κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού οι τιμές του πετρελαίου αυξήθηκαν για να φτάσουν νέες ανώτατες τιμές το φθινόπωρο. Μολονότι έχουν μειωθεί σε σχέση με τις ανώτατες τιμές τους γύρω στα τέλη του 2000 και η επιβραδυνόμενη συνολική ζήτηση μειώνει τον κίνδυνο νέου πετρελαϊκού σοκ, οι τιμές του πετρελαίου παραμένουν σχετικά υψηλές και συνεχίζουν να χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό αστάθειας. Δεύτερον, και πιο σημαντικό, η οικονομική δραστηριότητα στις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ιαπωνία κατέγραψε σαφή επιβράδυνση τους τελευταίους μήνες. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, κάποια προσαρμογή προς μια πιο βιώσιμη ανάπτυξη ήταν τόσο αναμενόμενη όσο και επιθυμητή, δεδομένου ότι θα μπορούσε να

οδηγήσει σε μία διόρθωση των σημαντικών ανισορροπιών που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης. Οι προσδοκίες για μία ταχεία ανάκαμψη (καμπύλη με σχήμα V) το δεύτερο εξάμηνο του 2001 βασίζονταν μεταξύ άλλων στη σωστή χρήση του διαθέσιμου περιθωρίου για κινήσεις οικονομικής πολιτικής. Ωστόσο, το αποτέλεσμα παραμένει αβέβαιο και δεν μπορεί να αποκλειστεί μία σημαντικότερη και μεγαλύτερης διάρκειας ύφεση. Στην Ιαπωνία, η εύθραυστη ανάκαμψη διαφεύστηκε και η οικονομία παραμένει ευάλωτη. Το επιδεινούμενο εξωτερικό περιβάλλον επηρεάζει ήδη την ανάπτυξη σε ορισμένες αναδυόμενες οικονομίες, κυρίως μέσω της επιβράδυνσης των εξαγωγών. Τρίτον, παρατηρήθηκε σοβαρή διόρθωση στα παγκόσμια χρηματιστήρια, ιδιαίτερα για τις τεχνολογικές μετοχές, που αντικατοπτρίζει μία διόρθωση προς τα κάτω των προσδοκιών των επενδυτών σε σχέση με τις μακροπρόθεσμες προοπτικές κερδοφορίας.

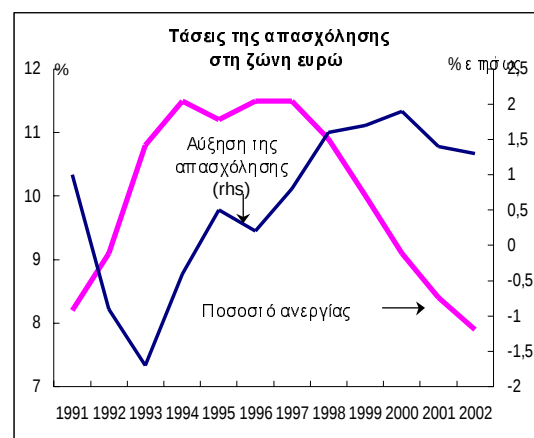
Ικανοποιητικές προοπτικές ανάπτυξης στη ζώνη ευρώ — Συνολικά, το δεύτερο έτος της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης ήταν επιτυχημένο. Στη ζώνη ευρώ, η οικονομική ανάπτυξη έφτασε στο υψηλότερο σημείο της και η ανεργία μειώθηκε στο χαμηλότερο επίπεδο της τελευταίας δεκαετίας. Ο ονομαστικός πληθωρισμός επιταχύνθηκε αλλά ο διαρθρωτικός πληθωρισμός παρέμεινε αρνητικά κάτω από το 2%. Ωστόσο, ο ρυθμός της ανάπτυξης επηρεάστηκε, πρώτον από το αρνητικό σοκ των τιμών του

πετρελαίου και, δευτερευόντως, από τη μείωση της συνολικής ζήτησης. Επιπλέον, η αύξηση των τιμών του πετρελαίου σε συνδυασμό με την εξασθένηση του ευρώ οδήγησε σε αύξηση του ονομαστικού πληθωρισμού ο οποίος έφτασε την ανώτατη τιμή του το Νοέμβριο 2000.

Μελλοντικά, παρά την παγκόσμια κυκλική ύφεση που επηρεάζει τις σχετικές προοπτικές, η ζώνη ευρώ φαίνεται ότι το 2001-2002 θα συνεχίσει να έχει ισχυρή οικονομική ανάπτυξη της τάξης του 2,75% και συνεχή δημιουργία απασχόλησης παράλληλα με μειωμένες πληθωριστικές πιέσεις. Η εντυπωσιακή βελτίωση των θεμελιωδών μακροοικονομικών μεγεθών, περιλαμβανομένων των συγκρατημένων μισθολογικών αυξήσεων και των κατάλληλων πολιτικών συνέβαλαν στη δημιουργία ενός θετικού επενδυτικού κλίματος και στη σταθερή δημιουργία απασχόλησης. Αποτέλεσμα ήταν ένας "ενάρετος κύκλος" ο οποίος βασίστηκε κυρίως στην εσωτερική ζήτηση. Μολονότι μειώθηκε κάπως, η εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων και των καταναλωτών παραμένει κοντά στα ανώτατα ιστορικά επίπεδα δεδομένου ότι στηρίζεται στον αυξημένο δυναμισμό της οικονομίας. Το υψηλό ποσοστό χρήσης της παραγωγικής ικανότητας, οι ευνοϊκές χρηματοδοτικές συνθήκες και η υψηλή κερδοφορία στηρίζουν την επενδυτική ζήτηση, ενώ η αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος, που ενισχύθηκε από την αύξηση της παραγωγικότητας, την υψηλότερη απασχόληση και τη μείωση των φόρων, συνεχίζει να ενισχύει τη ζήτηση των καταναλωτών.

Πηγή: Υπηρεσίες της Επιτροπής.

Πηγή: Υπηρεσίες της Επιτροπής.

Επιπλέον, η μεγάλη ενιαία αγορά σε συνδυασμό με το ενιαίο νόμισμα αποτελεί μία ισχυρή και σταθερή βάση για την εσωτερική ανάπτυξη, με μικρότερη έκθεση στις συναλλαγματικές διακυμάνσεις. Η προσεχής εισαγωγή των χαρτονομισμάτων και κερμάτων σε ευρώ την 1η Ιανουαρίου 2002 θα δώσει ακόμη μεγαλύτερη ώθηση στην οικονομική ενοποίηση και θα μετατρέψει το ευρώ σε μία πραγματικότητα για την καθημερινή μας ζωή καθιστώντας τη νομισματική ένωση πιο ορατή. Ακόμη, χάρη στην πρόοδο των οικονομικών μεταρρυθμίσεων, έχει βελτιωθεί η ικανότητα αντίστασης της ζώνης ευρώ στις εξωτερικές αναταράξεις. Έτσι, ακόμη και αν υλοποιηθούν οι εξωτερικοί κίνδυνοι για ύφεση - ιδιαίτερα αν δεν επιστρέψει ταχέως η αμερικανική οικονομία σε ρυθμούς ισχυρής ανάπτυξης - οι παραπάνω παράγοντες θα βοηθήσουν στην ομαλή απορρόφηση των επιπτώσεων στη ζώνη ευρώ.

Τα κράτη μέλη που δεν ανήκουν στη ζώνη ευρώ – Η Δανία, η Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο επηρεάστηκαν επίσης από την επιδείνωση της παγκόσμιας οικονομίας. Έτσι, οι ρυθμοί οικονομικής ανάπτυξης αναμένεται να είναι πιο συγκρατημένοι. Οι στενοί εμπορικοί δεσμοί με τη ζώνη ευρώ και οι υγιείς δημοσιονομικές τους θέσεις τους επιτρέπουν να αντιμετωπίσουν ικανοποιητικά το επιδεινούμενο εξωτερικό περιβάλλον. Ο πληθωρισμός στις χώρες αυτές παραμένει ίσος ή μικρότερος από τα επίπεδα της ζώνης ευρώ.

2.2. Κυριότερες προκλήσεις

Βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η ζώνη ευρώ αντιμετωπίζουν ορισμένες βασικές προκλήσεις. Η επιτυχής αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων θα εξαρτηθεί από τις κατάλληλες πολιτικές δράσεις οι οποίες πρέπει να αναληφθούν σήμερα.

Βραχυπρόθεσμη πρόκληση: διατήρηση των ρυθμών ανάπτυξης και της απασχόλησης — ○

Άμεσος στόχος είναι να διατηρηθούν οι ισχυρές οικονομικές επιδόσεις στο πλαίσιο λιγότερο θετικών παγκόσμιων οικονομικών συνθηκών. Η ζώνη ευρώ θα πρέπει να βασιστεί ολόενα και περισσότερο στη δική της δύναμη.

Συνεπώς, οι πολιτικές θα πρέπει να στοχεύουν στη διατήρηση και την ενίσχυση του εσωτερικού δυναμικού ανάπτυξης συνεχίζοντας μακροοικονομικές πολιτικές προσανατολισμένες στη σταθερότητα και συντακτικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Το γεγονός αυτό θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων και των καταναλωτών ενώ θα αυξήσει και το περιθώριο για νομισματική πολιτική που να στηρίζει ανάπτυξη η οποία να βασίζεται στη ζήτηση στη ζώνη ευρώ. Ένα ισχυρότερο ευρώ σε συνδυασμό με πιο επεκτατικές εσωτερικές νομισματικές συνθήκες θα οδηγήσει στην ομαλή προσαρμογή των παγκόσμιων ανισορροπιών συμβάλλοντας ταυτόχρονα στη στήριξη της εσωτερικής ζήτησης και τη μείωση των εξωτερικών πιέσεων στις τιμές.

Ειδικότερα, οι δημοσιονομικές πολιτικές θα πρέπει να έχουν ως στόχο δημοσιονομικές θέσεις ισοσκελισμένες ή πλεονασματικές και τη συνέχιση των συγκρατημένων μισθολογικών αυξήσεων. Η διατήρηση της μακροοικονομικής σταθερότητας, που επιτεύχθηκε με πολλές θυσίες, και η επέντασή της στο μέλλον έχει ιδιαίτερη σημασία. Από τη στιγμή που οι δημοσιονομικές θέσεις βελτιώθηκαν και έφτασαν τα καλύτερα επίπεδά τους εδώ και πολλά έτη ή σε ορισμένες περιπτώσεις εδώ και δεκαετίες, άρχισαν να γίνονται αισθητές πιέσεις για την αύξηση των δημοσίων δαπανών και τη μείωση των φόρων. Εμφανίστηκαν ορισμένες μισθολογικές πιέσεις με "συμφορήσεις" σε ορισμένες αναδυόμενες αγορές εργασίας και αιτήματα για αντισταθμίσεις έναντι των πρόσφατων αυξήσεων του ονομαστικού πληθωρισμού και των προηγούμενων συγκρατημένων αυξήσεων.

Ωστόσο, η Οικονομική και Νομισματική Ένωση προϋποθέτει μία μείζονα μεταβολή καθεστώτος η οποία μπορεί να πετύχει μόνο αν όλοι οι βασικοί εμπλεκόμενοι στις πολιτικές αναλάβουν τις ευθύνες τους. Η ενιαία νομισματική πολιτική δεν μπορεί να

καταρτιστεί βάσει των αναγκών των μεμονωμένων κρατών μελών και η συναλλαγματική ισοτιμία δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί πλέον για την ανάκτηση της χαμένης ανταγωνιστικότητας, λόγω

καθυστερήσης των διαρθρωτικών αλλαγών ή ακατάλληλου συνδυασμού μακροοικονομικών πολιτικών.

Συνεπώς, η κυβέρνηση και οι κοινωνικοί εταίροι έχουν ιδιαίτερη ευθύνη και οφείλουν να συμβάλουν σε έναν ισόρροπο συνδυασμό οικονομικών πολιτικών τόσο στο επίπεδο των κρατών μελών όσο και στο επίπεδο της ζώνης ευρώ.

Γενικότερα, πρέπει να ενισχυθεί η αντίσταση της οικονομίας μέσω του σωστού συνδυασμού των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Περισσότερο ευέλικτες και ανοικτές αγορές θα ενισχύσουν τη δυνατότητα αντιμετώπισης των αλλαγών και θα συμβάλουν στην ελαχιστοποίηση του κινδύνου διαρκών επιπτώσεων από τυχόν αρνητικές εξελίξεις. Θα συμβάλουν επίσης στη θετική αλληλεπίδραση μεταξύ των διαρθρωτικών βελτιώσεων στην οικονομία, κάτι που θα είχε θετικά αποτελέσματα σε ό,τι αφορά τις μακροοικονομικές επιδόσεις. Επιπλέον, οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις μπορούν να έχουν θετικές επιπτώσεις βραχυπρόθεσμα μέσω προσδοκιών για μικρότερες αυξήσεις των τιμών.

Μεσοπρόθεσμη πρόκληση: βελτίωση των θεμελίων για τη μελλοντική ανάπτυξη και απασχόληση — Οι επιδόσεις σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη μετά το 1997 αντιστοιχούσαν σε φάση ανάκαμψης του οικονομικού κύκλου κατά τη διάρκεια της οποίας χρησιμοποιήθηκε η υπερβάλλουσα παραγωγική ικανότητα. Ακόμη και αν είναι πιθανό ότι αυξήθηκε η παραγωγική ικανότητα τα τελευταία χρόνια, χάρη στην αύξηση της παραγωγικότητας που ήταν αποτέλεσμα της βελτίωσης της λειτουργίας των αγορών και τα αποτελέσματα της νέας οικονομίας, εκτιμάται ωστόσο ότι η ανάπτυξη αυτή είναι ανεπαρκής για να διασφαλίσει ρυθμούς ανάπτυξης της τάξης του 3% για μεγάλη περίοδο. Ο διαρκής χαρακτήρας της ανάπτυξης θα είναι λοιπόν συνάρτηση της αύξησης του "ορίου ταχύτητας" της οικονομικής ανάπτυξης.

Οι πολιτικές που θα εφαρμοστούν θα πρέπει να βασίζονται στη δημιουργία συνθηκών που να ευνοούν την άριστη χρήση των παραγωγικών πόρων και την ενίσχυσή τους στο χρόνο, περιλαμβανομένων των επενδύσεων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση. Ειδικότερα, πρέπει να συμβάλουν στη βελτιωμένη λειτουργία της

αγοράς αντιμετωπίζοντας τις ατέλειες ή τα κενά της λόγω της ύπαρξης εξωτερικιοτήτων, δεσποζουσών θέσεων, ατελών πληροφοριών ή του νομοθετικού περιβάλλοντος.

Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στις προσπάθειες για την καταπολέμηση της σημερινής υποχρησιμοποίησης των ανθρωπινων πόρων. Η καταγεγραμμένη ανεργία στη ζώνη ευρώ είναι ακόμη σε απaráδεκτα υψηλά επίπεδα και η συμμετοχή του εργατικού δυναμικού όπως και το ποσοστό απασχόλησης είναι χαμηλά, ειδικότερα για τους περισσότερο ηλικιωμένους εργαζόμενους και τις γυναίκες, και μακριά από τους στόχους που συμφωνήθηκαν στη Λισαβόνα και τη Στοκχόλμη. Η αύξηση του επιπέδου συμμετοχής στην αγορά εργασίας, ειδικότερα για τις ομάδες που υποεκπροσωπούνται ή είναι μειονεκτικές αποτελεί επίσης και παράγοντα-κλειδί για την κοινωνική συνοχή. Η αμοιβαία ενίσχυση των οικονομικών και των κοινωνικών πολιτικών αποτελεί θεμελιώδη στρατηγική που οδηγεί στην κινητοποίηση του πλήρους δυναμικού των διαθέσιμων θέσεων εργασίας.

Για να αυξηθεί η προσφορά εργασίας, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι το νομοθετικό πλαίσιο ενθαρρύνει τον πληθυσμό να εισέλθει ή να παραμείνει στην αγορά εργασίας. Ειδικότερα, τα φορολογικά και συνταξιοδοτικά συστήματα θα πρέπει να μεταρρυθμιστούν περαιτέρω ώστε να ενισχυθούν τα χρηματοδοτικά κίνητρα για την ανάληψη ή την παραμονή στην εργασία. Απαιτείται μία μετάβαση σε επικεντρωμένες ενεργές πολιτικές ώστε να δημιουργηθούν ευκαιρίες απασχόλησης για τα άνεργα και ανενεργά άτομα. Οι ενεργές πολιτικές για την αγορά εργασίας περιλαμβάνουν επίσης και την κοινωνική ένταξη. Η αποτελεσματικότερη χρήση του ευρωπαϊκού εργατικού δυναμικού ως συνόλου μπορεί επίσης να πραγματοποιηθεί μέσω μέτρων για τη στήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων μεταξύ των κρατών μελών, ειδικότερα ενόψει της αντιμετώπισης των "συμφορήσεων" σε ορισμένους τομείς. Ακόμη, πρέπει να ενθαρρυνθεί η δια βίου εκπαίδευση ώστε να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή στην αγορά εργασίας.

Η αύξηση της προσφοράς εργασίας θα πρέπει να συνοδεύεται από επενδύσεις για τη βελτίωση της παραγωγικής ικανότητας. Το γεγονός αυτό

συνεπάγεται τη δημιουργία ενός επιχειρηματικού περιβάλλοντος ευνοϊκού για τις επενδύσεις, που να στηρίζεται από κατάλληλες δημόσιες υποδομές και μια σύγχρονη και αποτελεσματική δημόσια διοίκηση. Με την ύπαρξη αγορών, προϊόντων και κεφαλαίων που να λειτουργούν ικανοποιητικά, να είναι ανταγωνιστικές και ολοκληρωμένες θα διασφαλιστεί ότι γίνεται η καλύτερη δυνατή χρήση των διαθέσιμων πόρων. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να αυξηθεί ο ανταγωνισμός στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών και, ειδικότερα, στις αγορές των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Για το σκοπό αυτό, η δράση σε κοινοτικό επίπεδο πρέπει να επικεντρωθεί στην ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, ιδιαίτερα στον τομέα των υπηρεσιών. Τα κράτη μέλη, από την πλευρά τους, θα πρέπει να φροντίσουν για την αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά και να ενθαρρύνουν το μεγαλύτερο ανταγωνισμό.

Ένα κεντρικό στοιχείο της στρατηγικής της Λισαβόνας είναι η αναγνώριση της αναγκαιότητας να προωθηθεί η επιχειρηματικότητα και η καινοτομία στην ΕΕ, που αποτελούν θεμελιώδεις προϋποθέσεις για την αύξηση του δυναμικού ανάπτυξης της Ευρώπης και, συνεπώς, της ανταγωνιστικότητάς της, του πλούτου και της δημιουργίας απασχόλησης. Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας αποτελεί μία μείζονα πρόκληση για όλα τα κράτη μέλη.

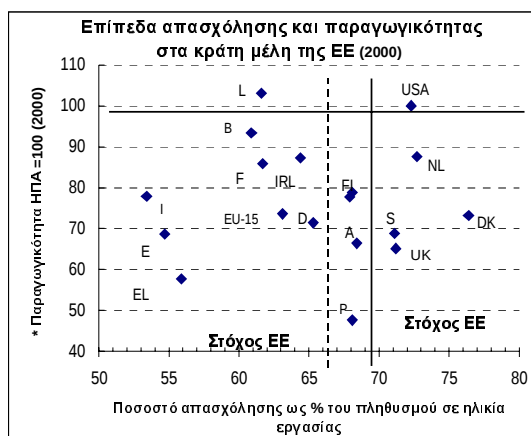
Η προώθηση του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά συμπληρώνεται λογικά από την αύξηση του ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο. Η

Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει συνεπώς να συνεχίσει να εγκρίνει μία κοινή εμπορική πολιτική που να αντιμετωπίζει θετικά το ανοικτό εμπόριο και να πιέσει για νέες πολυμερείς εμπορικές διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο του ΠΟΕ.

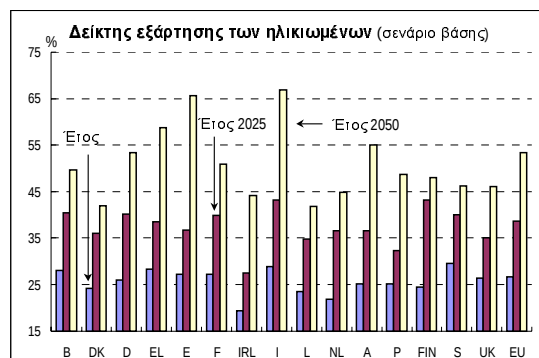
Η συνέχιση της αύξησης της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας στο χρόνο και σε ένα παγκόσμιο περιβάλλον απαιτεί συνεχείς διαρθρωτικές αλλαγές. Η μετάβαση της Ευρώπης προς μία οικονομία της γνώσης προσοδεύει αλλά παρατηρούνται ακόμη αδυναμίες στις σχέσεις μεταξύ της βιομηχανίας και της επιστήμης και στο επίπεδο των ιδιωτικών επενδύσεων για Ε&Α, έτσι ώστε η εμπορική αξιοποίηση των ερευνητικών προσπαθειών παραμένει ασθενής. Επιπλέον, η προσφορά προσωπικού με γνώση στις τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας και εκπαιδευμένων ερευνητών είναι ανεπαρκής.

Μακροπρόθεσμη πρόκληση: προετοιμασία για τις επιπτώσεις από τη γήρανση των πληθυσμών

— Η αναγκαιότητα να εφαρμοστούν υγιείς μακροοικονομικές πολιτικές και να ξεκινήσουν φιλόδοξες οικονομικές μεταρρυθμίσεις ενισχύεται από την πρόκληση που αντιπροσωπεύει η γήρανση των πληθυσμών, η οποία ήδη διαφαίνεται. Βάσει των σημερινών τάσεων, συνάγεται ότι μεταξύ του 2015 και του 2050, ο πληθυσμός που θα είναι σε ηλικία να εργάζεται στην ΕΕ θα μειωθεί κατά περίπου 40 εκατομμύρια άτομα και το ποσοστό εξάρτησης των ηλικιωμένων θα υπερδιπλασιαστεί. Ορισμένοι υπολογισμοί καταλήγουν σε αυξημένες δαπάνες για τις δημόσιες συντάξεις της τάξης του 3-5% του ΑΕΠ για την περίοδο από το 2010 ως το 2050. Επιπλέον, οι δαπάνες για την υγεία και την περίθαλψη των ηλικιωμένων αναμένεται να αυξηθούν σημαντικά. Έτσι, η γήρανση του πληθυσμού θα έχει σοβαρές επιπτώσεις για τη

Πηγή: Υπηρεσίες της Επιτροπής. * Η παραγωγικότητα είναι ΑΕΠ ανά απασχολούμενο.
Σημ.: Ποσοστά απασχόλησης για L, ΗΠΑ & ΙΑΠ για το 1999. Προσωρινά στοιχεία για NL.

Πηγή: Υπηρεσίες της Επιτροπής.
Σημ.: ο δείκτης εξάρτησης των ηλικιωμένων ορίζεται ως τα άτομα άνω των 65 ως ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 20-64 ετών.

μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών αν ληφθεί υπόψη η αναγκαιότητα για αξιοπρεπείς συντάξεις. Ακόμη και αν χρειαστούν ακόμη ορισμένα χρόνια πριν οι επιπτώσεις γίνουν αισθητές, οι κυβερνήσεις θα πρέπει ήδη να αναλάβουν δράση και να αξιοποιήσουν πλήρως τη σημερινή θετική οικονομική κατάσταση ώστε να διασφαλίσουν την ποιότητα, την καταλληλότητα και τη φορολογική βιωσιμότητα των συντάξεων, των ιατροφαρμακευτικών υπηρεσιών και της περίθαλψης για τους ηλικιωμένους. Για το σκοπό αυτό, θα πρέπει να επανεξεταστούν οι ισχύουσες ρυθμίσεις και, όπου είναι απαραίτητο, να μεταρρυθμιστούν. Οι διαρθρωτικές βελτιώσεις των δημοσίων οικονομικών θα πρέπει να ολοκληρωθούν ενόψει της προετοιμασίας για τις μελλοντικές χρηματοδοτικές επιβαρύνσεις που θα προκαλέσει η γήρανση του πληθυσμού στα δημόσια οικονομικά.

Πέρα από τις άμεσες χρηματοδοτικές της επιπτώσεις, η γήρανση των πληθυσμών έχει και ευρύτερες επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη λόγω της μειούμενης συμβολής του παράγοντα εργασίας και των δυνητικά σημαντικών αποτελεσμάτων στο επίπεδο της συνολικής αποταμίευσης. Η διατήρηση ενός υψηλού βιοτικού επιπέδου θα εξαρτάται ολόένα και περισσότερο από την πρόοδο στην παραγωγικότητα της εργασίας και την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης. Επιπλέον, η μικρότερη εισροή νέων, καλά εκπαιδευμένων ατόμων στο εργατικό δυναμικό είναι πιθανό να παρεμποδίσει την ανανέωση των επαγγελματικών δεξιοτήτων και έτσι την απογείωση των νέων τεχνολογιών. Η αυξημένη γνώση των νέων τεχνολογιών μεταξύ των νέων ατόμων και η προώθηση της εκπαίδευσης των ενηλίκων μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των αποτελεσμάτων από τη γήρανση σε ό,τι αφορά τις επαγγελματικές δεξιότητες.

Τα κράτη μέλη καλούνται να χρησιμοποιήσουν φιλόδοξες στρατηγικές ώστε να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που αντιπροσωπεύει η γήρανση των πληθυσμών και να τις παρουσιάσουν παράλληλα με τα προγράμματα σταθερότητας και σύγκλησής τους, ώστε να εξεταστούν στο πλαίσιο της πολυμερούς εποπτείας.

Διασφάλιση στενού συντονισμού των πολιτικών

—Ο στενός συντονισμός μεταξύ των αρμοδίων για την άσκηση των πολιτικών, περιλαμβανομένης και της προηγούμενης ενημέρωσης, θα αποτελέσει το μέσο για το σχεδιασμό και την εφαρμογή αλληλοϋποστηριζόμενων πολιτικών απαντήσεων στις εν λόγω προκλήσεις. Η αποτελεσματικότητα των σχετικών πολιτικών δράσεων θα ενισχυθεί αν ληφθούν δεόντως υπόψη τα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα από την πρόοδο της ολοκλήρωσης.

Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τα κράτη μέλη της ζώνης ευρώ. Για να αντιμετωπιστούν αυτές οι προκλήσεις και να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό της ΟΝΕ, οι αρχές των κρατών μελών της ζώνης ευρώ προτρέπονται να συντονίσουν στενά τις οικονομικές τους πολιτικές στο πλαίσιο της Ευρω-ομάδας.

*

* *

Η στρατηγική που θα πρέπει να εφαρμοστεί, τόσο σε μακροοικονομικό όσο και σε μικροοικονομικό επίπεδο, για να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι μείζονες αυτές προκλήσεις παρουσιάζεται λεπτομερέστερα στο επόμενο κεφάλαιο. Τα κυριότερα στοιχεία της είναι τα ακόλουθα:

- (i) εφαρμογή μακροοικονομικών πολιτικών προσανατολισμένων στην αύξηση και τη σταθερότητα·
- (ii) βελτίωση της ποιότητας και της βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών·
- (iii) ενίσχυση των αγορών εργασίας·
- (iv) διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αγορών προϊόντων (αγαθά και υπηρεσίες)·
- (v) προώθηση της αποτελεσματικότητας και της ολοκλήρωσης της αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών της ΕΕ·
- (vi) ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας·
- (vii) προώθηση της ανάπτυξης της οικονομίας της γνώσης· και
- (viii) ενίσχυση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.

3. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

3.1. Μακροοικονομικές πολιτικές προσανατολισμένες στην ανάπτυξη και τη σταθερότητα

Η εφαρμογή των μακροοικονομικών πολιτικών διαδραματίζει ρόλο-κλειδί στην προώθηση της ανάπτυξης και της απασχόλησης και τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Βραχυπρόθεσμα, πρέπει να διασφαλιστεί η συνέχιση της οικονομικής ανάπτυξης και η πλήρης αξιοποίηση του σημερινού δυναμικού ανάπτυξης. Μεσοπρόθεσμα, πρέπει να συμβάλουν στην υλοποίηση των συνθηκών που θα επιτρέπουν τα κατάλληλα επίπεδα αποταμίευσης και επενδύσεων ώστε να μπορέσει η οικονομία να εισέλθει σε μια τροχιά βιώσιμης, υψηλής, μη πληθωριστικής ανάπτυξης και δημιουργίας απασχόλησης.

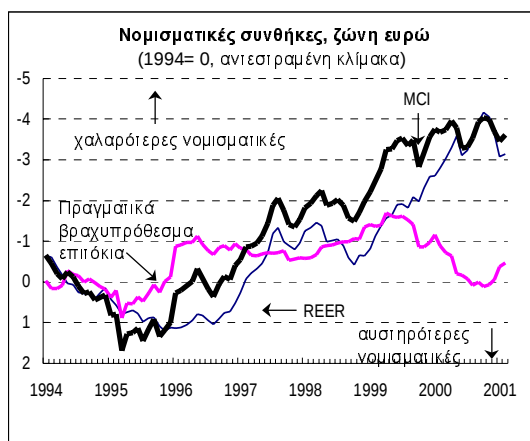
Στη **ζώνη ευρώ**, μετά την ισχυρή οικονομική δραστηριότητα του 2000, η ανάπτυξη αναμένεται να επιβραδυνθεί κάπως αλλά θα παραμείνει ισχυρή και πάνω από τον αναμενόμενο ρυθμό του 2001-2002 ενώ ο πληθωρισμός θα μειωθεί. Μια κατάλληλη προσέγγιση μακροοικονομικής πολιτικής χωρίς εντάσεις θα αποτελείται από τα ακόλουθα στοιχεία.

Αποστολή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής είναι να διατηρήσει τη σταθερότητα των τιμών στο σύνολο της ζώνης ευρώ και, με την επιφύλαξη του στόχου αυτού, να στηρίξει τις γενικές οικονομικές πολιτικές στην Κοινότητα.

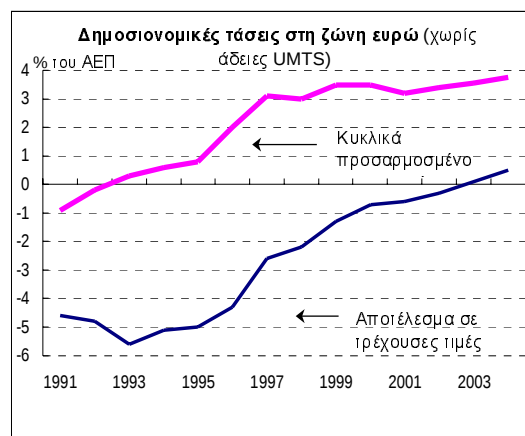
Οι υγιείς δημοσιονομικές θέσεις, σύμφωνα με τα κριτήρια του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης,

παρέχουν το απαραίτητο περιθώριο κίνησης ώστε οι αυτόματοι σταθεροποιητές να λειτουργούν πλήρως χωρίς να υπάρχει κίνδυνος να ξεπεραστεί το όριο που έχει καθοριστεί για το έλλειμμα της δημόσιας κυβέρνησης, δηλαδή το 3% του ΑΕΠ. Μπορούν επίσης να επηρεάσουν θετικά τα επιτόκια και να συμβάλουν στην κνητοποίηση των ιδιωτικών επενδύσεων, την επιτάχυνση της μείωσης του δείκτη δημόσιο χρέος/ΑΕΠ και, ενισχύοντας την αξιοπιστία του δημοσιονομικού πλαισίου της ΟΝΕ, να αυξήσουν την εμπιστοσύνη των επενδυτών.

Γενικά, έχει σημασία οι δημοσιονομικές πολιτικές να βασίζονται στην αναγκαιότητα αποφυγής προκνηλικών θέσεων, που να οδηγούν σε υπερβολικές παλινδρομήσεις της οικονομικής δραστηριότητας, μη βιώσιμες διαρθρωτικές ισορροπίες και επιβαρύνσεις για την ενιαία νομισματική πολιτική. Για το σκοπό αυτό, οι κυκλικά προσαρμοσμένοι προϋπολογισμοί χρησιμοποιούνται ως ένα πρόσθετο εργαλείο για την αξιολόγηση των δημοσιονομικών θέσεων. Η "ελάχιστη" δημοσιονομική θέση κοντά σε ισοσκελισμένο ή πλεονασματικό προϋπολογισμό έχει ήδη επιτευχθεί σε πολλά κράτη μέλη και αναμένεται να επιτευχθεί και στα υπόλοιπα. Θα πρέπει πλέον να παγιωθούν αυτά τα αποτελέσματα διασφαλίζοντας ότι οι κυκλικά προσαρμοσμένες δημοσιονομικές θέσεις βελτιώνονται, ή παραμένουν ισοσκελισμένες ή πλεονασματικές και τα επόμενα έτη. Όπου χρειάζεται, η περαιτέρω δημοσιονομική εξυγίανση θα δημιουργήσει πρόσθετο περιθώριο κίνησης για κυκλική σταθεροποίηση, έτσι ώστε να αντιμετωπιστούν απροσδόκητες δημοσιονομικές εξελίξεις, να εισέλθει το δημόσιο χρέος σε τροχιά ταχύτερης καθόδου και να διευκολυνθεί η προετοιμασία για την αντιμετώπιση των δημοσιονομικών προκλήσεων που συνδέονται με τη γήρανση του πληθυσμού. Βάσει των τελευταίων επικαιροποιήσεων των προγραμμάτων σταθερότητας 2000/2001, μετά από μικρή επιδείνωση το 2001, η

Πηγή: Υπηρεσίες της Επιτροπής. Το MCI βασίζεται στο κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος. Το REER είναι η πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία.

Πηγή: Υπηρεσίες της Επιτροπής.

διαρθρωτική δημοσιονομική θέση στη ζώνη ευρώ συνολικά αναμένεται να βελτιωθεί σταδιακά και να ισοσκελιστεί το 2003.

Καθαρή ικανότητα χρηματοδότησης(+)/δανειακές ανάγκες(-) της γενικής κυβέρνησης σύμφωνα με τα ενημερωμένα προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης (επί τοις % του ΑΕΠ, πλην UMTS)						
Ημερομηνία ¹⁾	2000	2001	2002	2003	2004	
Προγράμματα σταθερότητας						
B	12/00	-0,1	0,2	0,3	0,5	0,6 ²⁾
D	10/00	-1,0	-1½	-1,0	-½	0,0
EL	12/00	-0,8	0,5	1,5	2,0	2,0
E	01/01	-0,3	0,0	0,2	0,3	0,3
F	12/00	-1,4	-1,0	-0,6	-0,4	0,2 ³⁾
IRL	12/00	4,7	4,3	3,8	4,6	:
I	12/00	-1,3	-0,8	-0,5	0,0	0,3
L	12/00	3,0	2,6	2,5	2,5	:
NL	09/00	1,0	0,7	0,6 ⁴⁾	1,1 ⁴⁾	1,9 ⁴⁾
A	12/00	-1,8	-0,75	0,0	0,0	0,0
P	01/01	-1,9	-1,1	-0,7	-0,3	0,0
FIN	09/00	4,5	4,7	4,4	4,5	4,9
Ζώνη ευρώ		-0,7	-0,6	-0,3	0,1	0,4
Προγράμματα σύγκλισης						
DK	12/00	2,7	2,8	2,6	2,6	2,7 ⁵⁾
S	11/00	3,4	3,5	2,0	2,0	:
UK ⁶⁾	12/00	1,1	0,6	-0,1	-0,9	-1,0 ⁷⁾
EU-15		-0,2	-0,2	-0,1	0,0	0,2

1) Ημερομηνία έγκρισης.

2) Πλεόνασμα γενικής κυβέρνησης 0,7% του ΑΕΠ προβλέπεται για το 2005

3) Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης 0,5% του ΑΕΠ το 2004, βάσει του πλέον επιφυλακτικού σεναρίου ανάπτυξης

4) Ευνοϊκό σενάριο, με διαθέσιμο περιθώριο χρησιμοποιούμενο για τη μείωση του χρέους στο επιφυλακτικό σενάριο, με το διαθέσιμο περιθώριο χρησιμοποιούμενο για τη μείωση του χρέους, το πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να ανέλθει σε 0,3% του ΑΕΠ το 2002 και το 2003 και σε 0,6% το 2004.

5) Πλεόνασμα γενικής κυβέρνησης 2,9% του ΑΕΠ προβλέπεται το 2005.

6) Οικονομικά έτη.

7) Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης 1,1% του ΑΕΠ προβλέπεται για το 2005-2006.

Πηγή: Υπηρεσίες της Επιτροπής

Τα κράτη μέλη της ζώνης ευρώ πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι δημοσιονομικές τους πολιτικές στηρίζουν το στόχο της σταθερότητας των τιμών της ενιαίας νομισματικής πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να είναι έτοιμα να χρησιμοποιήσουν τις δημοσιονομικές τους πολιτικές ώστε να συμβάλουν στην εσωτερική σταθερότητα των τιμών και να λάβουν υπόψη τόσο τη διάσταση της ζώνης ευρώ όσο και τα εθνικά αποτελέσματα της ενιαίας νομισματικής πολιτικής για την υλοποίηση των δημοσιονομικών τους πολιτικών. Γενικά, τα κράτη μέλη πρέπει:

- να επιτύχουν, σύμφωνα με τη δέσμευση που ανέλαβαν πέρυσι, δημοσιονομικές θέσεις ισοσκελισμένες ή πλεονασματικές το 2001, ώστε να διαθέτουν επαρκές περιθώριο προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις από τις αρνητικές κυκλικές διακυμάνσεις· να μεριμνήσουν για την αυστηρή εκτέλεση των προϋπολογισμών τους ώστε να προληφθεί οποιαδήποτε απόκλιση σε σχέση με τους στόχους του προγράμματος σταθερότητας·
- να προετοιμάσουν τους προϋπολογισμούς για το 2002 λαμβάνοντας υπόψη την αναγκαιότητα να διατηρηθούν δημοσιονομικές θέσεις ισοσκελισμένες ή πλεονασματικές και να αποφευχθούν προκυκλικές δημοσιονομικές πολιτικές· ενδεχομένως, να εξυγιάνουν περαιτέρω τα δημόσια οικονομικά τους, ειδικότερα προκειμένου να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους· και
- να είναι έτοιμα, σε περίπτωση κινδύνου υπερθέρμανσης και πληθωριστικών πιέσεων, να ασκήσουν αυστηρότερη δημοσιονομική πολιτική ώστε να συμβάλουν στον κατάλληλο συνδυασμό μακροοικονομικών πολιτικών σε εθνικό επίπεδο.

Η εξέλιξη των μισθών στα κράτη μέλη της ζώνης ευρώ πρέπει να μπορεί να αντικατοπτρίζει τις διαφορές στην κατάσταση των οικονομιών και της απασχόλησης. Οι κυβερνήσεις μπορούν να δημιουργήσουν συνθήκες που να διευκολύνουν τις μισθολογικές διαπραγματεύσεις με τους κοινωνικούς εταίρους. Από μακροοικονομική άποψη, οι αυξήσεις των ονομαστικών μισθών πρέπει να είναι συμβιβασμένες με τη σταθερότητα των τιμών και τη δημιουργία απασχόλησης· κάτι τέτοιο προϋποθέτει ότι θα ληφθεί δεόντως υπόψη ο στόχος της σταθερότητας των τιμών της ΕΚΤ διασφαλίζοντας παράλληλα ότι οι

αυξήσεις των πραγματικών μισθών δεν θα υπερβαίνουν την αύξηση της παραγωγικότητας.

Στα κράτη μέλη που δεν ανήκουν στη ζώνη ευρώ, οι νομισματικές πολιτικές έχουν ως στόχο τη σταθερότητα των τιμών. Στη Δανία, οι νομισματικές αρχές υποστηρίζουν για το σκοπό αυτό μια σταθερή συναλλαγματική ισοτιμία σε σχέση με το ευρώ στο πλαίσιο του ΜΣΙ2. Στη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, οι νομισματικές πολιτικές επικεντρώνονται απευθείας στον πληθωρισμό: η επιτυχία αυτών των πολιτικών θα δημιουργήσει τις απαραίτητες προϋποθέσεις για τη σταθερότητα της συναλλαγματικής ισοτιμίας.

Τα κράτη μέλη που δεν ανήκουν στη ζώνη ευρώ είναι επίσης υποχρεωμένα να διατηρούν υγιείς δημοσιονομικές θέσεις βάσει του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Γενικά, πρέπει:

- i. να επιτύχουν πλεονασματικές δημοσιονομικές θέσεις το 2001 έτσι ώστε να συνεχίσουν να διαθέτουν επαρκές περιθώριο προκειμένου να αντιμετωπίσουν αρνητικές κυκλικές καταστάσεις· να διασφαλίσουν την αυστηρή εκπέλευση του προϋπολογισμού τους ώστε να προληφθεί οποιαδήποτε απόκλιση σε σχέση με τους στόχους των προγραμματίων σύγκλισής τους·
- ii. να προετοιμάσουν τον προϋπολογισμό τους για το 2002 λαμβάνοντας υπόψη την αναγκαιότητα να συνεχίσουν οι προϋπολογισμοί τους να είναι ισοσκελισμένοι ή πλεονασματικοί και να αποφευχθούν προκυκλικές δημοσιονομικές πολιτικές· ενδεχομένως, να εξυγιάνουν περαιτέρω τα δημόσια οικονομικά τους ενόψει ειδικότερα της διασφάλισης της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητά τους.

Οι μισθολογικές εξελίξεις στα κράτη μέλη που δεν ανήκουν στη ζώνη ευρώ θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν επίσης τις διαφορές στην κατάσταση των οικονομιών και της απασχόλησης. Από μακροοικονομική άποψη, είναι απαραίτητο οι αυξήσεις των ονομαστικών μισθών να είναι συμβιβάσιμες με τη σταθερότητα των τιμών και τη δημιουργία απασχόλησης· κάτι τέτοιο προϋποθέτει ότι θα ληφθεί δεόντως υπόψη ο στόχος της σταθερότητας των τιμών της ΕΚΤ, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι οι αυξήσεις των πραγματικών μισθών δεν θα υπερβαίνουν την αύξηση της παραγωγικότητας.

3.2. Βελτίωση της ποιότητας και της βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών

Τα κράτη μέλη πρέπει να διατηρήσουν υγιείς δημοσιονομικές θέσεις ταυτόχρονα με τη βελτίωση της ποιότητας και της βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών σύμφωνα με την έκθεση που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Στοκχόλμης. Έτσι θα διασφαλιστεί ότι τα δημόσια οικονομικά θα μεγιστοποιήσουν τη συμβολή τους στην ανάπτυξη και την απασχόληση και την πραγματοποίηση των στόχων που συμφωνήθηκαν στη Λισαβόνα και τη Στοκχόλμη, περιλαμβανομένης και της κοινωνικής συνοχής. Θα πρέπει να αναζητηθεί η κατάλληλη ισορροπία και το χρονοδιάγραμμα για τη μείωση του δημοσίου χρέους, την περικοπή των φόρων και τη χρηματοδότηση των δημοσίων επενδύσεων σε τομείς-κλειδιά. Για το σκοπό αυτό τα κράτη μέλη πρέπει:

- i. να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους προκειμένου να καταστούν τα φορολογικά και συνταξιοδοτικά συστήματα πιο φιλικά για την απασχόληση, περιλαμβανομένης και της μείωσης της φορολογικής επιβάρυνσης, ιδιαίτερα για τους χαμηλόμισθους, της περαιτέρω φορολογικής εξυγίανσης, και της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των φορολογικών συστημάτων (βλέπε επίσης Κεφάλαιο 3.3)·
- ii. να επαναπροσανατολίσουν τις δημόσιες επενδύσεις προς τη συσσώρευση φυσικού και ανθρώπινου κεφαλαίου·
- iii. να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα των δημοσίων επενδύσεων με θεσμικές και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις· ειδικότερα, να εισαγάγουν ή να ενισχύσουν μηχανισμούς για τον έλεγχο των δαπανών·
- iv. να βελτιώσουν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών με μία τριπλή στρατηγική. Εκτός από την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης, το γεγονός αυτό απαιτεί ταχεία μείωση του χρέους ώστε να επέλθει διαρθρωτική βελτίωση των δημοσίων οικονομικών και περαιτέρω μεταρρυθμίσεις του συνταξιοδοτικού συστήματος. Τα μέτρα

για τη δημιουργία μιας πιο υγιούς βάσης για τις συντάξεις πρέπει να περιλαμβάνουν κινήσεις προς μεγαλύτερη εξάρτηση από τη χρηματοδότηση ώστε να επιτευχθεί καλύτερη ισορροπία μεταξύ των διαφόρων πυλώνων στα συνταξιοδοτικά συστήματα των χωρών εκείνων που δεν το έχουν ακόμη επιτύχει και

- v. να συνεχιστεί περαιτέρω ο φορολογικός συντονισμός ώστε να αποφεύγεται ο επιζήμιος φορολογικός ανταγωνισμός και να εφαρμοστεί η συμφωνία του Συμβουλίου του Νοεμβρίου 2000 για το φορολογικό πακέτο.

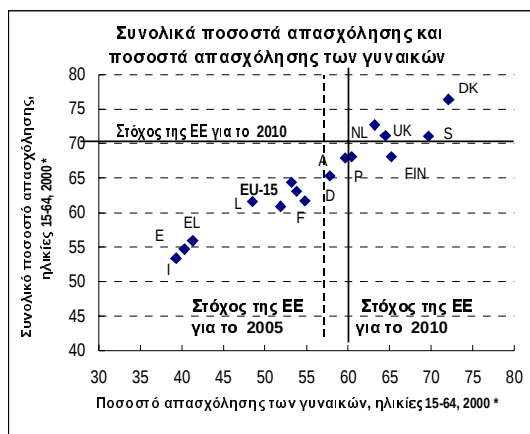
3.3. Ενίσχυση των αγορών εργασίας

Η ισχυρή επίδοση στον τομέα της απασχόλησης τα τελευταία έτη συνεχίστηκε και το 2000. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις ευνοϊκές μακροοικονομικές συνθήκες, αλλά οι εξελίξεις στην αγορά εργασίας δείχνουν επίσης και μείωση της διαρθρωτικής ανεργίας χάρη στις μεταρρυθμίσεις και τις πολιτικές για τη βελτίωση της λειτουργίας των αγορών εργασίας που αποφασίστηκαν την τελευταία δεκαετία, ειδικότερα στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση. Η αύξηση των μισθών παρέμεινε περιορισμένη παρά τη σημαντική μείωση της ανεργίας, ενώ η μακροπρόθεσμη ανεργία σημείωσε ακόμη μεγαλύτερη μείωση από τη συνολική ανεργία. Ωστόσο, πρέπει να πραγματοποιηθεί ακόμη μεγαλύτερη πρόοδος. Ειδικότερα, η ΕΕ αντιμετωπίζει τέσσερις προκλήσεις. Πρώτον, υπάρχουν ενδείξεις δυσκολιών πρόσληψης και έλλειψης ειδικοτήτων σε ορισμένα κράτη μέλη, που δείχνουν ότι η ΕΕ μπορεί να πλησιάζει τα όρια της ταχείας κυκλικής αύξησης της απασχόλησης. Δεύτερον, η ανεργία παραμένει σε απαράδεκτα υψηλά επίπεδα με

σημαντικές διαφορές μεταξύ κρατών μελών και περιοχών. Τρίτον, θα χρειαστούν περαιτέρω σημαντικές μειώσεις της ανεργίας και σημαντική αύξηση της προσφοράς εργασίας ώστε να πραγματοποιηθούν οι στόχοι απασχόλησης για 70% συνολική απασχόληση και 60% για τις γυναίκες ως το 2010 όπως συμφωνήθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας, περιλαμβανομένων και των ενδιάμεσων στόχων 67% και 57% αντίστοιχα ως τον Ιανουάριο του 2005, καθώς και 50% για τους πιο ηλικιωμένους εργαζόμενους ως το 2010, όπως συμφωνήθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Στοκχόλμης. Τέταρτον, όπως επιβεβαιώθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Στοκχόλμης, στόχος είναι όχι μόνο να δημιουργηθούν περισσότερες θέσεις απασχόλησης αλλά και καλύτερες θέσεις απασχόλησης, ειδικότερα μέσω βελτιωμένης εκπαίδευσης, δια βίου μάθησης και καλύτερου συνδυασμού εργασίας και προσωπικής ζωής.

Προκειμένου να αντιμετωπίσουν αυτές τις προκλήσεις, τα κράτη μέλη πρέπει να αξιοποιήσουν την ευνοϊκή μακροοικονομική συγκυρία ώστε να πραγματοποιήσουν τις απαραίτητες διαρθρωτικές βελτιώσεις στις αγορές εργασίας και να κινηθούν προς το στόχο της πλήρους απασχόλησης. Τα κράτη μέλη, πρέπει ως τα τέλη του 2002 να επιτύχουν τους στόχους που περιέχουν οι κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση. Θα πρέπει, ειδικότερα, να λάβουν τα ακόλουθα μέτρα:

- i. να προωθήσουν την αυξημένη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, ιδιαίτερα μεταξύ των γυναικών και των πιο ηλικιωμένων εργαζομένων, κυρίως με πολιτικές ίσων ευκαιριών, την παροχή υπηρεσιών βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών ή υπηρεσιών φύλαξης άλλων εξαρτημένων προσώπων, τη μεταρρύθμιση των προγραμμάτων πρόωρης συνταξιοδότησης και με τη δια βίου μάθηση. Επίσης, θα πρέπει να προωθηθεί η συμμετοχή μειονεκτούντων ατόμων, εθνικών μειονοτήτων και μεταναστών. Άλλα μέτρα, μεταξύ των οποίων η μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος, αναφέρονται στα δημόσια οικονομικά.
- ii. βάσει των σχετικών επανεξετάσεων, να μεταρρυθμίσουν τα φορολογικά και συνταξιοδοτικά συστήματα ώστε να καταστεί πιο ελκυστική η εργασία. Οι μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να μειώσουν τους φόρους στην εργασία για τους

Πηγή: Υπηρεσίες της Επιτροπής.
* L για το 1999, NL προσωρινά στοιχεία.

χαμηλόμισθους εργαζομένους, να μειώσουν τους υψηλούς οριακούς συντελεστές και να περιλαμβάνουν κίνητρα, για τα αποτελέσματα, τη διάρκεια, την επιλεξιμότητα και την εφαρμογή των συνταξιοδοτικών συστημάτων.

iii. να ενθαρρύνουν διαδικασίες σχηματισμού των μισθών που να λαμβάνουν καλύτερα υπόψη την παραγωγικότητα και τις συνθήκες της τοπικής αγοράς εργασίας.

iv. να καταργηθούν τα εμπόδια για την κινητικότητα των εργαζομένων μεταξύ και στο εσωτερικό των κρατών μελών, μέσω, μεταξύ άλλων, της αμοιβαίας αναγνώρισης των διπλωμάτων, να βελτιωθεί η μεταφορά των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων με την ταχεία έγκριση και εφαρμογή της οδηγίας για τα επαγγελματικά συνταξιοδοτικά ταμεία, να βελτιωθεί η πρόσβαση σε πληροφορίες για θέσεις απασχόλησης και ευκαιρίες εκπαίδευσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο στα κράτη μέλη στο πλαίσιο της ανάπτυξης των νέων ευρωπαϊκών αγορών εργασίας.

v. να διευκολυνθεί η επαγγελματική κινητικότητα με τη βελτίωση, σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, της εκπαίδευσης, της δια βίου μάθησης ώστε να περιοριστούν τα άτομα που εγκαταλείπουν νωρίτερα το σχολείο και να προετοιμαστεί επιτυχώς η μετάβαση στην οικονομία της γνώσης.

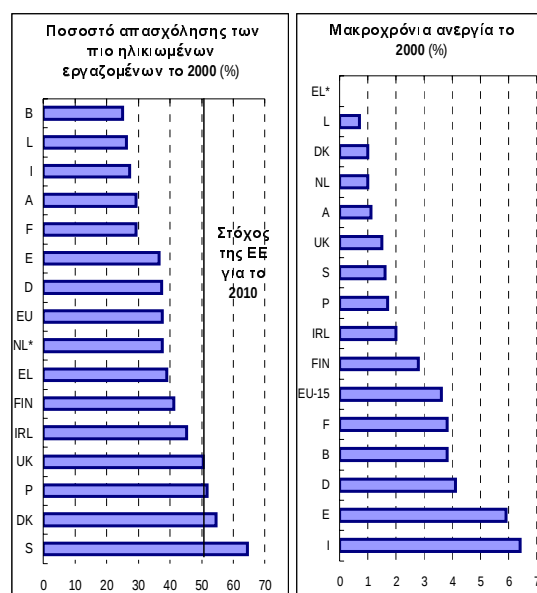
vi. να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα ενεργών πολιτικών για την αγορά εργασίας που να επικεντρώνονται στα πρόσωπα που αντιμετωπίζουν περισσότερο τον κίνδυνο μακροχρόνιας ανεργίας· να διασφαλιστεί ότι τα συνταξιοδοτικά συστήματα συμπληρώνονται από πραγματική συνδρομή για όσους αναζητούν εργασία ώστε να βελτιωθεί η απασχολησιμότητά τους και η ευκαιρία τους να αναζητήσουν απασχόληση.

vii. να προωθηθεί, σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, μια πιο ευέλικτη οργάνωση της εργασίας, περιλαμβανομένης και της μερικής

απασχόλησης, και να μεταρρυθμιστεί το σημερινό κανονιστικό, συμβατικό και νομικό πλαίσιο, μεταξύ άλλων, σε ό,τι αφορά τους περιορισμούς για τις προσλήψεις και τις απολύσεις και τη μερική απασχόληση, ενόψει του συνδυασμού μεγαλύτερης ευελιξίας και ασφάλειας· να διασφαλιστεί ότι οποιεσδήποτε μειώσεις του συνολικού χρόνου εργασίας δεν οδηγούν σε αύξηση του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος, και ότι λαμβάνονται πλήρως υπόψη οι μελλοντικές ανάγκες προσφοράς εργασίας και

viii. να συνεχιστεί η πολιτική με στόχο τη μείωση των διαφορών στις αποδοχές ανάλογα με το φύλο που οφείλονται σε *de facto* διάκριση.

Απασχόληση: πιο ηλικιωμένοι εργαζόμενοι και μακροχρόνια ανεργία στα κράτη μέλη της ΕΕ

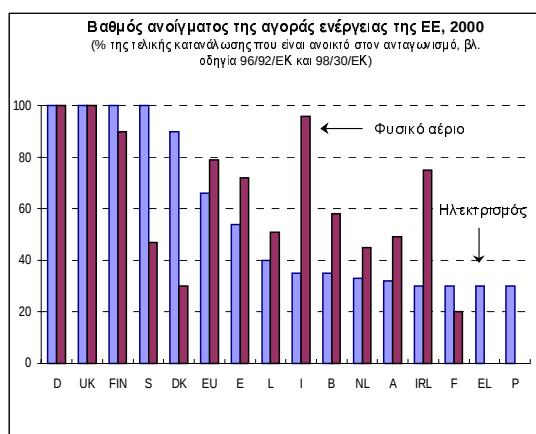

Πηγή: Υπηρεσίες της Επιτροπής. * Για τους πιο ηλικιωμένους εργαζομένους τα στοιχεία NL είναι προσωρινά. Για τη μακροχρόνια ανεργία δεν υπάρχουν στοιχεία για την EL.

Στις 19 Ιανουαρίου 2001, το Συμβούλιο ενέκρινε, βάσει του άρθρου 128 της συνθήκης, λεπτομερείς κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης το 2001, σύμφωνα με τις παραπάνω προτεραιότητες, καθώς και τις συγκεκριμένες συστάσεις των κρατών μελών. Συνεχίζοντας τις μεταρρυθμίσεις της αγοράς εργασίας τους, τα κράτη μέλη πρέπει να εφαρμόσουν τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση και τις συστάσεις που τους έχουν απευθυνθεί.

3.4. Διασφάλιση αποτελεσματικών αγορών προϊόντων (αγαθά και υπηρεσίες)

Η δημιουργία της εσωτερικής αγοράς και το ξεκίνημα του ευρώ προώθησαν τον ανταγωνισμό στις αγορές προϊόντων της ΕΕ. Το γεγονός αυτό πέρασε προς τα κάτω τα επίπεδα του πληθωρισμού και αποτέλεσε παράγοντα σύγκλισης των επιπέδων των τιμών μεταξύ των κρατών μελών με σαφή πλεονεκτήματα για τους καταναλωτές. Ο ανταγωνισμός οδήγησε επίσης σε εκλογίκευση της παραγωγής, που συνέβαλε στη βελτίωση της ανταγωνιστικής ισχύος των ευρωπαϊκών εταιρειών. Ωστόσο, η εσωτερική αγορά των υπηρεσιών αντιμετωπίζει ακόμη εμπόδια σε ό,τι αφορά τις διασυνοριακές δραστηριότητες. Η ελευθέρωση του τομέα των τηλεπικοινωνιών και σε μικρότερο βαθμό του τομέα της ενέργειας, άρχισε να παράγει θετικά αποτελέσματα. Η Επιτροπή πρότεινε την πλήρη ελευθέρωση του ηλεκτρικού ρεύματος και του φυσικού αερίου για όλους τους καταναλωτές ως την 1η Ιανουαρίου 2005. Επίσης, το άνοιγμα της ευρωπαϊκής οικονομίας στο παγκόσμιο εμπόριο εξέθεσε τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις στο διεθνή ανταγωνισμό, γεγονός που συνέβαλε στην αύξηση της αποτελεσματικότητας των ευρωπαϊκών αγορών προϊόντων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση συνεχίζει να υποστηρίζει την ελευθέρωση του εμπορίου, και τη διενέργεια ενός νέου γύρου διαπραγματεύσεων στο πλαίσιο του ΠΟΕ. Ενώ πραγματοποιήθηκε σημαντική πρόοδος στη λειτουργία των ευρωπαϊκών αγορών προϊόντων, σε ορισμένους τομείς πρέπει να καταβληθούν ακόμη μεγαλύτερες προσπάθειες. Τα κράτη μέλη πρέπει:

Πηγή: Υπηρεσίες της Επιτροπής.

- i. να ολοκληρώσουν την εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς:
 - μειώνοντας το έλλειμμα μεταφοράς της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά σε λιγότερο από 1,5% πριν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της άνοιξης του 2002·
 - καταργώντας τα τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο·
 - δημιουργώντας μια εσωτερική αγορά που να λειτουργεί αποτελεσματικά στον τομέα των υπηρεσιών αίροντας τους κανονιστικούς και λοιπούς περιορισμούς στις διασυνοριακές δραστηριότητες μεταξύ κρατών μελών καθώς και για την είσοδο στην αγορά· και
 - ανοίγοντας περαιτέρω την αγορά δημοσίων προμηθειών και μεριμνώντας ώστε οι σχετικές προσφορές να μπορούν να γίνονται on line από το 2003.
- ii. να ενισχύσουν τον ανταγωνισμό διασφαλίζοντας πραγματικά πλεονεκτήματα για τους καταναλωτές:
 - επιταχύνοντας την ελευθέρωση των βιομηχανικών δικτύου (ενέργεια, σιδηρόδρομοι, αεροπορικές μεταφορές και ταχυδρομικές υπηρεσίες) λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη τις υποχρεώσεις καθολικής υπηρεσίας και τις απαιτήσεις ασφάλειας των προμηθειών·
 - ενισχύοντας τις αρμοδιότητες και την αποτελεσματικότητα των αρμόδιων αρχών για τον ανταγωνισμό και των εποπτικών αρχών· και
 - μειώνοντας το συνολικό επίπεδο των κρατικών ενισχύσεων σε σχέση με το ΑΕΠ ως το 2003 και επαναπροσανατολίζοντάς τις εκτός των ενισχύσεων ad hoc και των τομεακών ενισχύσεων· αυξάνοντας τη διαφάνεια των πολιτικών για τις κρατικές ενισχύσεις.

3.5. Προώθηση της αποτελεσματικότητας και της

ολοκλήρωσης της αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στην ΕΕ

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα της ΕΕ ολοκληρώνεται σταδιακά υπό την επίδραση της παγκοσμιοποίησης, της άρσης των περιορισμών, της τεχνολογικής προόδου και της εισαγωγής του ευρώ. Τα κέρδη αποτελεσματικότητας από τη χρηματοπιστωτική ολοκλήρωση θα οδηγήσουν σε πιο σωστή διάθεση του κεφαλαίου με χαμηλότερο κόστος, με σημαντικά οφέλη για την ανάπτυξη και τη δημιουργία απασχόλησης στην οικονομία της ΕΕ. Ωστόσο, τα εμπόδια που παραμένουν για τη χρηματοπιστωτική ολοκλήρωση δεν επιτρέπουν την πλήρη αξιοποίηση των δυναμικών πλεονεκτημάτων. Μεταξύ των πιο σημαντικών από τα εμπόδια αυτά περιλαμβάνονται η έλλειψη εναρμονισμένου κανονιστικού πλαισίου για την Ένωση, που εμποδίζει έναν αποτελεσματικό διασυνοριακό ανταγωνισμό. Η πρόοδος στην εναρμόνιση της χρηματοπιστωτικής νομοθεσίας της ΕΕ πραγματοποιήθηκε μέσω μιας σειράς δράσεων που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο του Προγράμματος Δράσης για τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες (FSAP). Η εφαρμογή του Προγράμματος Δράσης για τα Κεφάλαια Επιχειρηματικού Κινδύνου (RCAP) αναμένεται να βελτιώσει τη διαθεσιμότητα κατάλληλων ευκαιριών χρηματοδότησης για καινοτόμες ΜΜΕ, η ευελιξία και το δυναμικό ανάπτυξης των οποίων τις καθιστούν σημαντικές πηγές οικονομικής ανάπτυξης και απασχόλησης. Πάντως, η πρόοδος προς μια πραγματικά ενιαία αγορά για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες είναι, σήμερα, υπερβολικά βραδεία. Για το σκοπό αυτό, πρέπει:

- i. να διασφαλιστεί ότι η προσέγγιση όσον αφορά τις αγορές κινητών αξιών, που προτάθηκε από την Επιτροπή Σοφών για την εποπτεία των ευρωπαϊκών αγορών κινητών αξιών, και εγκρίθηκε με απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Στοχόλμης, θα είναι λειτουργική από τις αρχές του 2002·
- ii. να καταβληθούν προσπάθειες από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη - το Συμβούλιο, το Κοινοβούλιο και την Επιτροπή - ώστε να διασφαλιστεί η πλήρης εφαρμογή του FSAP ως το 2005 το αργότερο, και ειδικότερα, να αναληφθούν ουσιαστικά βήματα για την ολοκλήρωση της αγοράς

κινητών αξιών ως τα τέλη του 2003, περιλαμβανομένων ειδικότερα και των προτεραιοτήτων που καθορίζονται στην έκθεση της Επιτροπής Σοφών για την εποπτεία των ευρωπαϊκών αγορών κινητών αξιών·

- iii. να αυξηθούν, πέρα από την εφαρμογή του FSAP και ειδικότερα σε ό,τι αφορά τις αγορές κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου, οι προσπάθειες για μια αγορά κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου που να λειτουργεί ικανοποιητικά ως το 2003 μέσω της εφαρμογής του RCAP, ειδικότερα με στόχο τη χαλάρωση των ποσοτικών περιορισμών για τις θεσμικές επενδύσεις σε κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου, του νόμου για τις πτωχεύσεις και της ανάπτυξης ενός φορολογικού πλαισίου που να παρέχει κίνητρα για τις επενδύσεις και την επιχειρηματικότητα· και
- iv. να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι προκλήσεις που εμφανίζονται στον τομέα της εποπτείας λόγω των αυξανόμενων διασυνοριακών και διατομεακών σχέσεων μεταξύ χρηματοπιστωτικών αγορών και ενδιαμέσων· για το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη πρέπει να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να βελτιωθεί η διατομεακή και διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ εποπτικών και άλλων αρμόδιων αρχών.

3.6. Ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας

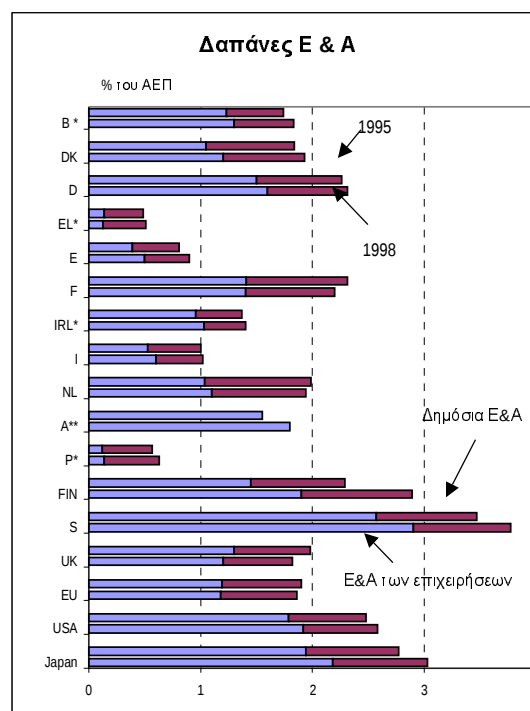
Η επιχειρηματικότητα αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση για την αύξηση του δυναμικού ανάπτυξης, ανταγωνιστικότητας και δημιουργίας απασχόλησης της ΕΕ. Πρέπει να δημιουργηθεί στην Ευρώπη ένα πιο φιλικό περιβάλλον για τις επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις και οι πολίτες χρειάζονται ένα κανονιστικό και φορολογικό περιβάλλον που να είναι σαφές, απλό, αποτελεσματικό και προσαρμοσμένο στις ανάγκες μιας ταχέως μεταβαλλόμενης παγκόσμιας αγοράς. Έχουν εισαχθεί μέτρα για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του δημόσιου τομέα και για τον περιορισμό της διοικητικής επιβάρυνσης των επιχειρήσεων. Ωστόσο, πρέπει να καταβληθούν ακόμη μεγαλύτερες προσπάθειες. Οι ευρωπαϊκές ΜΜΕ θεωρούν ακόμη ότι η μειωμένη πρόσβαση στη

χρηματοδότηση αποτελεί εμπόδιο για τις επιχειρήσεις που ξεκινούν τη δραστηριότητά τους ενώ παράλληλα μειώνει το δυναμικό ανάπτυξής τους. Τα κράτη μέλη πρέπει:

- i. να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον φιλικό προς τις επιχειρήσεις:
 - μειώνοντας περαιτέρω τη διοικητική επιβάρυνση και τα εμπόδια για τις επιχειρήσεις, εισάγοντας απλούστερες και πιο διαφανείς διαδικασίες, υπηρεσίες ενιαίας θυρίδας για τις επιχειρήσεις που ξεκινούν τις δραστηριότητές τους και απλοποιώντας τα φορολογικά συστήματα για τις επιχειρήσεις·
 - αυξάνοντας την αποτελεσματικότητα των δημοσίων υπηρεσιών, μεταξύ άλλων με την οροθέτηση και την αύξηση της χρήσης των δημοσίων προμηθειών, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι ο δημόσιος και ο ιδιωτικός τομέας ανταγωνίζονται επί ίσους όρους όταν οργανισμοί του δημόσιου τομέα ή συνεργασίες δημόσιου και ιδιωτικού τομέα παρέχουν προϊόντα ή υπηρεσίες στην αγορά· και
 - απλοποιώντας και διασφαλίζοντας πιο ενιαία εφαρμογή των συστημάτων ΦΠΑ.
- ii. να ενθαρρύνουν την ανάληψη κινδύνων μέσω βελτιωμένης πρόσβασης στη χρηματοδότηση ιδιαίτερα για τις ΜΜΕ (βλέπε επίσης Κεφάλαιο 3.5.).

3.7. Προώθηση της οικονομίας της γνώσης

Η μετάβαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς μια οικονομία της γνώσης έχει ξεκινήσει, αλλά θα πρέπει να επιταχυνθεί η σχετική διαδικασία ώστε να επιτευχθεί ο στρατηγικός στόχος που καθορίστηκε στη Λισαβόνα. Οι επιχειρήσεις και οι πολίτες πρέπει να ενθαρρυνθούν να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που προσφέρει η οικονομία της γνώσης. Παρά την πρόσφατη πρόοδο στη διάδοση των ΤΠΕ, η ΕΕ συνεχίζει να καταγράφει καθυστέρηση σε σχέση με τις ΗΠΑ σε τομείς όπως η έρευνα και ανάπτυξη, οι επενδύσεις στις νέες τεχνολογίες και η διείσδυση του Internet. Έχει ιδιαίτερη σημασία οι κατευθύνσεις που προέβλεψε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Στοκχόλμης για την επιτάχυνση των

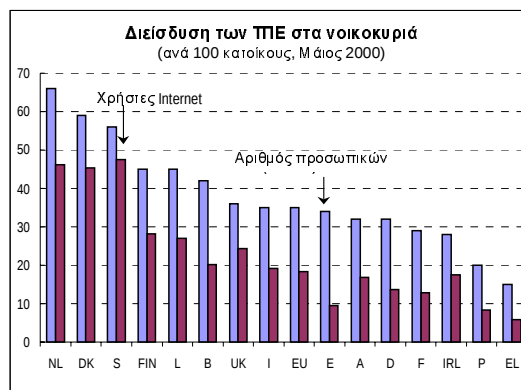

οικονομικών μεταρρυθμίσεων να υλοποιηθούν εντός του συμφωνημένου χρονοδιαγράμματος. Οι επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο, στην Ε&Α και στις ΤΠΕ πρέπει να αυξηθούν αν θέλουμε να ενισχυθεί η ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα. Η εγκαθίδρυση ανταγωνιστικών αγορών προϊόντων (βλέπε Κεφάλαιο 3.4) και αγορών κεφαλαίων που να λειτουργούν ικανοποιητικά (βλέπε Κεφάλαιο 3.5) συμβάλλουν σε ένα επιχειρηματικό κλίμα που να ευνοεί την καινοτομία και την ανάληψη κινδύνων ώστε να ενθαρρυνθούν οι επενδύσεις. Στον τομέα της Ε&Α, η κυριότερη πρόκληση είναι να αυξηθεί η συμμετοχή στις επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα έτσι ώστε να βελτιωθεί η εμπορική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της Ε&Α και να εγκαθιδρυθεί ένας ευρωπαϊκός χώρος έρευνας. Προκειμένου να διευκολυνθεί η μετάβαση στην οικονομία της γνώσης, πρέπει:

- i. να ενθαρρυνθεί η Ε&Α και η καινοτομία:
 - παρέχοντας κατάλληλα κίνητρα στις επιχειρήσεις ώστε να αναλάβουν Ε&Α, μεταξύ άλλων με την ενίσχυση των πνευματικών δικαιωμάτων και τη δημιουργία μιας νομικής βάσης για μια κοινοτική άδεια ευρεσιτεχνίας πριν από τα τέλη του 2001·
 - βελτιώνοντας τη σχέση μεταξύ των πανεπιστημίων και των επιχειρήσεων ώστε να διευκολυνθεί η μεταφορά της γνώσης και η καλύτερη εμπορική

αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της E&A.

- ενθαρρύνοντας τη συνεργασία για την έρευνα και την καινοτομία στην Ευρώπη μεταξύ άλλων με τη δημιουργία κέντρων αριστείας στα οποία να συμμετέχουν επιχειρηματικοί και ακαδημαϊκοί εταίροι και προωθώντας την κινητικότητα των ερευνητών, και μέσω ενισχυμένης συνεργασίας των εθνικών πολιτικών και προγραμμάτων για την έρευνα και την καινοτομία· και
 - διασφαλίζοντας επαρκή δημόσια χρηματοδότηση της E&A και καθορίζοντας σαφείς και συνεκτικές προτεραιότητες για τη δημόσια έρευνα.
- ii. να ενθαρρυνθεί η πρόσβαση και η χρήση των ΤΠΕ:
- ελευθερώνοντας τον "τοπικό βρόχο" ώστε να επέλθει σημαντική μείωση του κόστους χρήσης του Internet·
 - διασφαλίζοντας καλύτερη και ευρύτερη χρήση του Internet στα σχολεία και συμπληρώνοντας την απαραίτητη κατάρτιση όλων των καθηγητών ως τέλος του 2002·
 - ενισχύοντας το κανονιστικό πλαίσιο για το ηλεκτρονικό εμπόριο (εφαρμόζοντας την οδηγία για την ηλεκτρονική υπογραφή και εγκρίνοντας το 2001 τις προτάσεις για το copyright, το μάρκετινγκ εξ αποστάσεως, το ΦΠΑ και την ηλεκτρονική τιμολόγηση)· και
 - ενθαρρύνοντας τη χρήση του Internet στη δημόσια διοίκηση.
- iii. να ενισχυθούν οι προσπάθειες εκπαίδευσης και κατάρτισης, τόσο του δημοσίου όσο και του ιδιωτικού τομέα, ώστε να αυξηθεί η προσφορά εκπαιδευμένων ερευνητών, να αυξηθεί το προσωπικό με υψηλό επίπεδο γνώσεων στις ΤΠΕ, και να βελτιωθεί το επίπεδο γνώσεων ΤΠΕ του πληθυσμού.

Πηγή: ΕΙΤΟ, Υπηρεσίες της Επιτροπής.

3.8. Ενίσχυση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Στοκχόλμης ζήτησε να ενσωματωθεί η προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης στους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών. Η βιώσιμη ανάπτυξη είναι μία έννοια η οποία υπερβαίνει τα καθαρά οικονομικά μεγέθη και στοχεύει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής με την προώθηση συνεκτικών πολιτικών δράσεων που να βασίζονται σε μια συνολική αξιολόγηση της οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής τους διάστασης. Με τον τρόπο αυτό, εισάγεται μια μακροπρόθεσμη προσέγγιση, με στόχο την καλύτερη ζωή των σημερινών και μελλοντικών γενεών. Το παρόν κεφάλαιο επικεντρώνεται στην ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών πτυχών στην οικονομική πολιτική, ειδικότερα με τη χρήση εργαλείων που να βασίζονται στην αγορά, ως μέσα για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Τα κράτη μέλη πρέπει να χρησιμοποιήσουν περισσότερο εργαλεία που να βασίζονται στην αγορά για την πραγματοποίηση των περιβαλλοντικών στόχων, δεδομένου ότι συχνά αποτελούν τα αποτελεσματικότερα μέσα για την αντιμετώπιση της ρύπανσης αφού οδηγούν στην ενσωμάτωση του εξωτερικού κόστους στις τιμές. Συνεπώς, αποτελούν έναν ικανοποιητικό τρόπο για την εφαρμογή της αρχής "ο ρυπαίνων πληρώνει". Ακόμη, παρέχουν ευελιξία στη βιομηχανία ώστε να μειώσει τη ρύπανση κατά τρόπο αποτελεσματικό ως προς το κόστος, ενώ παράλληλα ενθαρρύνει και την τεχνολογική καινοτομία. Οι σταδιακές αλλά σταθερές και αξιόπιστες μεταβολές στο επίπεδο και τη διάρθρωση των φορολογικών συντελεστών έως ότου αντικαταπληστούν πλήρως στις τιμές τα εξωτερικά κόστη θα ελαχιστοποιούσαν τα προβλήματα διαρθρωτικής προσαρμογής και θα στήριζαν την αναζήτηση

καινοτόμων λύσεων από τις επιχειρήσεις. Η προσέγγιση αυτή θα ελαχιστοποιούσε επίσης την ανάγκη για εξαιρέσεις των επιχειρήσεων ή των τομέων που επηρεάζονται περισσότερο. Τέτοιες εξαιρέσεις συχνά μειώνουν την περιβαλλοντική αποτελεσματικότητα του μέτρου, νοθεύουν τη φορολογική διάρθρωση και είναι δύσκολο να καταργηθούν αργότερα. Η εκπόνηση ενός

πλαίσιου για τη χρήση εργαλείων που να βασίζονται στην αγορά σε κοινοτικό επίπεδο θα συνέβαλε στην αποφυγή τέτοιων νοθεύσεων και θα ενίσχυε την εσωτερική αγορά.

Συνεπώς, πρέπει:

- i. να εισαχθούν και να ενισχυθούν πολιτικές που να βασίζονται στην αγορά όπως φορολογία, επιβαρύνσεις για τους χρήστες και τους ρυπαίνοντες, προγράμματα ασφάλειας/ευθύνης και ανταλλάξιμα δικαιώματα εκπομπής ρύπων·
- ii. να περιοριστούν οι τομεακές επιδοτήσεις και οι φορολογικές απαλλαγές και άλλα μέτρα που έχουν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις·
- iii. να ενταθεί η χρήση οικονομικών εργαλείων για τη μείωση της εκπομπής ρυπογόνων αερίων και να τηρηθούν οι απαιτήσεις του πρωτοκόλλου του Κιότο· και
- iv. να συμφωνηθεί ένα κατάλληλο πλαίσιο για τη φορολογία της ενέργειας σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

II. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ

1. ΒΕΛΓΙΟ

Η μεγέθυνση της οικονομίας έφθασε σε περίπου 4% το 2000 και το πραγματικό ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά περίπου 3% το 2001 και 2002. Η ιδιωτική κατανάλωση, η οποία αυξήθηκε με ταχύ ρυθμό το 2000, θα διατηρηθεί σε υψηλά επίπεδα και κατά τα δύο προσεχή έτη ενισχυόμενη από το υψηλότερο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών και την αύξηση της απασχόλησης. Οι αρκετά δυναμικές επενδύσεις θα εξακολουθήσουν να τονώνουν την εγχώρια ζήτηση. Αντίθετα, η συμβολή του εξωτερικού τομέα στην ενίσχυση της δραστηριότητας το 2001 και 2002 θα είναι λιγότερο θετική. Ο πληθωρισμός, όπως μετρείται με βάση τον ΕνΔΤΚ, αναμένεται να επιβραδυνθεί από το 2,7% το 2000 σε ποσοστό ελαφρά χαμηλότερο του 2% το 2001, και να συνεχίσει την πτωτική του πορεία το 2002. Η απασχόληση αναμένεται να αυξηθεί κατά τα δυο προσεχή έτη, ενισχυόμενη από τον έντονο ρυθμό της οικονομικής δραστηριότητας και τα αποτελέσματα των ενεργητικών μέτρων για την απασχόληση που εφαρμόστηκαν τα πρόσφατα χρόνια.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο δείκτης του δημοσίου χρέους εξακολουθεί να είναι πολύ υψηλός και ότι η οικονομία είναι απαραίτητο να προετοιμαστεί να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις της γήρανσης του πληθυσμού, η δημοσιονομική εξυγίανση παραμένει βασική προτεραιότητα. Η αγορά εργασίας συνεχίζει να χαρακτηρίζεται από χαμηλό ποσοστό απασχόλησης, ιδίως για τους ηλικιωμένους εργαζόμενους, ενώ εξακολουθούν να υπάρχουν υπερβολικά μεγάλες περιφερειακές αποκλίσεις όσον αφορά τις επιδόσεις της αγοράς εργασίας. Η έλλειψη ανταγωνισμού σε συγκεκριμένους τομείς, οι υπερβολικές κανονιστικές επιβαρύνσεις που επιβάλλονται στις επιχειρήσεις και η ανάγκη βελτίωσης της αποτελεσματικότητας του δημοσίου τομέα αποτελούν επίσης σημαντικές πολιτικές προκλήσεις.

Δημοσιονομική πολιτική

Η επιτάχυνση της δραστηριότητας το 2000 οδήγησε σε θετικότερα δημοσιονομικά αποτελέσματα από τα αναμενόμενα: αντί του ελλείμματος που είχε προγραμματιστεί να φθάσει σε 1% του ΑΕΠ, η γενική κυβέρνηση κατόρθωσε να μηδενίσει το έλλειμμα της. Το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας του 2000 προβλέπει πλεόνασμα ύψους 0,2% του ΑΕΠ, το οποίο θα αυξηθεί ελαφρά φθάνοντας σε 0,3% του ΑΕΠ το 2002. Η δημοσιονομική στρατηγική που έχει προγραμματιστεί στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα του 2000 για την περίοδο έως το 2005 στηρίζεται στην επίτευξη σημαντικών πρωτογενών πλεονασμάτων, που θα φθάνουν σε άνω του 6% του ΑΕΠ ετησίως. Ο έλεγχος της πραγματικής πρωτογενούς δαπάνης αναμένεται να αποτελέσει τον κύριο μοχλό της προσαρμογής, με βάση μια σιωπηρή συμφωνία πραγματικής αύξησης των δαπανών της οντότητας I κατά 1,5% (ομοσπονδιακή κυβέρνηση και κοινωνική ασφάλιση). Ο λόγος του δημοσίου χρέους προβλέπεται να μειωθεί από 110,6% του ΑΕΠ το 2000 σε 101,4% του ΑΕΠ το 2002. Με βάση τα ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι το Βέλγιο είναι μέλος της ζώνης του ευρώ, η δημοσιονομική πολιτική θα πρέπει να αποσκοπεί στα εξής:

- i. στην επίτευξη δημοσιονομικού πλεονάσματος ύψους 0,2% του ΑΕΠ όπως προβλέπεται για το έτος 2001 στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας του 2000, ακόμη και στην περίπτωση βραδύτερης αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ από την προβλεπόμενη·
- ii. στο πλαίσιο του προϋπολογισμού για το 2002, η ετήσια αύξηση της πρωτογενούς δαπάνης να περιοριστεί αυστηρά εντός του ορίου του 1,5%, σε πραγματικές τιμές, για την οντότητα I, πράγμα που θα επιτρέψει την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί για τα δημόσια οικονομικά, και συγκεκριμένα την επίτευξη ενός πρωτογενούς πλεονάσματος άνω του 6% του ΑΕΠ·
- iii. από το 2002 και μετά να διατεθούν τα δημοσιονομικά περιθώρια, όπως προσδιορίζεται στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας του 2000, κατά

τρόπο συνεικτικό με το όριο της κατά 1,5% αύξησης της πραγματικής δαπάνης· να χρησιμοποιηθούν όλα τα πρόσθετα δημοσιονομικά έσοδα που ενδέχεται να προκύψουν από μια υψηλότερη από την αναμενόμενη αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ για τη μείωση του χρέους· και

- iv. στην προετοιμασία της χώρας για την αντιμετώπιση των δημοσιονομικών επιπτώσεων της γήρανσης του πληθυσμού με την έγκαιρη αναμόρφωση του συνταξιοδοτικού συστήματος και τον προσδιορισμό, στην επόμενη επικαιροποίηση του προγράμματος σταθερότητας, των δημοσιονομικών πόρων που θα διατίθενται ετησίως στο ταμείο που έχει δημιουργηθεί για το σκοπό αυτό.

Αγορά εργασίας

Το 2000 εξακολούθησε η βελτίωση των συνθηκών της αγοράς εργασίας στο Βέλγιο με αποτέλεσμα τη μείωση της ανεργίας σε 8,7%. Η κυβέρνηση στρέφεται προς την υλοποίηση ενός “ενεργού κράτους πρόνοιας” που χαρακτηρίζεται, μεταξύ άλλων, με τη βαθμιαία μετάβαση από παθητικές πολιτικές σε μια προληπτική και πιο ενεργητική προσέγγιση των προβλημάτων της αγοράς εργασίας. Αναλήφθηκαν πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση των παγίδων ανεργίας. Ωστόσο, ο βαθμός εξάρτησης από επιδόματα και παροχές εξακολουθεί να παραμένει σχετικά υψηλός για ορισμένα τμήματα της αγοράς εργασίας. Η γήρανση του πληθυσμού και οι εμφανιζόμενες ενδείξεις συμφόρησης για την πρόσληψη εργαζομένων υποδηλώνουν την ανάγκη λήψης περαιτέρω μέτρων με σκοπό την κινητοποίηση του μη απασχολούμενου δυναμικού εργατικού δυναμικού, αυξάνοντας κατ’ αυτόν τον τρόπο τα ποσοστά απασχόλησης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας. Πρόκειται για μια από τις σημαντικότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η αγορά εργασίας του Βελγίου, η οποία χαρακτηρίζεται από σχετικά χαμηλά επίπεδα συνολικής απασχόλησης (60,9%), και ειδικότερα για ηλικιωμένους εργαζόμενους (μόλις 24% για άτομα ηλικίας 55-64 ετών). Οι συνεχιζόμενες σημαντικές γεωγραφικές αποκλίσεις των ποσοστών απασχόλησης υποδηλώνουν την ανεπαρκή κινητικότητα της εργασίας και την έλλειψη ευελιξίας μισθών. Παρόλο που η φορολογική επιβάρυνση της εργασίας στο Βέλγιο εξακολουθεί να είναι μεταξύ των υψηλότερων στην ΕΕ, οι

φορολογικές ελαφρύνσεις, που προβλέπονται στο νέο σχέδιο φορολογικής μεταρρύθμισης, αναμένεται να μειώσουν σταδιακά τη φορολόγηση της εργασίας για τα προσεχή έτη. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, και ενώ παράλληλα θα εφαρμόζονται αυστηρά όλες οι συστάσεις για την απασχόληση, οι βασικές προτεραιότητες για το Βέλγιο θα πρέπει να είναι:

- i. με βάση τις προηγούμενες αναπροσαρμογές, η περαιτέρω αναμόρφωση των φορολογικών συστημάτων και των συστημάτων παροχών έτσι ώστε να καταστεί η εργασία οικονομικά συμφέρουσα, και ειδικότερα η δημιουργία κατάλληλων κινήτρων για ηλικιωμένα άτομα να εξακολουθήσουν να εργάζονται ή να εισέλθουν εκ νέου στην αγορά εργασίας και η αναθεώρηση των υψηλότερων παροχών και του ειδικού καθεστώτος που απαλλάσσει τους ηλικιωμένους ανέργους (άνω των 50 ετών) από την ενεργή αναζήτηση απασχόλησης·
- ii. η άρση των βασικών εμποδίων για την κινητικότητα της εργασίας και ενθάρρυνση των κοινωνικών εταίρων να επιτρέψουν στους μηχανισμούς καθορισμού των μισθών να λαμβάνουν περισσότερο υπόψη την παραγωγικότητα και τις τοπικές συνθήκες της αγοράς εργασίας, συνεχίζοντας παράλληλα τις προσπάθειες για τη συγκράτηση των μισθών·
- iii. η συνέχιση των προσπαθειών για την αύξηση, σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, της ευελιξίας της αγοράς εργασίας με τη θέσπιση ελαστικότερων όρων για συμβάσεις καθορισμένης διάρκειας και προσωρινές συμβάσεις και την αύξηση της ευελιξίας του χρόνου εργασίας, διασφαλίζοντας συγχρόνως ότι οποιαδήποτε μείωση του χρόνου εργασίας δεν έχει αρνητικές επιπτώσεις στο κόστος της εργασίας ανά μονάδα προϊόντος και στην προσφορά εργασίας.

Αγορές προϊόντων και οικονομία της γνώσης

Το Βέλγιο είναι μια μικρή ανοικτή οικονομία με έντονο ανταγωνισμό στις αγορές προϊόντων, πράγμα που έχει συμβάλει στην επίτευξη μιας σχετικά υψηλής παραγωγικότητας τη εργασίας

στον τομέα της μεταποίησης και ενός σχετικά χαμηλού επιπέδου τιμών για μια χώρα με αυτό το βιοτικό επίπεδο. Η διαδικασία απελευθέρωσης του τομέα των τηλεπικοινωνιών προχωρεί ικανοποιητικά και έχουν ληφθεί αρκετά μέτρα για την προώθηση της οικονομίας της γνώσης. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα ανταγωνισμού σε ορισμένους τομείς υπηρεσιών. Η απελευθέρωση του τομέα της ενέργειας έχει προχωρήσει λιγότερο. Ανακοινώθηκε ότι επρόκειτο να καταβληθούν προσπάθειες για τη μείωση των κανονιστικών επιβαρύνσεων στις επιχειρήσεις και για την αναμόρφωση της δημόσιας διοίκησης, αλλά έχουν ληφθεί λίγα μόνο μέτρα. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, οι βασικές προτεραιότητες για το Βέλγιο θα έπρεπε να είναι:

- i. η τόνωση του ανταγωνισμού στους τομείς της μεταφοράς και διανομής αερίου και ηλεκτρισμού και η δημιουργία ανεξάρτητων φορέων διαχείρισης του δικτύου μεταφοράς σε αυτούς τους τομείς έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η χωρίς διακρίσεις πρόσβαση· θα πρέπει επίσης να διασφαλιστεί ότι η προγραμματισμένη μεταρρύθμιση των σιδηροδρόμων θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα και την ποιότητα των υπηρεσιών και θα περιορίσει την ανάγκη επιδοτήσεων λειτουργίας·
- ii. η αύξηση της διαφάνειας των δεσμών μεταξύ του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα σε τοπικό και επαρχιακό επίπεδο, και ιδίως του ρόλου των κοινοτήτων και των ενώσεων τους ("intercommunale / intercommunaal") σε διάφορους τομείς όπως η ενέργεια ή οι τράπεζες, έτσι ώστε να αποφεύγονται στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και συγκρούσεις συμφερόντων και
- iii. η λήψη μέτρων για τη μείωση και την απλοποίηση του διοικητικού φόρτου για τις επιχειρήσεις.

Αγορές κεφαλαίων

Οι αγορές κεφαλαίων στο Βέλγιο εξακολουθούν να αναπτύσσονται. Η αγορά μετοχικών τίτλων έκανε ένα ακόμη βήμα προς την κατεύθυνση της διεθνούς ενοποίησης με τη συγχώνευση των χρηματιστηρίων των Βρυξελλών, των Παρισιών και του Άμστερνταμ το 2000. Επίσης, μεταβολές επήλθαν και στο τραπεζικό σύστημα με μια σειρά διασυννοριακών καθώς και εγχώριων συγχωνεύσεων και εξαγορών τα πρόσφατα χρόνια. Η αγορά επιχειρηματικών κεφαλαίων παρουσίασε σημαντική ανάπτυξη με υψηλό επίπεδο επενδύσεων σε επιχειρηματικά κεφάλαια σε σχέση με το ΑΕΠ, αλλά και με σημαντικό βαθμό παρέμβασης εκ μέρους του δημοσίου τομέα. Ωστόσο, θα ήταν σκόπιμο να αναπτυχθεί περαιτέρω η αγορά επιχειρηματικών κεφαλαίων, και ιδίως της ιδιωτικής αγοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων έναντι της δημόσιας. Η αποτελεσματικότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος θα μπορούσε να βελτιωθεί με την προτεινόμενη σειρά νομοθετικών πράξεων για τη βελτίωση της διακυβέρνησης των επιχειρήσεων. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, οι βασικές προτεραιότητες για το Βέλγιο θα έπρεπε να είναι:

- i. να αναπτυχθεί περαιτέρω η αγορά επιχειρηματικών κεφαλαίων με τη χαλάρωση των ποσοτικών περιορισμών για τις θεσμικές επενδύσεις σε μετοχικούς τίτλους, με τη θέσπιση ενός φορολογικού πλαισίου που ευνοεί περισσότερο τις επενδύσεις και το επιχειρηματικό πνεύμα, το οποίο θα μπορούσε να ενθαρρυνθεί ακόμη περισσότερο με την αναθεώρηση της πτωχευτικής νομοθεσίας και
- ii. να διασφαλιστεί ότι οι διατομεακές και διασυννοριακές διατάξεις στον τομέα της εποπτείας συμβαδίζουν με τις εξελίξεις του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

2. ΔΑΝΙΑ

Μετά από ένα ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης σχεδόν 3% το 2000, που τροφοδοτήθηκε κυρίως από τις δυναμικές επενδύσεις και την έντονη εξωτερική ζήτηση, αναμένεται μια μικρή επιβράδυνση της οικονομικής μεγέθυνσης για το 2001 σε ποσοστό ελαφρά υψηλότερο του 2%. Ενώ αναμένεται ανάκαμψη τόσο της ιδιωτικής όσο και της δημόσιας κατανάλωσης μετά τις μειωμένες επιδόσεις του περασμένου έτους, η εξέλιξη αυτή είναι πιθανό να υπεραντισταθμιστεί από μια πολύ χαμηλότερη αύξηση των επενδύσεων. Παρά το ότι η ανάπτυξη των εξαγωγικών αγορών αναμένεται να είναι βραδεία το 2001, η ασυνήθιστα υψηλή αύξηση των εισαγωγών το 2000 - που συνδέεται εν μέρει με την υψηλή «περιεκτικότητα εισαγωγών» των επενδύσεων σε εξοπλισμό και των εξαγωγών - θεωρείται πιθανό να μειωθεί σταδιακά. Έτσι, το 2001 αναμένεται να ενισχυθεί η συμβολή των καθαρών εξαγωγών στην ανάπτυξη. Το 2002, η οικονομική δραστηριότητα αναμένεται να επιταχυνθεί φθάνοντας σε σχεδόν 2½, κυρίως λόγω μιας έντονης ανάκαμψης της ιδιωτικής κατανάλωσης.

Το αναπτυξιακό δυναμικό της δανικής οικονομίας θα μπορούσε να βελτιωθεί με την κατάλληλη αντιμετώπιση ορισμένων βασικών προβλημάτων. Συγκεκριμένα, αν μειωθούν ορισμένοι περιορισμοί που λειτουργούν ανασταλτικά στην προσφορά εργασίας θα μπορούσαν να αποφευχθούν οι αυξήσεις των αποδοχών που προκαλούνται λόγω της συμφόρησης που παρατηρείται σε ορισμένους τομείς. Ο ανταγωνισμός σε αρκετούς σημαντικούς τομείς παραμένει ανεπαρκής και, λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος του δημοσίου τομέα, είναι σημαντικό να επιτευχθεί ένα υψηλό επίπεδο αποτελεσματικότητας στον τομέα αυτό. Επίσης, είναι απαραίτητο να τεθεί υπό έλεγχο η πραγματική αύξηση της δημόσιας κατανάλωσης, ιδίως ενόψει των δημοσιονομικών επιπτώσεων της γήρανσης του πληθυσμού.

Δημοσιονομική πολιτική

Το 2000, το πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης ήταν 2,4% του ΑΕΠ, δηλαδή υψηλότερο από το αναμενόμενο κατά τον χρόνο έγκρισης του προϋπολογισμού. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της κυβέρνησης, το δημοσιονομικό πλεόνασμα αναμένεται να αυξηθεί σε 2,9% του ΑΕΠ το 2001 και να μειωθεί ελαφρά σε 2,6% του ΑΕΠ το 2002. Το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σύγκλισης της Δανίας του 2000 προβλέπει σε γενικές γραμμές τη διατήρηση της στρατηγικής μιας μετριοπαθούς μείωσης των δεικτών πρωτογενών δαπανών και φόρων προς το ΑΕΠ. Ωστόσο, το 2001 και οι δυο αυτοί δείκτες αναμένεται να αυξηθούν ελαφρά λόγω της αύξησης της δημόσιας κατανάλωσης, η οποία υπερέβη αισθητά το στόχο της κατά 1% πραγματικής αύξησης ετησίως, και της αύξησης των φόρων εκ μέρους των τοπικών και περιφερειακών αρχών οι οποίες προφανώς δεν τήρησαν τις μη δεσμευτικές συμφωνίες με την κεντρική κυβέρνηση. Πιο μακροπρόθεσμα, οι προβλέψεις υποδηλώνουν ότι τα δημόσια οικονομικά της γενικής κυβέρνησης της Δανίας είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν το χρηματοοικονομικό βάρος της γήρανσης του πληθυσμού. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η δημοσιονομική πολιτική θα πρέπει να αποσκοπεί στα εξής:

- i. να περιοριστεί αυστηρά η πραγματική αύξηση της δημόσιας κατανάλωσης το 2001 στο ποσοστό 1,9% που προβλέπει ο προϋπολογισμός·
- ii. να εξασφαλιστεί, στο πλαίσιο του προϋπολογισμού για το 2002, ότι η πρωτογενής δαπάνη θα μειωθεί σε επίπεδο που δεν θα υπερβαίνει το 49,5% του ΑΕΠ όπως ορίζεται στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα σύγκλισης του 2000, πράγμα που θα επιτρέψει την ελάφρυνση της φορολογικής επιβάρυνσης διατηρώντας συγχρόνως ένα δημοσιονομικό πλεόνασμα περίπου 2,5% του ΑΕΠ· και
- iii. να συγκρατηθεί η πραγματική αύξησης της δημόσιας κατανάλωσης και σε μεσοπρόθεσμη βάση, έτσι ώστε η φορολογική επιβάρυνση να μπορέσει να μειωθεί μέχρι το 2005 σύμφωνα με

τις προβλέψεις της κυβέρνησης στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα σύγκλισης, χωρίς να τεθεί σε κίνδυνο η ικανότητα των δημοσίων οικονομικών της Δανίας να αντιμετωπίσουν με επιτυχία τις επιπτώσεις της γήρανσης του πληθυσμού. Ειδικότερα, θα πρέπει για το σκοπό αυτό να επιδιωχθεί η επιβολή πιο δεσμευτικών υποχρεώσεων στα χαμηλότερα επίπεδα της δημόσιας διοίκησης, χωρίς να θίγεται η αυτονομία της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Αγορά εργασίας

Οι επιδόσεις της δανικής αγοράς εργασίας συγκαταλέγονται μεταξύ των καλύτερων της Ένωσης, με το υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης που υπερβαίνει το 76%, ένα σχετικά χαμηλό ποσοστό ανεργίας ύψους 4,7% και μια επιτυχή σειρά ενεργητικών πολιτικών στην αγορά εργασίας. Επιπλέον, τα κριτήρια επιλεξιμότητας για τις παροχές έγιναν αυστηρότερα προκειμένου να αυξηθεί η πραγματική προσφορά εργασίας, μεταξύ άλλων, μέσω της πρόσφατης μεταρρύθμισης των καθεστώτων πρόωρης συνταξιοδότησης το 1996 και 1999 και τη μεταρρύθμιση του συστήματος χορήγησης αναπηρικών συντάξεων, που θα εφαρμοστεί το 2003. Ωστόσο, τα πρόσφατα έτη παρατηρήθηκε μια στασιμότητα στην προσφορά εργασίας που αναμένεται να μετριαστεί χάρη σε ορισμένα πρόσφατα μέτρα, και ιδίως την κατά μια εβδομάδα αύξηση της ετήσιας άδειας για τον ιδιωτικό τομέα που συμφωνήθηκε το 2000. Οι περιορισμοί σε επίπεδο προσφοράς εργασίας προβλέπεται θα διατηρηθούν, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα, παρά τις προσπάθειες αύξησης της προσφοράς εργασίας μεταναστών. Μια περαιτέρω αύξηση της προσφοράς εργασίας θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω μεταρρυθμίσεων του φορολογικού συστήματος και του συστήματος παροχών, έτσι ώστε να καταστεί πιο ευνοϊκή για την απασχόληση η βασική διάθροιση των συστημάτων φορολόγησης και παροχών. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, και ενώ θα εφαρμόζονται αυστηρά όλες οι συστάσεις για την απασχόληση, η βασική προτεραιότητα για τη Δανία θα έπρεπε να είναι:

- i. να μειωθεί περαιτέρω η συνολική φορολογική επιβάρυνση της εργασίας κατά τα προσεχή έτη, ιδίως με τη μείωση των υψηλών πραγματικών οριακών

φορολογικών συντελεστών για εργαζόμενους με χαμηλό και μεσαίο επίπεδο αποδοχών, και την αναμόρφωση των συστημάτων παροχών έτσι ώστε η εργασία να καταστεί περισσότερο συμφέρουσα από οικονομική άποψη.

Αγορές προϊόντων και οικονομία της γνώσης

Η οικονομία της Δανίας είναι λιγότερο ειτεθειμένη στο διεθνή ανταγωνισμό από ό,τι άλλα μικρά κράτη μέλη. Αυτός μπορεί να είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους ο ανταγωνισμός είναι ανεπαρκής σε ορισμένες αγορές προϊόντων και τα επίπεδα των τιμών καταναλωτή είναι σχετικά υψηλά. Κατά την πρόσφατη περίοδο, η Δανία πραγματοποίησε αισθητή βελτίωση ανοίγοντας τον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και βελτιώνοντας την αποτελεσματικότητα της παροχής δημοσίων υπηρεσιών. Επίσης, ενισχύθηκε η πολιτική ανταγωνισμού, με τον έλεγχο των συγκεντρώσεων και την εφαρμογή των άρθρων 81 και 82 της συνθήκης. Παρά το γεγονός ότι οι δαπάνες E&A είναι υψηλότερες από το μέσο όρο της ΕΕ, η Δανία υστερεί έναντι των άλλων κρατών μελών του βορρά, εν μέρει λόγω των χαμηλότερων δαπανών των επιχειρήσεων σε E&A και τη μικρότερη επιτυχία σε επίπεδο εμπορικής εκμετάλλευσης. Έχει σχεδιαστεί μια νέα στρατηγική στον τομέα της επιχειρηματικής πολιτικής με σκοπό τη βελτίωση των επιδόσεων της Δανίας όσον αφορά την E&A. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, οι βασικές προτεραιότητες της Δανίας θα πρέπει να είναι:

- i. η ενίσχυση της εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού στους κλάδους εκείνους στους οποίους ο ανταγωνισμός θεωρείται ανεπαρκής· και
- ii. η βελτίωση των συνθηκών για την τόνωση του ανταγωνισμού στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και η αύξηση των ανταγωνιστικών πιέσεων για την παροχή δημοσίων υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο μέσω μιας διαδικασίας συγκριτικής αξιολόγησης και της μεγαλύτερης προσφυγής σε δημόσιους διαγωνισμούς.

Αγορές κεφαλαίων

Οι κεφαλαιαγορές στη Δανία αναπτύσσονται με τη στήριξη των κυβερνητικών πολιτικών που εστιάζονται στην ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής εποπτείας, τη βελτίωση των συνθηκών ανταγωνισμού για τις χρηματοπιστωτικές εταιρείες και την αύξηση της διαφάνειας της αγοράς. Για την προώθηση της αγοράς μετοχικών τίτλων, η Δανία μείωσε τους ποσοτικούς περιορισμούς που επιβάλλονται στις συμμετοχές των συνταξιοδοτικών ταμείων σε μετοχικά κεφάλαια, επιτρέποντας κατ' αυτό τον τρόπο επενδύσεις μέχρι και 70% σε μετοχικούς τίτλους με βάση την αρχή της “διαχειριστικής σωφροσύνης”. Η Δανία βελτίωσε τη φορολογική αντιμετώπιση των καθεστώτων συμμετοχής των εργαζομένων στο κεφάλαιο των επιχειρήσεων και αναμόρφωσε τους κανόνες για τα επενδυτικά ταμεία με την εισαγωγή επενδυτικών ταμείων μικρής κεφαλαιοποίησης (ειδικά ταμεία καινοτομίας που ειδικεύονται σε μικρές και καινοτόμες εταιρείες). Οι επενδύσεις σε επιχειρηματικά κεφάλαια διπλασιάστηκαν από το 1998, αλλά παραμένουν περιορισμένες σε

σύγκριση με άλλες αγορές. Συνεπώς, θα πρέπει να εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες για την ανάπτυξη της αγοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων. Οι κανονισμοί στον χρηματοπιστωτικό τομέα πρόκειται να συγκεντρωθούν σε ένα ενιαίο νομοθετικό πλαίσιο και οι εποπτικές ρυθμίσεις θα εκσυγχρονιστούν. Με την αύξηση των δραστηριοτήτων συγχώνευσης μεγάλων χρηματοπιστωτικών οργανισμών στην περιοχή των βορείων χωρών, οι εποπτικές αρχές της Δανίας υπέγραψαν συμφωνία συνεργασίας με τις ομόλογες αρχές της Φινλανδίας και της Σουηδίας (και της Νορβηγίας) προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική χρηματοπιστωτική εποπτεία αυτών των διασυνοριακών οργανισμών. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η βασική προτεραιότητα για τη Δανία θα πρέπει να είναι:

i. η περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων με τη δημιουργία ενός φορολογικού πλαισίου που ευνοεί τις επενδύσεις και το επιχειρηματικό πνεύμα, το οποίο μπορεί επίσης να ενθαρρυνθεί με την προσαρμογή της πτωχευτικής νομοθεσίας .

3. ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Μετά από μια εξαιρετικά μεγάλη άνθηση των εξαγωγών το 2000, η οικονομική ανάπτυξη στη Γερμανία φαίνεται να παρουσιάζει τάσεις κάποιας επιβράδυνσης σε βραχυχρόνια βάση, κυρίως διότι η βραδύτερη ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας θα μειώσει το ρυθμό αύξησης των εξαγωγών. Η ισχυρότερη εγχώρια ζήτηση προβλέπεται να αντισταθμίσει εν μέρει την πιο περιορισμένη συμβολή του εξωτερικού τομέα στην ανάπτυξη και να καταστεί η βασική κινητήρια δύναμη της οικονομίας. Η ιδιωτική κατανάλωση, μετά την κάμψη της το περασμένο έτος λόγω της αύξησης των τιμών των εισαγωγών και της κλιμάκωσης των τιμών των καυσίμων, θα δεχθεί τις ευνοϊκές επιδράσεις από την αντιστροφή αυτών των εξελίξεων. Ένα πρόσθετο ενισχυτικό στοιχείο θα προέλθει από την αύξηση της απασχόλησης και την εφαρμογή του τρίτου σταδίου της μεταρρύθμισης του συστήματος φόρων εισοδήματος από την 1η Ιανουαρίου 2001. Συγχρόνως, οι επενδύσεις σε εξοπλισμό θα διατηρήσουν το δυναμισμό τους λόγω του υψηλού ποσοστού χρησιμοποίησης της παραγωγικής ικανότητας. Σύμφωνα με τις προβλέψεις των υπηρεσιών της Επιτροπής, η αύξηση του ΑΕΠ είναι πιθανό να μειωθεί σε περίπου $2\frac{1}{4}$ % το 2001, για να παρουσιάσει μικρή ανάκαμψη το 2002 υπερβαίνοντας ελαφρώς το $2\frac{1}{2}$ %. Αυτά τα ποσοστά ανάπτυξης θα επιτρέψουν να συνεχιστεί η βελτίωση της απασχόλησης.

Παρόλο που η οικονομική κατάσταση στη Γερμανία έχει βελτιωθεί αισθητά σε σύγκριση με τη δεκαετία του 1990, η Γερμανία δεν έχει ακόμη δημιουργήσει μια ισχυρή ενδογενή αναπτυξιακή διαδικασία και, συνεπώς, η οικονομία παραμένει ευάλωτη στις εξωτερικές κρίσεις. Παρά τα θετικά αποτελέσματα των πρόσφατων μεταρρυθμίσεων των συστημάτων φορολόγησης εισοδήματος φυσικών προσώπων και εταιρειών, ο δυναμισμός της οικονομίας φαίνεται να αναχαιτίζεται από ακαμψίες που παρατηρούνται ιδιαίτερα στην αγορά εργασίας. Ενώ η συνολική μισθολογική συγκράτηση βελτίωσε την ανταγωνιστικότητα της Γερμανίας τα πρόσφατα έτη, το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος παραμένει σχετικά υψηλό στα νέα ομόσπονδα κράτη· επιπλέον, το ποσοστό ανεργίας στα νέα αυτά κρατίδια ανέρχεται στο διπλάσιο του εθνικού μέσου όρου, με αποτέλεσμα να εξαρτώνται από τις μεγάλες μεταβιβαστικές πληρωμές από το δυτικό τμήμα της χώρας. Τα

φορολογικά συστήματα και τα συστήματα παροχών συμβάλλουν στο γενικό πρόβλημα της ανεργίας, δεδομένου ότι οι σχετικά υψηλοί οριακοί φόροι εισοδήματος και η ταυτόχρονη απώλεια επιδομάτων κοινωνικής πρόνοιας μπορεί να οδηγήσει σε παγίδες ανεργίας για τους χαμηλόμισθους. Αν δεν γίνουν μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας και δεν αναθεωρηθούν οι μηχανισμοί μεταβιβαστικών πληρωμών, οι ρυθμοί ανάπτυξης της Γερμανίας υπάρχει κίνδυνος να παραμείνουν υποτονικοί.

Δημοσιονομική πολιτική

Το περασμένο έτος, η Γερμανία μπόρεσε να επιτύχει το στόχο της εξυγίανσης των δημοσίων οικονομικών της, δεδομένου ότι το έλλειμμα μη υπολογιζόμενο των εσόδων από τις άδειες κινητής τηλεφωνίας τρίτης γενιάς μειώθηκε σε 1,0% του ΑΕΠ (πλεόνασμα 1,5% αν συμπεριληφθούν τα έσοδα από τις άδειες αυτές). Επιπλέον, χάρη στα έσοδα από τη διάθεση των εν λόγω αδειών, πραγματοποιήθηκε σημαντική πρόοδος με επιτάχυνση της μείωσης του χρέους. Σύμφωνα με το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας της Γερμανίας του 2000, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μηδενιστεί σταδιακά μέχρι το έτος 2004. Περίπου το ήμισυ της επιβάρυνσης προσαρμογής στηρίζεται σε βελτίωση της δημοσιονομικής κατάστασης στα ομόσπονδα κράτη και τις κοινότητες. Η μείωση του ελλείμματος αναμένεται να επιτευχθεί κυρίως με την περικοπή των δαπανών, ενώ παράλληλα θα περιοριστεί η φορολογική επιβάρυνση. Ωστόσο, στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας προβλέπεται προσωρινή αύξηση του ελλείμματος σε $1\frac{1}{2}$ % του ΑΕΠ το 2001 λόγω της φορολογικής μεταρρύθμισης. Η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών θα βελτιωθεί με την αναμόρφωση του συνταξιοδοτικού συστήματος που έχει ήδη ξεκινήσει. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν δημοσιονομικοί κίνδυνοι σε μακροπρόθεσμο επίπεδο διότι τα συστήματα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και επιδομάτων δεν προβλέπουν ακόμα την κατάλληλη αντιμετώπιση των επιπτώσεων της γήρανσης του πληθυσμού. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, καθώς και το γεγονός ότι η Γερμανία είναι μέλος της ζώνης του ευρώ, η δημοσιονομική πολιτική θα πρέπει να αποσκοπεί στα εξής:

- i. το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης να περιοριστεί σε $1\frac{1}{2}$ % του ΑΕΠ το 2001·

για το σκοπό αυτό, η αύξηση της δημόσιας δαπάνης το 2001 δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα όρια που έχουν προβλεφθεί στο πλαίσιο του “Finanzplanungsrat” του Νοεμβρίου του 2000.

- ii. κατά την κατάρτιση του προϋπολογισμού για το 2002, να διατηρηθεί η προγραμματισμένη μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης σε 1% του ΑΕΠ, ακόμη και εάν η οικονομική ανάπτυξη την περίοδο 2001-02 είναι χαμηλότερη από εκείνη που προβλέπεται στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας του Οκτωβρίου 2000, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η τήρηση του μεσοπρόθεσμου στόχου για την επίτευξη ισοσκελισμένου προϋπολογισμού μέχρι το 2004· σε περίπτωση που τα φορολογικά έσοδα είναι μεγαλύτερα από τα αναμενόμενα, θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη μείωση του ελλείμματος σε επίπεδο χαμηλότερο του αρχικού στόχου·
- iii. να ενισχυθεί από το 2001 ο συντονισμός της δημοσιονομικής πολιτικής στα διάφορα επίπεδα της διακυβέρνησης με την ενίσχυση του ρόλου “Finanzplanungsrat” και, ενδεχομένως, στο πλαίσιο ενός εθνικού συμφώνου σταθερότητας· και
- iv. για να εξασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών να συνεχιστεί η εφαρμογή της αναμόρφωσης του συνταξιοδοτικού συστήματος και να αρχίσει το 2001 η προετοιμασία μεταρρυθμίσεων του συστήματος ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και της ασφάλισης εξαρτημένων ατόμων, και ιδίως της μακροπρόθεσμης μέριμνας για τους ηλικιωμένους.

Αγορά εργασίας

Το 2000, εξακολούθησε η βελτίωση της κατάστασης της αγοράς εργασίας στη Γερμανία. Η αύξηση της απασχόλησης επιταχύνθηκε με ρυθμούς δημιουργίας θέσεων εργασίας που ουδέποτε είχαν παρατηρηθεί κατά την τελευταία δεκαετία και η ανεργία μειώθηκε σε 8,1%. Ωστόσο, η συνολική βελτίωση δεν μπόρεσε να γίνει αισθητή στο ανατολικό τμήμα της χώρας, όπου η απασχόληση μειώθηκε ακόμη

περισσότερο και η ανεργία παρέμεινε σχετικά σταθερή σε 16,7%. Λήφθηκαν σημαντικά μέτρα για τη μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης της εργασίας στο πλαίσιο της πρόσφατης φορολογικής μεταρρύθμισης. Ενώ το πακέτο των μέτρων για τη συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση δεν είχε ακόμη ψηφιστεί από το δεύτερο σώμα της βουλής, οι συνταξιοδοτικές εισφορές μειώθηκαν οριακά το 2000. Ωστόσο, το συνδυασμένο αποτέλεσμα των φορολογικών συστημάτων και των συστημάτων παροχών μπορεί ακόμη να οδηγήσει στη δημιουργία αντικινήτρων προς εργασία. Η γερμανική αγορά εργασίας χαρακτηρίζεται από σχετικά υψηλό βαθμό κανονιστικών ρυθμίσεων. Τα ενεργητικά προγράμματα για την αγορά εργασίας, και ιδίως στο ανατολικό τμήμα της χώρας, φαίνεται να μην είναι αποτελεσματικά όσον αφορά την επανένταξη στην αγορά εργασίας και τείνουν χρησιμοποιούνται λανθασμένα ως μέσο κοινωνικής πολιτικής. Η έντονη περιφερειακή διάσταση της ανεργίας δείχνει την ανάγκη περαιτέρω ενεργειών για την τόνωση της κινητικότητας και της προσαρμοστικότητας των μισθών. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, και ενώ παράλληλα θα εφαρμόζονται αυστηρά όλες οι συστάσεις για την απασχόληση, η Γερμανία θα πρέπει να θέσει τις εξής βασικές προτεραιότητες:

- i. να μεριμνήσει για τον αποτελεσματικότερο προσανατολισμό των ενεργητικών προγραμμάτων για την αγορά εργασίας προς τις ομάδες εκείνες για τις οποίες υπάρχει μεγαλύτερος κίνδυνος μακροπρόθεσμης ανεργίας και να λάβει τα κατάλληλα μέτρα έτσι ώστε η εκπαίδευση να αντιστοιχεί περισσότερο στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα των ενεργητικών προγραμμάτων για την αγορά εργασίας, ιδίως στα νέα ομόσπονδα κράτη. Να συνεχίσει τις προσπάθειές της έτσι ώστε η διαδικασία διαμόρφωσης των μισθών να λαμβάνει περισσότερο υπόψη την παραγωγικότητα και τις τοπικές συνθήκες της αγοράς εργασίας·
- ii. να συμπληρώσει τη μεταρρύθμιση του συστήματος φόρων εισοδήματος με περαιτέρω μεταρρυθμίσεις των φορολογικών συστημάτων και των συστημάτων παροχών έτσι ώστε η εργασία να καταστεί οικονομικά συμφέρουσα. Πρέπει να ληφθούν περαιτέρω μέτρα για να μειωθεί το ακόμη υψηλό επίπεδο του μη

μισθολογικού κόστους εργασίας, και ιδίως για τους χαμηλόμισθους και

- iii. να λάβει μέτρα, εφόσον είναι απαραίτητο στο πλαίσιο της “συμμαχίας για την απασχόληση”, έτσι ώστε να δοθεί μεγαλύτερη ευελιξία στις συμβάσεις εργασίας και στην οργάνωση της εργασίας και να βελτιωθούν οι συνθήκες για τη διαβίωση.

Αγορές προϊόντων και οικονομία της γνώσης

Οι γερμανικές αγορές προϊόντων είναι ανοικτές στο διεθνή ανταγωνισμό. Τα επίπεδα της παραγωγικότητας αντιστοιχούν περίπου στο μέσο όρο της ΕΕ αλλά τα σχετικά επίπεδα των τιμών είναι ελαφρώς υψηλότερα από εκείνα που θα αναμενόταν για μια χώρα με αυτό το βιοτικό επίπεδο. Η Γερμανία έχει λάβει αρκετά μέτρα για τη βελτίωση της λειτουργίας των αγορών προϊόντων της, με αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός καλύτερου περιβάλλοντος για τις επιχειρήσεις. Ειδικότερα, επιτεύχθηκε κάποια πρόοδος όσον αφορά τη βελτίωση του πλαισίου για τον ανταγωνισμό όσον αφορά τα ελεύθερα επαγγέλματα και τη βιοτεχνία. Επιπλέον, η φορολογική μεταρρύθμιση, ο εκσυγχρονισμός των μηχανισμών στήριξης των επιχειρήσεων και η απελευθέρωση του τομέα των τηλεπικοινωνιών έχουν αρχίσει να αποδίδουν καρπούς. Επίσης ελευθερώθηκε η αγορά ηλεκτρισμού και θεσπίστηκε ένα σύστημα για τη διαπραγμάτευση της πρόσβασης τρίτων στο ηλεκτρικό δίκτυο. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις από περιφέρεια σε περιφέρεια όσον αφορά τα τέλη πρόσβασης. Η οδηγία σχετικά με το φυσικό αέριο δεν ενσωματώθηκε ακόμη πλήρως στη γερμανική νομοθεσία, πράγμα που αναχαιτίζει τον ανταγωνισμό. Οι κρατικές ενισχύσεις μειώνονται σταδιακά, αλλά τα επίπεδα εξακολουθούν να είναι υψηλότερα από το μέσο όρο της ΕΕ. Οι κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις εξακολουθούν να μην εφαρμόζονται σε επαρκή βαθμό από ορισμένες δημόσιες αρχές. Η οικονομική ανάπτυξη στα νέα ομόσπονδα κράτη συνάντησε δυσκολίες, μεταξύ άλλων, λόγω του μη επαρκώς αναπτυγμένου τομέα παροχής υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις και της έλλειψης ικανότητας καινοτομίας. Η διείσδυση των ΤΠΕ αυξάνεται με ταχύ ρυθμό και λήφθηκαν μέτρα για να αποφευχθεί ο κίνδυνος ενός «ψηφιακού διαχωρισμού». Παρουσιάστηκε σοβαρή έλλειψη

προσωπικού ΤΠ. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, οι βασικές προτεραιότητες για τη Γερμανία θα πρέπει να είναι :

- i. η μεταρρύθμιση του συστήματος ανώτερης εκπαίδευσης και η μείωση των ελλείψεων προσωπικού ΤΠ μέσω της κατάρτισης και της εκπαίδευσης·
- ii. η ενίσχυση του ανταγωνισμού σε αγορές προϊόντων με την εξασφάλιση ενός μεγαλύτερου ανοίγματος των αγορών δημοσίων συμβάσεων, και η συνέχιση της πολιτικής της βαθμιαίας μείωσης των κρατικών ενισχύσεων, και η συνέχιση της μείωσης των κανονιστικών ρυθμίσεων όσον αφορά τα ελεύθερα επαγγέλματα και τη βιοτεχνία· και
- iii. η μείωση των μεγάλων περιφερειακών διαφορών στα τέλη για τη χρησιμοποίηση των τοπικών δικτύων διανομής ηλεκτρισμού· η δημιουργία μιας κανονιστικής αρχής ειδικά για τον τομέα της ενέργειας.

Αγορές κεφαλαίων

Στη Γερμανία, αναλήφθηκαν αρκετές πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της λειτουργίας του κανονιστικού πλαισίου για τις αγορές κεφαλαίων. Ειδικότερα, ο τέταρτος νόμος για την προώθηση της χρηματοπιστωτικής αγοράς (Finanzmarktförderungsgesetz) θα κατατεθεί ως σχέδιο τον Ιούνιο του 2001 και θα εφαρμοστεί το 2002. Στο νόμο αυτό προτείνονται μέτρα για την κατάργηση των κανονιστικών ρυθμίσεων όσον αφορά τη χρηματιστηριακή αγορά, τη βελτίωση των κανόνων για τη χειραγώγηση του χρηματιστηρίου, και την παροχή μεγαλύτερης νομικής ασφάλειας για τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης. Επιπλέον, η Γερμανία ανακοίνωσε μια μεταρρύθμιση του κανονισμού για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες με τη δημιουργία ενός ενιαίου ομοσπονδιακού φορέα για την εποπτεία του τομέα των τραπεζών, των ασφαλίσεων και των κινητών αξιών έτσι ώστε να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις της συνεχώς μεγαλύτερης ενοποίησης των χρηματοπιστωτικών αγορών. Λήφθηκαν μέτρα για τον εξορθολογισμό και την απλοποίηση των προγραμμάτων προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση σε επιχειρηματικά κεφάλαια για τις ΜΜΕ και τις επιχειρήσεις που βρίσκονται στα αρχικά στάδιά

τους. Γενικότερα, η μεταρρύθμιση του συστήματος φορολογίας των εταιρειών καθώς και η προτεινόμενη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος θα συμβάλλουν στην περαιτέρω προώθηση των κεφαλαιαγορών, και έχει κατατεθεί νόμος για τις προσφορές εξαγορών. Συστάθηκε μια επιτροπή εμπειρογνομόνων για την κατάρτιση ενός κώδικα ορθής πρακτικής στον τομέα της εταιρικής διακυβέρνησης, και θεσπίστηκε νόμος για τη διευκόλυνση της εισαγωγής ονομαστικών μετοχών (Namensaktien). Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η βασική προτεραιότητα για τη Γερμανία θα πρέπει να είναι:

- i. η περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων με τη συνέχιση των προσπάθειών για τη θέσπιση ενός φορολογικού και κανονιστικού πλαισίου που ευνοεί περισσότερο τις επενδύσεις και το επιχειρηματικό πνεύμα.

4. ΕΛΛΑΔΑ

Η οικονομική δραστηριότητα ήταν ιδιαίτερα έντονη στην Ελλάδα το 2000 και αναμένεται να επιταχυνθεί το 2001 και 2002 με αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά περίπου 4,8% το 2002. Η εγχώρια ζήτηση θα αντλήσει κατά κύριο λόγο το δυναμισμό της από τις επενδύσεις· ειδικότερα, οι επενδύσεις σε κατασκευαστικά έργα αναμένεται να επιταχυνθούν ενόψει της προετοιμασίας για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004. Επιπλέον, τα χαμηλότερα επιτόκια, που εφαρμόζονται με τη συμμετοχή της χώρας στη ζώνη του ευρώ, αναμένεται να τονώσουν την οικονομική δραστηριότητα. Η ταχεία αύξηση των εισαγωγών λόγω της ισχυρής εγχώριας ζήτησης και η επιβράδυνση των εξαγωγών αγαθών προβλέπεται να οδηγήσουν σε περαιτέρω επιδείνωση του ισοζυγίων τρεχουσών εξωτερικών συναλλαγών. Η αύξηση των τιμών καταναλωτή επιταχύνθηκε το 2000 και το Δεκέμβριο έφθασε σε 4,2%. Για το 2001 και το 2002, αναμένεται επιβράδυνση του πληθωρισμού, καθώς η εξέλιξη των τιμών των εισαγωγών θα είναι πιο συγκρατημένη· ωστόσο, υπάρχουν σοβαροί κίνδυνοι υπερθέρμανσης λόγω της έντονης οικονομικής δραστηριότητας και της χαλάρωσης των νομισματικών συνθηκών. Η επιτάχυνση της οικονομικής δραστηριότητας θα συμβάλει στη σταδιακή βελτίωση της κατάστασης στην αγορά εργασίας· εντούτοις, το ποσοστό ανεργίας θα παραμείνει υψηλό.

Το 2001 είναι πιθανό να διατηρηθούν οι πληθωριστικοί κίνδυνοι, πράγμα που απαιτεί τη λήψη κατάλληλων σταθεροποιητικών μέτρων. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, η δημοσιονομική πολιτική θα αποτελέσει ένα σημαντικό οικονομικό μέσο για τη συγκράτηση των πληθωριστικών πιέσεων. Εν προκειμένω, η εξέλιξη των μισθών αποτελεί παράγοντα κρίσιμης σημασίας. Απαραίτητη είναι επίσης η συνέχιση των προσπάθειών δημοσιονομικής εξυγίανσης για τη μείωση του υψηλού επιπέδου του δείκτη του χρέους της γενικής κυβέρνησης και την προετοιμασία για την αντιμετώπιση των μακροπρόθεσμων προκλήσεων λόγω της γήρανσης του πληθυσμού. Προτεραιότητα πρέπει να αποδοθεί στη διαρθρωτική μεταρρύθμιση των αγορών εργασίας, προϊόντων και κεφαλαίων έτσι ώστε να αυξηθεί η παραγωγικότητα, να διευκολυνθεί η δημιουργία θέσεων απασχόλησης και να βελτιωθεί η εξωτερική ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.

Δημοσιονομική πολιτική

Το 2000, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε σε 0,9% του ΑΕΠ από 1,8% του ΑΕΠ το 1999. Σύμφωνα με τις προβλέψεις του προγράμματος σταθερότητας του 2000, η γενική κυβέρνηση θα έχει πλεόνασμα ίσο με 0,5% του ΑΕΠ το 2001 και 1,5% του ΑΕΠ κατά το προσεχές έτος· οι δημοσιονομικές προβλέψεις που υπάρχουν στο πρόγραμμα στηρίζονται στην παραδοχή ενός υψηλού ποσοστού αύξησης του ΑΕΠ περίπου 5% και για τα δυο έτη. Η δημοσιονομική στρατηγική επικεντρώνεται στην επίτευξη υψηλών πρωτογενών πλεονασμάτων που θα ανέρχονται σε περίπου 7% του ΑΕΠ το 2001 και 2002, καθώς και στην πλήρη αξιοποίηση των χαμηλότερων δαπανών για τόκους λόγω της μείωσης των επιτοκίων και του δείκτη του χρέους. Ωστόσο, το πρόγραμμα προβλέπει αισθητή μείωση της τρέχουσας πρωτογενούς δαπάνης της γενικής κυβέρνησης μόλις το 2002. Με βάση τα προαναφερθέντα, και λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η Ελλάδα είναι μέλος της ζώνης του ευρώ, η δημοσιονομική πολιτική πρέπει να αποσκοπεί στα εξής:

- i. στην τήρηση του στόχου επίτευξης πλεονάσματος 0,5% του ΑΕΠ που τέθηκε για το 2001 και στην ενδεχόμενη εφαρμογή αυστηρότερων μέτρων κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού το 2001 σε περίπτωση διατήρησης των πληθωριστικών πιέσεων·
- ii. στο πλαίσιο του προϋπολογισμού για το 2002, η δημοσιονομική πολιτική να παραμείνει σαφώς προσανατολισμένη στην επίτευξη σταθερότητας τιμών· για το σκοπό αυτό, να τηρηθεί ο στόχος επίτευξης πρωτογενούς πλεονάσματος ύψους 7% του ΑΕΠ κυρίως μέσω της ταχείας περικοπής των τρεχουσών πρωτογενών δαπανών της γενικής κυβέρνησης και της εφαρμογής σαφών και δεσμευτικών ορίων·
- iii. στη συνέχιση της μεταρρύθμισης του δημοσίου τομέα με στόχο τη μεσοπρόθεσμη μείωση του μεγέθους του έτσι ώστε να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και να ελαφρυνθεί η σχετική επιβάρυνση των δημοσίων οικονομικών· και

- iv. στην επιτάχυνση της εφαρμογής της μεταρρύθμισης του τομέα της κοινωνικής ασφάλισης προκειμένου να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα του συστήματος· ειδικότερα, να ξεκινήσει το 2001 η αναμόρφωση του συνταξιοδοτικού συστήματος που απαιτείται για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που απορρέουν από τη γήρανση του πληθυσμού.

Αγορά εργασίας

Μετά από μια μείωση της απασχόλησης το 1999 παρά την επιτάχυνση της οικονομικής δραστηριότητας, η απασχόληση αυξήθηκε κατά 1,2% το 2000, πράγμα που επέτρεψε τη μείωση του ποσοστού ανεργίας. Παρά αυτή τη θετική εξέλιξη, η αγορά εργασίας της Ελλάδας εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από χαμηλό ποσοστό απασχόλησης (55,4% το 2000), υψηλό ποσοστό ανεργίας και υψηλό βαθμό κατάρτισης της αγοράς εργασίας όπως δείχνουν τα υψηλά ποσοστά ανεργίας των γυναικών και των νέων. Ορισμένα πρόσφατα μέτρα που λήφθηκαν σκοπό είχαν τη βελτίωση της κατάστασης στην αγορά εργασίας, όπως οι μεταβολές που επήλθαν σε ορισμένους φόρους και παροχές, καθώς και η θέσπιση ενός δεύτερου ευρύτερου πακέτου μέτρων για την αγορά εργασίας. Επίσης, συνεχίζεται η εφαρμογή ενεργητικών προγραμμάτων για την αγορά εργασίας και ο εκσυγχρονισμός του ΟΑΕΔ. Παρά τα πρόσφατα μέτρα, η αγορά εργασίας εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από έλλειψη ευελιξίας που οφείλεται ιδίως στις πολύπλοκες και αυστηρές κανονιστικές ρυθμίσεις, στον ανεπαρκή βαθμό αποκέντρωσης των μισθολογικών διαπραγματεύσεων και στις σημαντικές στρεβλώσεις των κινήτρων της αγοράς εργασίας που προκαλεί το φορολογικό σύστημα και το σύστημα παροχών. Εξάλλου, το εκπαιδευτικό σύστημα φαίνεται ότι δεν παρέχει επαρκή εφόδια στον πληθυσμό για τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, και ενώ παράλληλα θα εφαρμόζονται αυστηρά όλες τις συστάσεις για την απασχόληση, η Ελλάδα θα πρέπει να δώσει άμεση προτεραιότητα:

- i. στην πλήρη εφαρμογή του πρόσφατου πακέτου μέτρων για τη μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας, και στην περαιτέρω συνέχιση των προσπαθειών αυτών, καθιστώντας ιδίως πιο ευέλικτη την περιοριστική νομοθεσία για την προστασία της απασχόλησης·
- ii. στην εξάλειψη των σημαντικών στρεβλώσεων που προκαλούνται από τη φορολόγηση της εργασίας και τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα, βελτιώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τα κίνητρα για την ανάληψη εργασίας, και ιδίως στην επίσημη οικονομία·
- iii. στη διαμόρφωση μισθών στο πλαίσιο των οποίων θα λαμβάνονται περισσότερα υπόψη η παραγωγικότητα και οι τοπικές συνθήκες της αγοράς εργασίας, εξασφαλίζοντας ιδίως στην πράξη την εφαρμογή των παρεκκλίσεων που προβλέπονται στα τοπικά σύμφωνα απασχόλησης· και
- iv. στην αύξηση των επενδύσεων στον εκπαιδευτικό τομέα και στη βελτίωση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης έτσι ώστε να βελτιωθούν οι δεξιότητες του εργατικού δυναμικού.

Αγορές προϊόντων και οικονομία της γνώσης

Η ελληνική οικονομία είναι σχετικά λιγότερο ενταγμένη στις αγορές προϊόντων της ΕΕ, κυρίως λόγω της γεωγραφικής θέσης της. Η παραγωγικότητα της εργασίας βελτιώνεται, αλλά παραμένει χαμηλότερη από το μέσο όρο της ΕΕ. Τα επίπεδα τιμών είναι χαμηλότερα από το μέσο όρο της ΕΕ, αλλά ελαφρά υψηλότερα από τα αναμενόμενα με βάση το βιοτικό της επίπεδο. Οι μεταρρυθμίσεις στις αγορές προϊόντων συνεχίζονται, αλλά η διαδικασία είναι σχετικά βραδεία. Συντελέστηκε πρόοδος στην ολοκλήρωση του κανονιστικού και θεσμικού πλαισίου για το άνοιγμα των βιομηχανιών δικτύου, αλλά ο ρυθμός της απελευθέρωσης παραμένει αργός, ιδιαίτερα όσον αφορά τον τομέα του φυσικού αερίου και των θαλάσσιων μεταφορών. Κατά τη διάρκεια του 2000, συνεχίστηκε η ιδιωτικοποίηση κρατικών επιχειρήσεων, αν και με ελαφρά λιγότερο εντατικό ρυθμό από ό,τι τα προηγούμενα έτη, και λήφθηκαν ορισμένα μέτρα

για την προώθηση της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων. Ο ρυθμός ενσωμάτωσης της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά εξακολουθεί να είναι ο λιγότερο ικανοποιητικός στην ΕΕ και πραγματοποιήθηκε μικρή μόνο πρόοδος όσον αφορά τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Παρά την ταχεία αύξηση της δαπάνης σε ΤΠΕ και τη διείσδυση αυτών των τεχνολογιών κατά τα πρόσφατα έτη, η ανάπτυξη της κοινωνίας της γνώσης δεν παύει να έχει αρχίσει με σχετική καθυστέρηση στην Ελλάδα. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η Ελλάδα θα πρέπει να δώσει άμεση προτεραιότητα:

- i. στη συνέχιση της μείωσης του κανονιστικού και διοικητικού φόρτου που βαρύνει τις επιχειρήσεις, στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και στην αύξηση της συνεπικτότητας του συστήματος φορολόγησης των εταιρειών·
- ii. στη λήψη πρόσθετων μέτρων για την αύξηση των δαπανών Ε&Α·
- iii. στη συνέχιση της προώθησης της ευρύτερης διάδοσης των ΤΠΕ και της χρήσης του ηλεκτρονικού εμπορίου·
- iv. στη βελτίωση του ρυθμού ενσωμάτωσης της νομοθεσίας για την ενιαία αγορά, και ιδίως στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και
- v. στην επιτάχυνση της ανακοινωθείσας απελευθέρωσης των τομέων του φυσικού αερίου και των θαλάσσιων μεταφορών και στην ενίσχυση του ανταγωνισμού στους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφελείας που έχουν ήδη ελευθερωθεί.

Αγορές κεφαλαίων

Οι ελληνικές αγορές κεφαλαίων εξακολουθούν να αναπτύσσονται με ταχύ ρυθμό, υποβοηθούμενες από τη βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου και της υποδομής της αγοράς. Ειδικότερα, η ανάπτυξη της αγοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων διευκολύνθηκε με τη δημιουργία μιας νέας χρηματιστηριακής αγοράς για ΜΜΕ, τη δημιουργία ενός κεφαλαίου για την προώθηση των αρχικών επενδύσεων σε ΜΜΕ και τις περαιτέρω φορολογικές ελαφρύνσεις στα κεφαλαιουχικά κέρδη. Ωστόσο, θα ήταν επιθυμητή η περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων. Η ιδιωτικοποίηση τονώνει τον ανταγωνισμό στον εγχώριο τραπεζικό τομέα. Οι μεταβολές στη διάρθρωση του τραπεζικού συστήματος και η διαδικασία χρηματοοικονομικής ενοποίησης με τις άλλες χώρες της ΕΕ καθιστούν ακόμη σημαντικότερη τη συνεργασία μεταξύ των εποπτικών αρχών σε διατομεακό και διασυνοριακό επίπεδο. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η Ελλάδα θα πρέπει να δώσει άμεση προτεραιότητα στα εξής:

- i. να προωθήσει τη μεγαλύτερη ανάπτυξη της αγοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων με τη χαλάρωση των ποσοτικών περιορισμών που επιβάλλονται στους θεσμικούς επενδυτές για τοποθετήσεις σε μετοχικούς τίτλους, με τη δημιουργία ενός φορολογικού πλαισίου που ευνοεί τις επενδύσεις και το επιχειρηματικό πνεύμα, το οποίο θα μπορούσε επίσης να ενθαρρυνθεί με την αναθεώρηση της πτωχευτικής νομοθεσίας και
- ii. να διασφαλίσει ότι οι εποπτικές ρυθμίσεις σε διατομεακό και διασυνοριακό επίπεδο συμβαδίζουν με τις εξελίξεις του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

5. ΙΣΠΑΝΙΑ

Το 2000, η αύξηση του ΑΕΠ διατήρησε το δυναμισμό της, αλλά με σαφώς βραδύτερο ρυθμό κατά το δεύτερο ήμισυ του έτους λόγω της επιβράδυνσης της εγχώριας ζήτησης που αντισταθμίστηκε εν μέρει από τη θετική συμβολή του εξωτερικού τομέα. Σύμφωνα με τις προβλέψεις για το 2001 και το 2002, η ανάπτυξη θα είναι βραδύτερη αλλά πιο ισορροπη. Το 2001, η εγχώρια ζήτηση αναμένεται να υποχωρήσει περαιτέρω με μια μικρή μείωση του εξωτερικού ελλείμματος, και χαμηλότερο πληθωρισμό. Το 2002, η αύξηση του ΑΕΠ αναμένεται να παρουσιάσει μικρή ανάκαμψη, κυρίως χάρη στην τόνωση της ιδιωτικής κατανάλωσης στην οποία θα οδηγήσει η αύξηση του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος, λόγω της ευνοϊκότερης εξέλιξης των τιμών και της σταθερής δημιουργίας θέσεων απασχόλησης.

Παρόλο που συνεχίστηκε η μείωση της ανεργίας το 2000, εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα στην αγορά εργασίας. Το μερίδιο των συμβάσεων καθορισμένης διάρκειας αντιπροσωπεύει σχεδόν ένα τρίτο της συνολικής απασχόλησης. Εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές περιφερειακές αποκλίσεις στα ποσοστά της ανεργίας. Επίσης, οι εξελίξεις των τιμών το 2000 ήταν δυσμενέστερες από τις αναμενόμενες, λόγω τόσο της συμπεριφοράς πιο ευμετάβλητων συνιστωσών του δείκτη (ενέργεια και μη επεξεργασμένα τρόφιμα) όσο και της επιτάχυνσης του διαρθρωτικού πληθωρισμού. Η δημοσιονομική εξυγίανση αναμένεται να συνεχιστεί μεσοπρόθεσμα όπως έχει προβλεφθεί στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας του 2001, αλλά απαιτούνται πιο αποφασιστικά βήματα για την αντιμετώπιση των δημοσιονομικών επιπτώσεων της γήρανσης του πληθυσμού. Τέλος, η οικονομική πολιτική θα πρέπει να λάβει υπόψη την ανάγκη προώθησης της οικονομίας της γνώσης έτσι ώστε να βελτιωθούν οι μεσοπρόθεσμες προοπτικές της ισπανικής οικονομίας.

Δημοσιονομική πολιτική

Το 2000, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης έφθασε σε 0,3% του ΑΕΠ, δηλαδή 0,9 εκατοστιαίες μονάδες χαμηλότερο από ό,τι το 1999. Σύμφωνα με το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας του 2001, το έλλειμμα

της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μηδενιστεί το 2001 και να πραγματοποιηθεί πλεόνασμα 0,3% του ΑΕΠ μέχρι το 2004. Η δημοσιονομική στρατηγική που παρουσιάζεται στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα είναι παρόμοια με εκείνη των δυο προηγούμενων προγραμμάτων. Στήριζεται στη συγκράτηση της αύξησης της τρέχουσας πρωτογενούς δαπάνης, που παρέχει περιθώρια για μεγαλύτερες δημόσιες επενδύσεις και, μετά το 2001, θα επιτρέψει τη μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης. Λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα δυσμενή δημογραφικά χαρακτηριστικά της Ισπανίας και τις αρνητικές δημοσιονομικές επιπτώσεις της γήρανσης του πληθυσμού, η βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών δημιουργεί ανησυχίες. Συνεπώς, και λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η Ισπανία είναι μέλος της ζώνης του ευρώ, η δημοσιονομική πολιτική της θα πρέπει να αποσκοπεί:

- i. στην επίτευξη ισοσκελισμένου προϋπολογισμού για το 2001 όπως προβλέπεται στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας, ιδίως μέσω της συγκράτησης της τρέχουσας πρωτογενούς δαπάνης. Επιπλέον, θα πρέπει ενδεχομένως να εφαρμοστεί αυστηρότερη δημοσιονομική πολιτική στην περίπτωση που εμφανιστούν νέες πληθωριστικές πιέσεις·
- ii. στην κατάρτιση του προϋπολογισμού του 2002 θεωρώντας το στόχο που προβλέπεται στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας του 2001 ως τον ελάχιστο απαιτούμενο, μεταφέροντας τα τυχόν καλύτερα από τα αναμενόμενα αποτελέσματα το 2001 και λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη αντιμετώπισης των πληθωριστικών πιέσεων. Επιπλέον, πρέπει να εξασφαλιστεί ότι η φορολογική μεταρρύθμιση που προβλέπεται για το 2002 προσανατολίζεται στην πλευρά της προσφοράς και δεν θέτει σε κίνδυνο τους δημοσιονομικούς στόχους του προγράμματος σταθερότητας· και
- iii. στην αύξηση του δημοσίου αποθεματικού συνταξιοδοτικού ταμείου που δημιουργήθηκε στο νόμο για τον προϋπολογισμό του 2000 σε τουλάχιστον 1% του ΑΕΠ μέχρι το 2004, όπως προβλέπεται στο τελευταίο επικαιροποιημένο πρόγραμμα

σταθερότητας. Επίσης, να ληφθούν ήδη το 2001 νομοθετικά μέτρα για μια συνολική αναμόρφωση του δημοσίου συνταξιοδοτικού συστήματος προκειμένου να εξασφαλιστεί η μελλοντική βιωσιμότητά του.

Αγορά εργασίας

Η ισπανική αγορά εργασίας παρουσίασε σημαντική βελτίωση κατά τα τελευταία έτη, με σημαντική αύξηση της απασχόλησης και έντονη πτώση της ανεργίας, από 24% το 1994 σε 14% το 2000. Ωστόσο, η χώρα εξακολουθεί να πλήττεται από πολύ υψηλή διαρθρωτική ανεργία με μεγάλες περιφερειακές αποκλίσεις και χαμηλό ποσοστό απασχόλησης ιδίως μεταξύ των γυναικών (40,3% το 2000). Στα βασικά διαρθρωτικά προβλήματα συμπεριλαμβάνονται η αποτυχία προσαρμογής του κόστους εργασίας στην παραγωγικότητα και στις τοπικές συνθήκες της αγοράς εργασίας, και η χαμηλή κινητικότητα της εργασίας, εν μέρει λόγω της έλλειψης ευελιξίας που υπάρχει στην αγορά στέγασης και της εφαρμογής ορισμένων περιφερειακών συστημάτων παροχών. Οι πρόσφατες προτάσεις για τη μεταρρύθμιση των συμβάσεων απασχόλησης φαίνεται να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των ακαμψιών που παρατηρούνται στον τομέα αυτό, αλλά η εμπειρία από προηγούμενες μεταρρυθμίσεις δείχνει ότι τα αποτελέσματα θα εξαχρηθούν από τον τρόπο εφαρμογής τους. Ενώ οι δαπάνες για ενεργητικές πολιτικές στην αγορά εργασίας έχουν αυξηθεί αισθητά κατά τα τελευταία έτη, δεν φαίνεται να αποδίδεται η απαιτούμενη προσοχή στην εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας των μέτρων αυτών, που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για τη μείωση της μακροχρόνιας ανεργίας. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, και ενώ παράλληλα θα εφαρμόζονται αυστηρά όλες τις συστάσεις για την απασχόληση, η Ισπανία πρέπει να δώσει άμεση προτεραιότητα:

- i. στην ενθάρρυνση μιας μεταρρύθμισης του συστήματος διαμόρφωσης των μισθών έτσι ώστε να λαμβάνονται περισσότερο υπόψη η παραγωγικότητα και οι τοπικές συνθήκες της αγοράς εργασίας, και στην προώθηση της κινητικότητας της εργασίας, μεταξύ άλλων με τη βελτίωση της λειτουργίας της αγοράς στέγασης και των περιφερειακών συστημάτων παροχών·

- ii. στην αύξηση των επενδύσεων στον εκπαιδευτικό τομέα και στη βελτίωση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των ενεργητικών μέτρων για την αγορά εργασίας και της καταλληλότητάς τους με βάση τις ανάγκες των ατόμων εκείνων που διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο μακροχρόνιας ανεργίας και τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας· και
- iii. στη λήψη μέτρων για να εξασφαλιστεί, σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, μια κατάλληλη ισορροπία μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας, με την αποτελεσματική εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων που εγκρίθηκαν πρόσφατα όσον αφορά τις συμβάσεις απασχόλησης, με στόχο την επίτευξη προόδου όσον αφορά τη μείωση του μεριδίου των συμβάσεων περιορισμένης διάρκειας, τη μεγαλύτερη χρησιμοποίηση συμβάσεων μερικής απασχόλησης και την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των γυναικών.

Αγορές προϊόντων και οικονομία της γνώσης

Παρά το γεγονός ότι ο βαθμός ενσωμάτωσης της ισπανικής οικονομίας στις ευρωπαϊκές αγορές προϊόντων βελτιώνεται σταθερά από το 1990, η ισπανική οικονομία εξακολουθεί να είναι λιγότερο ανοικτή από εκείνες των άλλων μεγάλων κρατών μελών. Επίσης, η παραγωγικότητα της εργασίας είναι σχετικά χαμηλή. Το 2000, η Ισπανία έλαβε αρκετά μέτρα για τη βελτίωση της λειτουργίας των αγορών προϊόντων. Η ενσωμάτωση της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά και η απελευθέρωση των αγορών τηλεπικοινωνιών και ενέργειας επιταχύνθηκαν· οι κοινοτικοί κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις εφαρμόστηκαν πιο αποτελεσματικά και μειώθηκε το επίπεδο των κρατικών ενισχύσεων. Λήφθηκαν περαιτέρω μέτρα για τη μείωση των σχετικά υψηλών διοικητικών επιβαρύνσεων που επιβάλλονται στις επιχειρήσεις, και ιδίως στις ΜΜΕ. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος του χαμηλού επιπέδου δαπάνης για Ε&Α, ξεκίνησε ένα τριετές εθνικό πρόγραμμα Ε&Α και καινοτομίας. Ωστόσο, οι δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση είναι επίσης σχετικά χαμηλές σε σύγκριση με εκείνες άλλων χωρών της ΕΕ και η διείσδυση του Internet είναι η δεύτερη χαμηλότερη στην ΕΕ. Λαμβάνοντας υπόψη τα

ανωτέρω, η Ισπανία θα πρέπει να δώσει άμεση προτεραιότητα:

- i. στη λήψη μέτρων για την αύξηση των βασικών δεξιοτήτων ΤΠΕ του πληθυσμού και την αύξηση της προσφοράς προσωπικού υψηλής ειδίκευσης στον τομέα των ΤΠΕ και της έρευνας· και
- ii. στη συνέχιση της εφαρμογής του προγράμματος για την απλοποίηση του κανονιστικού πλαισίου για τις ΜΜΕ·

Αγορές κεφαλαίων

Ένα εκτεταμένο πρόγραμμα ιδιωτικοποίησης καθώς και κανονιστικά μέτρα για την αύξηση της διαφάνειας χαρακτήρισαν την ανάπτυξη των κεφαλαιαγορών στην Ισπανία. Η αποτελεσματικότητα της αγοράς παρουσιάζει βελτίωση χάρη στην ενοποίηση διαφόρων εθνικών συστημάτων εκκαθάρισης και συμψηφισμού κινητών αξιών. Προχωρεί επίσης η εξυγίανση του

τραπεζικού τομέα, η οποία οδήγησε σε αύξηση της κερδοφορίας και στην προώθηση της χρησιμοποίησης πιο προηγμένης τεχνολογίας. Η αγορά επιχειρηματικών κεφαλαίων επεκτείνεται χάρη στα ευνοϊκά φορολογικά μέτρα και τη δημιουργία του Nuevo Mercado, αλλά εξακολουθεί να μην είναι επαρκώς ανεπτυγμένη, ιδίως όσον αφορά τις επενδύσεις εκκίνησης. Συνεπώς, θα ήταν σκόπιμο να ληφθούν μέτρα για την μεγαλύτερη ανάπτυξη της αγοράς αυτής. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η Ισπανία θα πρέπει να δώσει άμεση προτεραιότητα :

- i. στη μεγαλύτερη ανάπτυξη της αγοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων με την περαιτέρω ελάττωση των περιορισμών που επιβάλλονται στους θεσμικούς επενδυτές όσον αφορά τις επενδύσεις τους σε μετοχικούς τίτλους, και με τη δημιουργία ενός φορολογικού πλαισίου που ευνοεί περισσότερο τις επενδύσεις και το επιχειρηματικό πνεύμα, το οποίο μπορεί επίσης να ενθαρρυνθεί με την αναθεώρηση της πτωχευτικής νομοθεσίας.

6. ΓΑΛΛΙΑ

Παρά μια ελαφρά επιβράδυνση λόγω της εξαθένωσης της εξωτερικής ζήτησης, αναμένεται ότι η οικονομική δραστηριότητα στη Γαλλία θα διατηρηθεί σε υψηλά επίπεδα και σύμφωνα με τις σημερινές προβλέψεις το πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί με ρυθμό ελαφρά βραδύτερο του 3% τόσο το 2001 όσο και το 2002. Στη διετή αυτή περίοδο, η ισχυρή εσωτερική ζήτηση θα παραμείνει ο κυριότερος παράγοντας στήριξης της ανοδικής τάσης της δραστηριότητας που άρχισε πριν από τρία χρόνια. Η αρνητική επίπτωση στην αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών από την πρόσφατη αύξηση των τιμών του πετρελαίου θα μειωθεί προοδευτικά και οι προγραμματισμένες για το 2001 και 2002 φορολογικές ελαφρύνσεις θα συμβάλουν στην επιτάχυνση της ιδιωτικής κατανάλωσης. Λαμβανομένων υπόψη αυτών των ευνοϊκών προοπτικών για τη ζήτηση, αναμένεται ότι οι παραγωγικές επενδύσεις θα συνεχίσουν να αναπτύσσονται με δυναμικούς ρυθμούς. Χάρη στην επέκταση της οικονομικής δραστηριότητας, η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης θα διατηρηθεί σε υψηλά επίπεδα, επιτρέποντας έτσι τη συνέχιση της ταχείας μείωσης του ποσοστού ανεργίας.

Η ανεργία μειώθηκε απότομα το 2000 αλλά παραμένει υψηλή και η αύξηση των μισθών και των τιμών ήταν συγκρατημένη έως τώρα. Ωστόσο, όλο και περισσότερες ελλείψεις γίνονται προοδευτικά αισθητές στην αγορά εργασίας. Επιπροσθέτως, τα ποσοστά χρησιμοποίησης της παραγωγικής ικανότητας στη μεταποίηση ανήλθαν σε ιστορικά υψηλά επίπεδα. Παρόλο που οι εξελίξεις αυτές δεν φαίνεται να περιορίζουν ακόμα την παραγωγή, αντιπροσωπεύουν ωστόσο ένα δυνητικό κίνδυνο για την αντιμετώπιση του οποίου πρέπει να ληφθούν κατάλληλα μέτρα. Η διατηρησιμότητα της σημερινής οικονομικής ανάπτυξης εξαρτάται από τη βελτίωση των όρων της προσφοράς και ιδίως από την αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, τη δημιουργία ευνοϊκότερου περιβάλλοντος για τις επενδύσεις και την εντατικοποίηση του ανταγωνισμού. Επιπλέον, η σημερινή μακροοικονομική συγκυρία προσφέρει την ευκαιρία για ταχύτερη μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης, η οποία θα ήταν ιδιαίτερα επιθυμητή στο πλαίσιο των προετοιμασιών για την αντιμετώπιση των

μελλοντικών δημοσιονομικών προκλήσεων που συνδέονται κυρίως με τη γήρανση του πληθυσμού.

Δημοσιονομική πολιτική

Το 2000, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε κατά 0,4 εκατοστιαίες μονάδες στο 1,3% του ΑΕΠ, δηλαδή κάτω από το στόχο για το έτος αυτό. Σύμφωνα με το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας του 2000, η μείωση του ελλείμματος θα συνεχιστεί το 2001 και μετά. Αναμένεται ότι τα δημόσια οικονομικά θα ισοσκελιστούν ή θα εμφανίσουν πλεόνασμα το 2004 το αργότερο. Η γαλλική δημοσιονομική στρατηγική βασίζεται στον αυστηρό έλεγχο των δημόσιων δαπανών σε πραγματικούς όρους και στη διάθεση του περιθωρίου ελιγμών που θα δημιουργηθεί με τον τρόπο αυτό κατά το ήμισυ για τη μείωση του δημόσιου χρέους και κατά το άλλο ήμισυ για την ελάφρυνση του φορολογικού βάρους. Σε πιο μακροχρόνια βάση, τα δημόσια οικονομικά πρέπει να αντιμετωπίσουν τις αυξανόμενες επιπτώσεις από τη γήρανση του πληθυσμού. Το 1999 δημιουργήθηκε αποθεματικό ταμείο δημόσιων συντάξεων, το οποίο θα καλύψει μέρος της δημοσιονομικής επίπτωσης από τη γήρανση του πληθυσμού. Με βάση τα ανωτέρω και λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η Γαλλία είναι μέλος της ζώνης του ευρώ, η δημοσιονομική πολιτική πρέπει να έχει ως στόχο:

- i. να επιτύχει το 2001 έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της τάξης του 1% του ΑΕΠ (εξαιρουμένων των εσόδων από την πώληση των αδειών UMTS), σύμφωνα με το στόχο του επικαιροποιημένου προγράμματος σταθερότητας του 2000, και για το σκοπό αυτό να εξασφαλίσει ότι η αύξηση των δημόσιων δαπανών σε πραγματικούς όρους δεν θα υπερβεί το 2001 το στόχο του 1,8%·
- ii. στο πλαίσιο του προϋπολογισμού για το 2002, να συγκρατήσει την αύξηση των δημόσιων δαπανών σε πραγματικούς όρους εντός του ορίου του 1,6%, προκειμένου να εξασφαλίσει την επίτευξη του στόχου του επικαιροποιημένου προγράμματος σταθερότητας του 2000 για δημοσιονομικό έλλειμμα της τάξης του 0,6%· και

- iii. να χρησιμοποιήσει κατά προτεραιότητα το 2002 και μετά, κάθε πρόσθετο περιθώριο ελιγμών για την ενίσχυση της δημοσιονομικής θέσης ενόψει των προετοιμασιών για την αντιμετώπιση των μελλοντικών προκλήσεων, ιδίως της επιβάρυνσης των δημόσιων οικονομικών λόγω της γήρανσης του πληθυσμού· επίσης, για να εξασφαλίσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, να μεταρρυθμίσει χωρίς καθυστέρηση το σύνολο του συνταξιοδοτικού συστήματος.

Αγορά εργασίας

Οι θετικές εξελίξεις στην αγορά εργασίας της Γαλλίας συνεχίστηκαν με εντυπωσιακούς ρυθμούς: το 2000 η απασχόληση αυξήθηκε σημαντικά κατά 1,9%, συμβάλλοντας έτσι στην αισθητή μείωση της ανεργίας στο 9,5%. Η αύξηση των μισθών ήταν συγκρατημένη, παρά τις ανησυχίες που προκαλούν οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού που αρχίζουν να παρατηρούνται σε ορισμένους τομείς και επαγγέλματα και οι οποίες είναι πιθανό ότι θα επιδεινωθούν περαιτέρω λόγω της μείωσης του χρόνου εργασίας. Παρά τις καλές πρόσφατες επιδόσεις, η ανεργία παραμένει υψηλή, ενώ το ποσοστό απασχόλησης είναι σχετικά χαμηλό, ιδίως μεταξύ των ηλικιωμένων εργαζομένων (29% το 2000). Πρέπει επίσης να αυξηθεί η προσφορά εργασίας, ιδίως όσον αφορά τους ανειδίκευτους και τους ηλικιωμένους εργαζομένους. Τα υψηλά επίπεδα διαρθρωτικής ανεργίας οφείλονται εν μέρει στα αντικίνητρα στην εργασία που απομένουν στο πλαίσιο του συστήματος φόρων και επιδομάτων, παρά τα πρόσφατα μέτρα για την εξάλειψη των παραγόντων που αποθαρρύνουν την αναζήτηση εργασίας και παρά τις σχετικά αυστηρές ρυθμίσεις στην αγορά εργασίας. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, και παράλληλα με την πλήρη υλοποίηση των συστάσεων για την απασχόληση, η Γαλλία πρέπει να δώσει προτεραιότητα στους ακόλουθους στόχους:

- i. ενίσχυση των πρόσφατων μεταρρυθμίσεων του συστήματος φόρων και επιδομάτων, με τη βελτίωση των κινήτρων σε ηλικιωμένους εργαζομένους να συνεχίσουν να εργάζονται και με την εξάλειψη των απομεινόντων αντικινήτρων στην αναζήτηση εργασίας μερικής ή πλήρους απασχόλησης. Στο πλαίσιο αυτό, ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στα καθεστώτα πρόωρης

συνταξιοδότησης και στα συστήματα εγγύησης των εισοδημάτων, ιδίως για τους ανειδίκευτους και τους χαμηλόμισθους.

- ii. στενή παρακολούθηση των θετικών και αρνητικών επιπτώσεων από την εφαρμογή της νομοθεσίας για την εβδομάδα 35 ωρών εργασίας, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι δεν θα υπάρξουν μεσοπρόθεσμα αρνητικές επιπτώσεις στο κόστος εργασίας, την προσφορά εργασίας και την οργάνωση της εργασίας και

- iii. μεταρρύθμιση της νομοθεσίας για την προστασία της απασχόλησης κατά τρόπο που να ευνοεί τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Αγορές προϊόντων και οικονομία της γνώσης

Η γαλλική οικονομία είναι ανοικτή στο διεθνή ανταγωνισμό. Η παραγωγικότητα της εργασίας είναι σχετικά υψηλή. Τα επίπεδα των σχετικών τιμών εξακολουθούν να είναι ελαφρώς υψηλότερα από τα αναμενόμενα σε μια χώρα με επίπεδο διαβίωσης αντίστοιχο με εκείνο της Γαλλίας. Σημειώθηκε πρόοδος στην προώθηση της επιχειρηματικότητας και οι κρατικές ενισχύσεις περιορίστηκαν. Ωστόσο, η Γαλλία είναι το κράτος μέλος με τη δεύτερη μεγαλύτερη καθυστέρηση στην ενσωμάτωση των οδηγιών για την εσωτερική αγορά στο εσωτερικό δίκαιο, ενώ αργοί είναι και οι ρυθμοί απελευθέρωσης στις βιομηχανίες δικτύου. Επιπροσθέτως, και παρά την πρόσφατη πρόοδο, το βάρος των διοικητικών διατυπώσεων παραμένει σχετικά σημαντικό για τις επιχειρήσεις. Η Γαλλία θέσπισε πρόσφατα διάταγμα με το οποίο απελευθερώνονται ακόμα περισσότεροι οι αγορές δημόσιων συμβάσεων και βελτιώνεται η διαφάνεια. Τέλος, η διείσδυση των τεχνολογικών της πληροφορίας και της επικοινωνίας αυξάνεται με γρήγορους ρυθμούς και λήφθηκαν μέτρα για να αποφευχθεί η εμφάνιση σημαντικών αποκλίσεων στην πρόσβαση στην ψηφιακή τεχνολογία. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, η Γαλλία πρέπει να δώσει προτεραιότητα στα ακόλουθα:

- i. επιτάχυνση της διαδικασίας απελευθέρωσης στις βιομηχανίες δικτύου, ιδίως στους τομείς του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας·
- ii. επιτάχυνση της ενσωμάτωσης και εφάρμογής των οδηγιών για την εσωτερική αγορά·
- iii. περαιτέρω περιορισμός των κρατικών ενισχύσεων ad hoc· και
- iv. συνέχιση των προσπάθειών για τη μείωση του βάρους των διοικητικών διατυπώσεων για τις επιχειρήσεις, με την απλούστευση των διαδικασιών και την ανάπτυξη νέων μέσων ηλεκτρονικής επικοινωνίας με τις δημόσιες αρχές.

Αγορές κεφαλαίων

Οι κεφαλαιαγορές στη Γαλλία συνεχίζουν να αναπτύσσονται και ιδιαίτερα σημαντική είναι η διεύρυνση της αγοράς μετοχικών τίτλων τόσο όσον αφορά τον αριθμό των εισηγμένων εταιρειών όσο και την κεφαλαιοποίηση της αγοράς. Η αγορά μετοχών επωφελείται επιπλέον από τη δημιουργία προγραμμάτων μακροπρόθεσμης αποταμίευσης, ενώ η βελτίωση της διαφάνειας και της προστασίας των επενδυτών ενισχύει την αποτελεσματικότητά της. Επιπροσθέτως, η γαλλική αγορά μετοχών είναι σήμερα πολύ πιο διεθνοποιημένη, χάρη στη συγχώνευση των χρηματιστηρίων του Παρισιού, του Άμστερνταμ και των Βρυξελλών. Οι επενδύσεις επιχειρηματικών κεφαλαίων επωφελήθηκαν από σειρά μέτρων που λήφθηκαν τα τελευταία χρόνια,

εξακολουθούσαν όμως το 1999 να υστερούν ελαφρώς σε σχέση με το μέσο όρο της ΕΕ. Η περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων είναι επιθυμητή. Η ιδιωτικοποίηση του τραπεζικού τομέα συνεχίζεται και το κράτος εκχωρεί τη συμμετοχή του στην τελευταία κρατική τράπεζα, την Hervet Bank. Μεταβολές συντελούνται επίσης και στο εποπτικό πλαίσιο, όπως ιδίως η προσεχής συγχώνευση των εποπτικών αρχών των αγορών κινητών αξιών και η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ τραπεζικών και ασφαλιστικών εποπτικών αρχών. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, η Γαλλία πρέπει να δώσει προτεραιότητα στα ακόλουθα:

- i. περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων με την ελάφρυνση των ποσοτικών περιορισμών στις τοποθετήσεις θεσμικών επενδυτών στις αγορές μετοχικών τίτλων, με τη δημιουργία φορολογικού πλαισίου πιο ευνοϊκού για τις επενδύσεις και την επιχειρηματικότητα, η οποία όμως πρέπει να ενθαρρυνθεί και με την αναθεώρηση της πτωχευτικής νομοθεσίας· και
- ii. συνέχιση του εξορθολογισμού των μηχανισμών διατομεακής και διασυνοριακής εποπτείας, προκειμένου να εξασφαλιστεί η προσαρμογή τους στις εξελίξεις που σημειώνονται στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

7. ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Μετά από μια ιδιαίτερα ταχύρρυθμη ανάπτυξη το 2000, η οποία χαρακτηρίστηκε από σημαντική υπέρβαση της δυνητικής παραγωγής, αναμένεται ότι η δραστηριότητα θα επιβραδυνθεί το 2001-2002, καθώς οι περιορισμοί από πλευράς εργατικού δυναμικού και παραγωγικής ικανότητας θα γίνουν πιο αισθητοί. Η επιβράδυνση της αμερικανικής οικονομίας και οι επιπτώσεις της επιζωοτίας του αφθώδους πυρετού αποτελούν επίσης παράγοντες που επιβραδύνουν την ανάπτυξη. Αναμένεται ότι η συνδυασμένη επίδραση της βραδύτερης ανάπτυξης των εξαγωγικών αγορών, της αύξησης της πραγματικής συναλλαγματικής ισοτιμίας και του επεκτατικού προϋπολογισμού για το 2001, θα αυξήσει τη σχετική συμβολή της εσωτερικής ζήτησης στην οικονομική ανάπτυξη. Μετά την απότομη άνοδο του επιπέδου των τιμών το 2000, οι προοπτικές στο μέτωπο του πληθωρισμού εμφανίζουν περιορισμένη μείωση το 2000-2002. Παρά την εξασθένηση ορισμένων παραγόντων που επηρέασαν σημαντικά τον πληθωρισμό το 2000, αναμένεται ότι ο εγχώριος πληθωρισμός θα διατηρηθεί σε σχετικά υψηλά επίπεδα.

Η ισχυρή ανάπτυξη που γνωρίζει η χώρα από τα μέσα της δεκαετίας του 90 δημιούργησε συνθήκες πλήρους σχεδόν απασχόλησης. Αυτό που προσέχει σήμερα είναι η διατήρηση ικανοποιητικών ρυθμών ανάπτυξης σε διαρκή βάση, χάρη στη συγκράτηση των πληθωριστικών πιέσεων και στην άρση των περιορισμών από πλευράς εργατικού δυναμικού και υποδομών. Ιδιαίτερη σημασία έχει η άσκηση της δημοσιονομικής πολιτικής κατά τρόπο που να επιτρέπει την επίτευξη των στόχων αυτών χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η οικονομική σταθερότητα. Με δεδομένη πλέον την αναθεώρηση προς τα πάνω των αυξήσεων στους βασικούς μισθούς στην περίοδο 2001-2002 μετά την πρόσφατη αναδιαπραγμάτευση των εθνικών μισθολογικών συμφωνιών λόγω του υψηλότερου του αναμενόμενου πληθωρισμού, και λαμβανομένης υπόψη της πιθανής υπέρβασης των συμφωνηθέντων επιπέδων στις δυσχερείς σημερινές συνθήκες της αγοράς εργασίας, η αποφυγή αλυσιδωτών αυξήσεων μισθών και τιμών αποτελεί μια ακόμη πρόκληση. Τέλος, η συμβολή των νέων μέτρων για την ενίσχυση του ανταγωνισμού σε ορισμένους τομείς και η αύξηση των δαπανών που αφιερώνουν οι επιχειρήσεις στην έρευνα και ανάπτυξη προκειμένου να βελτιωθούν οι όροι της

προσφοράς αποτελούν επίσης προτεραιότητες της οικονομικής πολιτικής.

Δημοσιονομική πολιτική

Το 2000, η ισχυρή ανάπτυξη της οικονομίας επέτρεψε την επίτευξη πλεονάσματος που εκτιμάται στο 4,5% του ΑΕΠ και επομένως υπερβαίνει κατά 1,2 εκατοστιαίες μονάδες το αναμενόμενο. Η επικαιροποίηση το 2000 του προγράμματος σταθερότητας για την περίοδο 2001-2003 προβλέπει υψηλά πλεονάσματα της τάξης του 4,2% του ΑΕΠ σε μέσο όρο και την περαιτέρω μείωση του δείκτη δημόσιου χρέους σε λιγότερο από το ένα τέταρτο του ΑΕΠ έως το 2003. Τα δημόσια οικονομικά είναι υγιή και η πρόσφατη απόφαση για τη θέσπιση ετήσιας εισφοράς ίση με το 1% του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος στο εθνικό αποθεματικό ταμείο συντάξεων έως το 2055 ενισχύει ακόμα περισσότερο τη μακροπρόθεσμη διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Ωστόσο, στη σύνοδο της 12ης Φεβρουαρίου, το Συμβούλιο ECOFIN έκρινε ότι η σχεδιαζόμενη για το 2001 δημοσιονομική πολιτική είναι υπερβολικά επεκτατική και επομένως ασυνεπής με τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών του 2000. Για το λόγο αυτό, το Συμβούλιο απηύθυνε σύσταση στην Ιρλανδία να διορθώσει την κατάσταση. Με βάση τα ανωτέρω, και λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η Ιρλανδία είναι μέλος της ζώνης του ευρώ, η δημοσιονομική πολιτική πρέπει να έχει τους ακόλουθους στόχους:

- i. λήψη αντισταθμιστικών μέτρων στη διάρκεια του τρέχοντος οικονομικού έτους με σκοπό την άρση της ασυνέπειας της προγραμματισμένης για το 2001 δημοσιονομικής πολιτικής με τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών του 2000·
- ii. προετοιμασία προϋπολογισμού για το 2002 που θα επιτρέψει την ελεγχόμενη επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης της ζήτησης·
- iii. βελτίωση του ελέγχου των δαπανών, με επανεισαγωγή από το 2002 συγκεκριμένων ορίων αύξησης στις μεγάλες ομάδες δαπανών και
- iv. προώθηση με πρώτη προτεραιότητα του εθνικού προγράμματος για την ανάπτυξη

των επενδύσεων σε υποδομές και ανθρώπινο κεφάλαιο, με την προϋπόθεση όμως ότι θα επιτευχθούν και θα διατηρηθούν οι σταθεροποιητικοί στόχοι της δημοσιονομικής πολιτικής.

Αγορά εργασίας

Οι εξελίξεις στην αγορά εργασίας της Ιρλανδίας παρέμειναν ικανοποιητικές, με την απασχόληση να αυξάνεται με ρυθμούς ταχύτερους από την αύξηση του εργατικού δυναμικού και να οδηγεί έτσι σε διαρκή μείωση του ποσοστού ανεργίας, που κυμαίνεται πλέον κάτω από το 4,2%. Το 2000 το ποσοστό απασχόλησης ανήλθε σε 64,4%, υπερβαίνοντας έτσι το μέσο όρο στην ΕΕ. Παρά την αύξησή του στο 53% το 2000, το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών, το οποίο ανέρχεται σχεδόν στο μέσο όρο της ΕΕ, παραμένει το 6ο χαμηλότερο στην Ένωση. Υπό συνθήκες αυξανόμενης στενότητας στην αγορά εργασίας, οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού γίνονται όλο και περισσότερο αισθητές και οι αυξήσεις μισθών επιταχύνονται και αποτελούν πλέον σημαντικό κίνδυνο ανόδου του πληθωρισμού. Η πρόσφατη αύξηση του εργατικού δυναμικού, η οποία αρχίζει να επιβραδύνεται, οφειλόταν σε μεγάλο βαθμό στη συνεχιζόμενη αύξηση του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας. Επιβράδυνση σημειώνει και η μέχρι τώρα ισχυρή αύξηση των ποσοστών συμμετοχής, στα οποία υπάρχουν περιθώρια για σημαντική περαιτέρω βελτίωση. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, και παράλληλα με την πλήρη υλοποίηση των συστάσεων για την απασχόληση, η Ιρλανδία πρέπει να δώσει προτεραιότητα στους ακόλουθους στόχους:

- i. εξασφάλιση μισθολογικών εξελίξεων συμβατών με τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών και
- ii. συνέχιση των μέτρων για την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Αγορές προϊόντων και οικονομία της γνώσης

Η Ιρλανδία είναι ανοικτή στο διεθνή ανταγωνισμό, Η παραγωγικότητα της εργασίας είναι υψηλότερη από το μέσο όρο της ΕΕ και οι τιμές καταναλωτή κυμαίνονται στο μέσο όρο της Ένωσης. Το βάρος των διοικητικών διατυπώσεων είναι σχετικά χαμηλό για τις επιχειρήσεις και η διαδικασία

απελευθέρωσης σημειώνει πρόοδο, ιδιαίτερα στους τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου. Ωστόσο, σε ορισμένες αγορές προϊόντων ο ανταγωνισμός είναι ανεπαρκής. Περαιτέρω πρόοδος απαιτείται επίσης στην ιδιωτικοποίηση των μεγάλων κρατικών επιχειρήσεων και στην ενσωμάτωση της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά. Παρά τη σημαντική πρόοδο που πέτυχε η Ιρλανδία στην παραγωγή τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας και στη διεύθυνση του Διαδικτύου, οι δημόσιες δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη είναι σχετικά χαμηλές, ενώ οι δαπάνες των επιχειρήσεων στον τομέα αυτό πραγματοποιούνται κυρίως από ξένες επιχειρήσεις. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, η Ιρλανδία πρέπει να δώσει προτεραιότητα στους ακόλουθους στόχους:

- i. λήψη μέτρων για την ενίσχυση του ανταγωνισμού σε συγκεκριμένες επιμέρους αγορές και ενίσχυση της εφαρμογής της πολιτικής ανταγωνισμού στο σύνολο της οικονομίας·
- ii. θέσπιση μέτρων για την περαιτέρω απελευθέρωση των τομέων των μεταφορών, της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου και για τη μείωση της επιρροής των μεγάλων δημόσιων επιχειρήσεων στις βιομηχανίες δικτύου και
- iii. υλοποίηση των κυβερνητικών σχεδίων για ουσιαστική αύξηση των δαπανών για έρευνα και ανάπτυξη μέσω προγραμμάτων για τη στήριξη των δραστηριοτήτων έρευνας και ανάπτυξης στις ΜΜΕ, την προώθηση των δικτύων βιομηχανικής συνεργασίας και τη δημιουργία υποδομών για την έρευνα σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Αγορές κεφαλαίων

Η απόφαση του Irish Stock Exchange να αγοράσει τεχνολογία ηλεκτρονικών συναλλαγών από την Deutsche Börse και η δημιουργία χρηματιστηριακής αγοράς για εταιρείες υψηλής τεχνολογίας (TTEQ) καταδεικνύουν σαφώς τις συνεχιζόμενες διαρθρωτικές αλλαγές στις ιρλανδικές κεφαλαιαγορές. Πρόοδο σημειώνει επίσης η ιδιωτικοποίηση του τραπεζικού τομέα. Η κυβέρνηση έλαβε διάφορα μέτρα για τη στήριξη της αγοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων, ιδίως μέσω της δράσης για τα κεφάλαια εκκίνησης και

τα επιχειρηματικά κεφάλαια καθώς και στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος της ΕΕ για τη βιομηχανία. Ωστόσο, η προσφορά κεφαλαίων εκκίνησης και κεφαλαίων για τα αρχικά στάδια ανάπτυξης παραμένει συχνά ανεπαρκής. Σημαντικές αλλαγές έγιναν και στο ρυθμιστικό και εποπτικό πλαίσιο των κεφαλαιαγορών. Προβλέπεται ιδίως η δημιουργία της Irish Financial Services Regulatory Authority (IFSRA) που θα είναι επιφορτισμένη με τη θέσπιση ρυθμίσεων προληπτικής εποπτείας στους τομείς των τραπεζών και των ασφαλίσεων, καθώς και με την προστασία των καταναλωτών. Η στρατηγική επανεξέταση του τραπεζικού συστήματος κατέδειξε ότι ενώ η συγκέντρωση στον τραπεζικό τομέα δεν δημιουργεί προβλήματα, ο τρόπος με

τον οποίο αξιολογούνται οι προτεινόμενες συγχωνεύσεις πρέπει να τροποποιηθεί για να εξασφαλιστεί ότι αυτές αποβαίνουν προς όφελος των καταναλωτών και του συνόλου της οικονομίας. Δημιουργήθηκε τέλος το Office of the Director of Corporate Enforcement, με αποστολή την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του εταιρικού δικαίου. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, η Ιρλανδία πρέπει να δώσει προτεραιότητα στην:

- i. περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων, με ιδιαίτερη έμφαση στη βελτίωση της πρόσβασης σε κεφάλαια εκκίνησης και σε κεφάλαια για τα αρχικά στάδια ανάπτυξης.

8. ΙΤΑΛΙΑ

Την έντονη ανάκαμψη της δραστηριότητας που σημειώθηκε το 2000, με αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ σχεδόν διπλάσια εκείνης του προηγούμενου έτους, αναμένεται να ακολουθήσει βραδύτερος ρυθμός ανάπτυξης το 2001, παρότι ο ρυθμός αυτός θα εξακολουθήσει να είναι πολύ ανώτερος των ιδιαίτερα χαμηλών δεικτών της δεκαετίας 1990. Η επιβράδυνση αυτή είναι ουσιαστικά το αποτέλεσμα των λιγότερο ευνοϊκών συνθηκών που επικρατούν στο εξωτερικό, κυρίως στις αγορές εκτός ΕΕ όπου η Ιταλία είναι σχετικά εκτεθειμένη. Ο ρυθμός αύξησης της εγχώριας ζήτησης, ιδίως εκείνος της ιδιωτικής κατανάλωσης, αναμένεται επίσης να υποχωρήσει παρά την σημαντική τόνωση που θα προέλθει από τις μειώσεις φόρων, καθότι οι μειώσεις αυτές αντισταθμίζονται από μία λιγότερο ευνοϊκή εξέλιξη στην αγορά εργασίας και από περιορισμό των δαπανών για διαρκή αγαθά. Η δημιουργία θέσεων απασχόλησης προβλέπεται να συνεχιστεί με κάπως χαμηλότερο ρυθμό. Ο δείκτης ανεργίας θα συνεχίσει να υποχωρεί. Οι χαμηλότερες τιμές πετρελαίου και η αναμενόμενη άνοδο της συναλλαγματικής ισοτιμίας θα μειώσουν προοδευτικά τις πληθωριστικές πιέσεις το 2001. Ο ρυθμός οικονομικής επέκτασης θα επιταχυνθεί εκ νέου το 2002, παράλληλα με την προβλεπόμενη ανάκαμψη της διεθνούς οικονομίας.

Η πρόσφατη ισχυρή αύξηση της απασχόλησης εξακολουθεί να καλύπτει σημαντικές περιφερειακές ανισότητες, με σημάδια έλλειψης εργατικού δυναμικού στο Βορρά. Στο Νότο, παρά τη σταθερή αύξηση της απασχόλησης, ο δείκτης ανεργίας σημείωσε ελαφρά μόνον υποχώρηση από 22% το 1999 σε 21% το 2000. Επιπλέον, οι ισχύουσες ρυθμίσεις για την αγορά εργασίας εξακολουθούν να δίνουν προτεραιότητα στην προστασία της απασχόλησης των εργαζομένων με συμβάσεις αορίστου χρόνου σε μεσαίου ή μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεις, ενώ το σύστημα των επιδομάτων ανεργίας είναι το λιγότερο γενναιόδωρο και ένα από τα περισσότερο κατακερματισμένα στην ΕΕ. Η καθυστερημένη ανάπτυξη της κοινωνίας της γνώσης, σε συνδυασμό με το σχετικά χαμηλό όγκο δραστηριοτήτων Ε&Α εκ μέρους των επιχειρήσεων, ενδέχεται να περιορίσει ή να καθυστερήσει τις δυνατότητες μεσομακροπρόθεσμης ανάπτυξης της οικονομίας. Συνεχίστηκε η διαδικασία ελευθέρωσης των

υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, αλλά η απουσία ανταγωνισμού στην παροχή των υπηρεσιών αυτών σε τοπικό επίπεδο ενδέχεται να υπονομεύσει την αποτελεσματικότητα ολόκληρης της οικονομίας. Τέλος, ο δείκτης δημόσιο χρέος/ΑΕΠ, ο οποίος παραμένει υψηλός, τείνει να περιορίσει το μέρος των δημοσίων δαπανών που διατίθενται για την προώθηση της ανάπτυξης, όπως οι δαπάνες για εκπαίδευση, Ε&Α ή για υποδομές.

Δημοσιονομική πολιτική

Το 2000, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης ανήλθε στο 0,3% του ΑΕΠ, ενώ ο δείκτης του χρέους υποχώρησε στο 110,2%, δηλαδή αρκικά κάτω από το προβλεπόμενο επίπεδο του 112,1%. Εάν δεν ληφθούν υπόψη τα έσοδα από τις άδειες UMTS, το έλλειμμα ανήλθε στο 1,5% του ΑΕΠ. Επομένως, σημείωσε υποχώρηση σε σχέση με το προηγούμενο έτος, παραμένοντας όμως ελαφρώς ανώτερο της σχετικής πρόβλεψης (1,3%). Σύμφωνα με το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας του Δεκεμβρίου 2000, ο δείκτης του ελλείμματος θα εξακολουθήσει να βελτιώνεται το 2001 και το 2002 για να υποχωρήσει στο μηδέν το 2003. Εξάλλου, αναμένεται ότι, μέχρι το 2003, ο δείκτης χρέους θα έχει υποχωρήσει σε επίπεδο κατώτερο του 100% του ΑΕΠ. Στο πλαίσιο αυτό, και λαμβανομένης υπόψη της δημοσιονομικής στρατηγικής που αποσκοπεί στην προοδευτική ελάφρυνση της φορολογικής πίεσης, ο έλεγχος των τρεχουσών πρωτογενών δαπανών θα εξακολουθήσει να αποτελεί σημαντική πρόκληση. Όσον αφορά τη μελλοντική δημοσιονομική επίπτωση που θα έχει η γήρανση του πληθυσμού, η Ιταλία έλαβε τα τελευταία έτη ορισμένα μέτρα για τη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού καθεστώτος, ενώ για το 2001 προβλέπεται η επανεξέταση των παραμέτρων αυτού του συστήματος. Με βάση τα προαναφερόμενα, και δεδομένου ότι η Ιταλία είναι μέλος της ζώνης ευρώ, η δημοσιονομική πολιτική πρέπει να αποσκοπεί:

- i. στην επίτευξη, το 2001, ελλείμματος γενικής κυβέρνησης 0,8% του ΑΕΠ όπως προβλέπεται στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας του 2000· στην διατήρηση, κατά την κατάρτιση του προϋπολογισμού για το 2002, του σταθερού ρυθμού μείωσης του ελλείμματος ώστε να επιτευχθεί ο μεσοπρόθεσμος στόχος της δημοσιονομικής ισορροπίας το 2003· η μείωση αυτή μπορεί να επιτευχθεί με τη

εμφάνιση σημαντικών πρωτογενών πλεονασμάτων, όπως προβλέπει το προαναφερόμενο πρόγραμμα:

- ii. στην αντιστάθμιση κάθε απώλειας εσόδων λόγω συμπληρωματικών μειώσεων των υποχρεωτικών εισφορών και των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης μέσω μειώσεων δαπανών και στον πληρέστερο εξορθολογισμό των δημοσίων δαπανών στο σχέδιο προϋπολογισμού για το 2002, με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών από την πλευρά της προσφοράς·
- iii. στην ενίσχυση του εθνικού συμφώνου σταθερότητας, μέσω της αυστηρότερης εφαρμογής των μέτρων που προβλέπει το σύμφωνο αυτό στις αποκεντρωμένες διοικήσεις, ώστε να επιτευχθεί ήδη από το 2001 ο αποτελεσματικότερος έλεγχος των τρεχουσών πρωτογενών δαπανών, ιδίως στον τομέα της υγείας·
- iv. στην αξιοποίηση κάθε δυνατότητας για βελτίωση των δημοσιονομικών στόχων και την επιτάχυνση του ρυθμού μείωσης του υψηλού δείκτη δημοσίου χρέους, ιδίως ενόψει των μακροπρόθεσμων δημοσιονομικών προκλήσεων που θέτει η γήρανση του πληθυσμού· με σκοπό επίσης τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών, πρέπει να πραγματοποιηθεί και η προβλεπόμενη επανεξέταση των παραμέτρων του συνταξιοδοτικού καθεστώτος κατά τη διάρκεια του 2001, συμπεριλαμβανομένης της λήψης νέων μέτρων για την προώθηση της ανάπτυξης των ιδιωτικών καθεστώτων παροχής επικουρικών συντάξεων.

Αγορά εργασίας

Η κατάσταση της ιταλικής αγοράς εργασίας σημείωσε αισθητή βελτίωση το 2000. Η απασχόληση αυξήθηκε κατά περίπου 2% (έρευνα για το ιταλικό εργατικό δυναμικό) και η ανεργία υποχώρησε από το 11,34% σε 10,5%, επίπεδο το οποίο εξακολουθεί να παραμένει υψηλό. Η τάση αυτή προκύπτει τόσο από την ισχυρότερη οικονομική ανάπτυξη όσο και από τη μεγαλύτερη ευελιξία στις προσλήψεις, λόγω της προσοδευτικής κατάργησης μεγάλου αριθμού περιορισμών όσον αφορά τις "άτυπες συμβάσεις" (συμβάσεις ορισμένου χρόνου, εποχιακές συμβάσεις και συμβάσεις μερικής απασχόλησης). Ωστόσο, η ιταλική αγορά εργασίας εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από χαμηλό δείκτη απασχόλησης, ιδίως μεταξύ των γυναικών και των εργαζόμενων μεγαλύτερης ηλικίας καθώς και από σημαντικές περιφερειακές αποκλίσεις όσον αφορά την ανεργία και την παραγωγικότητα. Ο δείκτης ανεργίας στο Βορρά είναι μόνο 4,6% σε σύγκριση με 8,2% στο Κέντρο και 21% στο Νότο. Η μεγαλύτερη διαφοροποίηση των μισθών μπορεί να αντισταθμίσει τις διαφορές παραγωγικότητας μεταξύ των γεωγραφικών περιοχών. Πρέπει να ενθαρρυνθεί η μεγαλύτερη διαφοροποίηση των μισθών. Παρά τα προσφάτως ληφθέντα μέτρα, το σύστημα κοινωνικών παροχών παραμένει κατακερματισμένο και περιορισμένο όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής του, με διαφορετικά καθεστώτα και αποκλίσεις στις προϋποθέσεις χορήγησης των σχετικών επιδομάτων (επίπεδο και διάρκεια). Η εξακολουθούσα σχετικά χαμηλή προστασία των ανέργων και των "άτυπων εργαζομένων" σε σχέση με τους εργαζόμενους με συμβάσεις αόριστης διάρκειας στις μεγάλες και στις μεσαίες επιχειρήσεις διαιωνίζει το δυαδικό χαρακτήρα της αγοράς εργασίας. Η φορολογική συνιστώσα του κόστους εργασίας μειώθηκε, ιδίως όσον αφορά τους χαμηλότερους μισθούς, αλλά η συνολική φορολογική επιβάρυνση εξακολουθεί να παραμένει σε υψηλά επίπεδα. Με βάση τα προαναφερόμενα, και ενώ θα εφαρμόζει αυστηρά όλες τις συστάσεις για την απασχόληση, η Ιταλία πρέπει να θέσει ως κύριες προτεραιότητες:

- i. την καταβολή περαιτέρω προσπάθειών ώστε κατά τον καθορισμό των μισθών να λαμβάνονται περισσότερο υπόψη η παραγωγικότητα και οι συνθήκες που επικρατούν στις τοπικές αγορές εργασίας·

- ii. τη μεγαλύτερη ευελιξία της αγοράς εργασίας μέσω του συνδυασμού μέτρων για τη βελτίωση της κοινωνικής προστασίας των ανέργων με μια πιο χαλαρή προστασία της απασχόλησης για τους εργαζόμενους με συμβάσεις αόριστης διάρκειας και
- iii. την περαιτέρω ελάφρυνση της φορολογίας που επιβάλλεται στην εργασία μέσω της προοδευτικής μείωσης των υποχρεωτικών εισφορών και των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Ειδικότερα, η μείωση της φορολογικής συνιστώσας του κόστους εργασίας θα πρέπει να αφορά ειδικά τους χαμηλότερους μισθούς, προκειμένου να βελτιωθούν οι δυνατότητες απασχόλησης των εργαζομένων με περιορισμένα επαγγελματικά προσόντα· παράλληλα, επιβάλλεται να μειωθούν οι δημοσιονομικές επιπτώσεις από τις φορολογικές ελαφρύνσεις και να συνεχισθούν οι προσπάθειες για τον περιορισμό του δημοσίου χρέους.

Αγορές προϊόντων και οικονομία της γνώσης

Η Ιταλία παρουσιάζει χαμηλότερο βαθμό ενσωμάτωσης στις ευρωπαϊκές και διεθνείς αγορές προϊόντων σε σχέση με τα άλλα μεγάλα κράτη μέλη. Οι τιμές κυμαίνονται σε επίπεδα χαμηλότερα του ευρωπαϊκού μέσου όρου, εκτός από τον τομέα της ενέργειας. Η Ιταλία σημείωσε πρόοδο όσον αφορά την ενσωμάτωση της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά, την καθιέρωση ευνοϊκότερου περιβάλλοντος για τις επιχειρήσεις, τον εξορθολογισμό των κανονιστικών ρυθμίσεων και τη μείωση των κρατικών ενισχύσεων. Παράλληλα συνεχίζεται η ελευθέρωση των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, αλλά ο ανταγωνισμός στο επίπεδο της τοπικής προσφοράς των υπηρεσιών αυτών παραμένει περιορισμένος. Είναι επίσης ανεπαρκής σε ορισμένους τομείς υπηρεσιών. Παρότι η παραγωγικότητα της εργασίας στην Ιταλία είναι υψηλότερη σε σχέση με το μέσο όρο της ΕΕ και παρά την ταχεία πρόοδο όσον αφορά τη διείσδυση των ΤΠΕ, το χαμηλό ύψος των επενδύσεων σε Ε&Α, ιδίως εκ μέρους των επιχειρήσεων, εξηγεί εν μέρει το βραδύ ρυθμό εισαγωγής καινοτομιών, όπως αυτό αποδεικνύεται από τη σημαντική θέση που καταλαμβάνουν οι τομείς χαμηλής τεχνολογίας στη βιομηχανική παραγωγή και στην ειδίκευση των εξαγωγών. Τα

προβλήματα αυτά παρουσιάζουν επίσης και μία ισχυρή περιφερειακή διάσταση. Με βάση τα προαναφερόμενα, η Ιταλία πρέπει να θέσει ως κύριες προτεραιότητες:

- i. την παρακίνηση των επιχειρήσεων ώστε να συμμετέχουν σε μεγαλύτερο βαθμό στις δραστηριότητες Ε&Α και την περαιτέρω ενθάρρυνση της διάδοσης των ΤΠΕ και της χρησιμοποίησης του ηλεκτρονικού εμπορίου·
- ii. την καταβολή προσπαθειών ώστε η ελευθέρωση στον τομέα της ενέργειας να οδηγήσει στην εφαρμογή χαμηλότερων τιμών για τα νοικοκυριά και τις μικρές επιχειρήσεις που αδυνατούν ακόμη να επιλέξουν τον προμηθευτή τους· την διασφάλιση της προσφοράς ανταγωνιστικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας σε τοπικό επίπεδο στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης του εν λόγω τομέα·
- iii. τον περαιτέρω περιορισμό των διοικητικών υποχρεώσεων που βαρύνουν τις επιχειρήσεις και τη συνέχιση των προσπαθειών για τον εξορθολογισμό των κανονιστικών διατάξεων και των διοικητικών διαδικασιών·
- iv. την αύξηση του ανταγωνισμού και την εξάλειψη των υφιστάμενων περιορισμών όσον αφορά την πρόσβαση στα ελευθέρια επαγγέλματα.

Αγορές κεφαλαίων

Οι ιταλικές αγορές κεφαλαίων εξακολουθούν να επωφελούνται από νομοθετικές και κανονιστικές μεταρρυθμίσεις, από τη συνέχιση των ιδιωτικοποιήσεων καθώς και από την αναδιάρθρωση και την εξυγίανση του τραπεζικού τομέα. Η θέσπιση νέων κανόνων για τα αμοιβαία κεφάλαια παρέχει τη δυνατότητα προσφοράς νέων προϊόντων και δημιουργεί νέες δυνατότητες επένδυσης. Η αγορά επιχειρηματικού κεφαλαίου αναπτύχθηκε και αναμένεται ότι θα επωφεληθεί από την πρόταση νόμου για τις πτωχεύσεις και την αφερεγγυότητα, η οποία ενθαρρύνει την επιχειρηματικότητα. Η εν λόγω επέκταση της αγοράς επιχειρηματικού κεφαλαίου αναμένεται επίσης να ευνοηθεί από τα σχέδια επανεξέτασης του φορολογικού καθεστώτος που εφαρμόζεται στην απόκτηση μετοχών εκ μέρους των μισθωτών,

καθώς και από μια πιο συνεκτική εφαρμογή της φορολογίας στα διάφορα είδη τίτλων και στα προγράμματα συλλογικής επένδυσης που προσφέρονται από αλλοδαπές εταιρείες. Εξάλλου, διευρύνθηκε το φάσμα των επιχειρήσεων που μπορούν να επωφεληθούν από μέτρα χρηματοδότησης με ίδια κεφάλαια. Ωστόσο, η ιταλική αγορά επιχειρηματικού κεφαλαίου παραμένει μία από τις λιγότερο ανεπτυγμένες της ΕΕ. Με βάση τα προαναφερόμενα, η Ιταλία πρέπει να θέσει την ακόλουθη προτεραιότητα:

- i. περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς επιχειρηματικού κεφαλαίου μέσω της χαλάρωσης των ποσοτικών περιορισμών όσον αφορά τις λήψεις συμμετοχής εκ μέρους θεσμικών επενδυτών, και προωθώντας ένα ευνοϊκότερο για τις επενδύσεις και την επιχειρηματικότητα φορολογικό καθεστώς· παράλληλα, η επιχειρηματικότητα μπορεί να ενθαρρυνθεί με την αναθεώρηση των διατάξεων της πτωχευτικής νομοθεσίας.

9. ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Η οικονομική δραστηριότητα ήταν ιδιαίτερα έντονη το 1999 και το 2000, και θα πρέπει να αναμένεται επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ, η οποία πιθανότατα θα ανέλθει στο 5% περίπου ετησίως το 2001 και το 2002. Η δραστηριότητα θα παραμείνει ιδιαίτερα υψηλή, και θα τροφοδοτηθεί από την ισχυρή εγχώρια ζήτηση, και ιδίως από την ιδιωτική και δημόσια κατανάλωση. Η απασχόληση θα συνεχίσει να αυξάνεται κατά περίπου 4% ετησίως, και η οικονομία του Λουξεμβούργου θα εξακολουθήσει να προσελκύει μεγάλο αριθμό διασυνοριακών εργαζομένων. Οι μισθολογικές αυξήσεις επιταχύνθηκαν το 2000 και ανήλθαν στο 5% ως αποτέλεσμα της συνδυασμένης επίδρασης που είχαν η χαμηλότερη προσφορά στην αγορά εργασίας, η άμεση μετακύλιση της επιτάχυνσης του πληθωρισμού στους μισθούς μέσω του μηχανισμού αυτόματης αναπροσαρμογής καθώς και η συμφωνία για σχετικά υψηλές μισθολογικές αυξήσεις στο δημόσιο τομέα. Ο πληθωρισμός, αφού ανήλθε στο ανώτατο επίπεδο του 3,8% το 2000, αναμένεται να μειωθεί παράλληλα με τις τιμές του πετρελαίου. Ωστόσο, ο βασικός πληθωρισμός, ο οποίος επιταχύνθηκε το 2000, αναμένεται να παραμείνει σε σχετικά υψηλά επίπεδα.

Οι πρόσφατες οικονομικές επιδόσεις είναι πολύ θετικές και τα δημόσια οικονομικά ιδιαίτερα υγιή. Ωστόσο, η επιτάχυνση του ρυθμού αύξησης των μισθών και των τιμών αποτελεί σημαντική πρόκληση για την οικονομική πολιτική. Εξάλλου, λαμβανομένων υπόψη των εντάσεων που εμφανίστηκαν πρόσφατα στην αγορά εργασίας, απαιτείται η λήψη μέτρων για την αύξηση των σχετικά χαμηλών σε εθνικό επίπεδο δεικτών απασχόλησης και συμμετοχής στην αγορά αυτή.

Δημοσιονομική πολιτική

Χάρη στην ταχεία αύξηση της δραστηριότητας και της απασχόλησης, το πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης ανήλθε στο 5,3% του ΑΕΠ το 2000· αναμένεται να υποχωρήσει στο 3-4% περίπου του ΑΕΠ το 2001 και το 2002 λόγω της σημαντικής μείωσης του φόρου εισοδήματος που θα τεθεί σε εφαρμογή κατά τη διάρκεια των δύο αυτών ετών.

Οι δημόσιες δαπάνες θα εξακολουθήσουν να αυξάνουν με ταχύ ρυθμό αλλά θα υποχωρήσουν ελαφρά ως ποσοστό του ΑΕΠ. Θα αφορούν ουσιαστικά επενδύσεις σε υποδομές και σε μέτρα στήριξης ειδικών στόχων όπως η ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας και η έρευνα. Με βάση τα προαναφερόμενα και λόγω του ότι το Λουξεμβούργο είναι μέλος της ζώνης ευρώ, η δημοσιονομική πολιτική πρέπει να αποσκοπεί:

- i. στη θέσπιση αυστηρότερων δημοσιονομικών όρων κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού του 2001 και κατά την κατάρτιση του προϋπολογισμού του 2002 ώστε να εξουδετερωθούν, εφόσον εξακολουθούν να υφίστανται, οι πληθωριστικές πιέσεις, και
- ii. στην προσεκτική παρακολούθηση των δημοσίων δαπανών προκειμένου να διαφυλαχτεί η ισορροπία της δημοσιονομικής κατάστασης σε περίπτωση επιβράδυνσης του ρυθμού αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ καθώς και ο βιώσιμος χαρακτήρας τους λαμβανομένης υπόψη της γήρανσης του πληθυσμού.

Αγορά εργασίας

Γενικά, κατά το 2000 στην αγορά εργασίας του Λουξεμβούργου σημειώθηκαν θετικά αποτελέσματα, κυρίως χάρη στην παρουσία διασυνοριακών εργαζομένων. Ο δείκτης ανεργίας είναι ιδιαίτερα χαμηλός καθότι ανέρχεται σε 2,2%. Ωστόσο, στην αγορά εργασίας σημειώνονται ολοένα και μεγαλύτερες πιέσεις υπό μορφή επιτάχυνσης των μισθολογικών αυξήσεων και πληθωριστικών πιέσεων, γεγονός το οποίο καταδεικνύει την ανάγκη καλύτερης αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας. Ο χαμηλός εθνικός δείκτης απασχόλησης, ιδίως όσον αφορά τις γυναίκες (48%) και τους μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένους (26%) αποκαλύπτει την ύπαρξη σημαντικού αποθέματος εργατικού δυναμικού στη χώρα. Τα προγράμματα πρόωρης συνταξιοδότησης, προσυνταξιοδότησης και τα καθεστώτα συντάξεων αναπηρίας παρακίνησαν τους εργαζόμενους να εγκαταλείψουν πολύ νωρίς την αγορά εργασίας. Με βάση τα προαναφερόμενα, και ενώ θα εφαρμόζει αυστηρά

όλες τις συστάσεις για την απασχόληση, το Λουξεμβούργο πρέπει να θέσει την ακόλουθη προτεραιότητα:

- i. συνέχιση των προσπάθειών αύξησης του εθνικού δείκτη απασχόλησης, ιδίως για τους εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας μέσω της μεταρρύθμισης των καθεστώτων πρόωρης συνταξιοδότησης, προσύνταξης και συντάξεων αναπηρίας ώστε να δοθούν στους εν λόγω εργαζόμενους κίνητρα να παραμείνουν ενεργοί· το αυτό πρέπει να επιδιωχθεί και για τις γυναίκες μέσω της άρσης των υφιστάμενων εμποδίων όσον αφορά την παραμονή τους στην αγορά εργασίας ή την επανένταξή τους στην αγορά αυτή.

Αγορές προϊόντων και οικονομία της γνώσης

Το Λουξεμβούργο είναι μία μικρή ανοικτή οικονομία, ιδιαίτερα εκτεθειμένη στο διεθνή ανταγωνισμό. Η παραγωγικότητα είναι υψηλή, και παρά την πρόσφατη αύξηση, οι τιμές παραμένουν σε λογικό επίπεδο, πλην του τομέα της ενέργειας. Η ενσωμάτωση της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά σημείωσε αισθητή πρόοδο, οι περιφερειακές ενισχύσεις μειώθηκαν, η ελευθέρωση των βιομηχανιών δικτύου επιταχύνθηκε ενώ παράλληλα σημειώθηκε πρόοδος στην καθιέρωση των απαραίτητων προϋποθέσεων για την προσαρμογή της χώρας στις πλέον πρόσφατες εξελίξεις στον τομέα των ΤΠΕ. Ωστόσο, πολυάριθμοι παράγοντες, μεταξύ των οποίων ο διοικητικός καθορισμός των τιμών, εξακολουθούν να περιορίζουν τον ανταγωνισμό στις αγορές προϊόντων. Με βάση τα προαναφερόμενα, το Λουξεμβούργο πρέπει να θέσει ως κύρια προτεραιότητα:

- i. την (ήδη εξαγγελθείσα) κατάργηση του συστήματος διοικητικού καθορισμού και παρακολούθησης των τιμών.

10. ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

Κατά τα πρόσφατα έτη, και ιδίως το 2000, οι Κάτω Χώρες σημείωσαν σημαντικές μακροοικονομικές επιδόσεις. Ο δείκτης αύξησης του ΑΕΠ αναμένεται να επιβραδυνθεί κάπως το 2001 και το 2002, ουσιαστικά λόγω του λιγότερο ευνοϊκού εξωτερικού περιβάλλοντος, το πραγματικό όμως ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί με ποσοστό μεγαλύτερο του 3% για κάθε ένα από αυτά τα δύο έτη. Η ισχυρή εγχώρια ζήτηση θα παραμείνει το καθοριστικό στοιχείο της επέκτασης· ιδιαίτερα, η ιδιωτική κατανάλωση αναμένεται να επιταχυνθεί υπό τη συνδυασμένη επίδραση της ουσιαστικής αύξησης των μισθών και της απασχόλησης και της μείωσης της φορολογίας μετά τη φορολογική μεταρρύθμιση που θα τεθεί σε εφαρμογή το 2001. Η απασχόληση θα συνεχίσει να αυξάνει, ιδίως λόγω της ανόδου του δείκτη δραστηριότητας. Ο πληθωρισμός επιταχύνθηκε σημαντικά το 2000 λόγω της ισχυρής ανόδου των τιμών των εισαγωγών. Λαμβανομένης υπόψη της μηχανικής επίδρασης από την αύξηση της έμμεσης φορολογίας από την αρχή του έτους, αλλά επίσης των ενδογενών πιέσεων, ο πληθωρισμός αναμένεται να υπερβεί το 4% το 2001 και να κινηθεί στα επίπεδα του 3% το 2002.

Η έντονη αύξηση των μισθών από το 1997 έθεσε τέρμα σε μία δεκαπενταετή περίοδο συγκράτησης των μισθολογικών αυξήσεων, γεγονός που είχε ιδίως ως αποτέλεσμα την επιδείνωση της εξωτερικής ανταγωνιστικότητας μετά τη σημαντική πρόοδο που είχε επιτευχθεί για περισσότερο από μία δεκαετία στον τομέα αυτό. Λαμβανομένης υπόψη της σημαντικής ελάφρυνσης φόρων η οποία θα συμβάλει στην αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, ιδίως το 2001, η εκ νέου διασφάλιση συγκρατημένων μισθολογικών αυξήσεων θεωρείται καθοριστικό στοιχείο. Οι ολοένα και ισχυρότερες εντάσεις που εμφανίζονται στην αγορά εργασίας θέτουν το ζήτημα εφαρμογής νέων μέτρων που θα διευκολύνουν περαιτέρω την προσφορά εργατικού δυναμικού, γεγονός το οποίο θα απαιτήσει μια πιο προωθημένη μεταρρύθμιση των παθητικών καθεστώτων κοινωνικών παροχών προκειμένου να αυξηθεί ο δείκτης δραστηριότητας. Επιπλέον, απαιτείται να βελτιωθεί η παραγωγικότητα της εργασίας ώστε να αποκατασταθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και να τεθούν

οι βάσεις για την αντιμετώπιση της πρόκλησης που θέτει η γήρανση του πληθυσμού.

Δημοσιονομική πολιτική

Οι Κάτω Χώρες εμφάνισαν πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης ύψους 1% του ΑΕΠ το 1999 και 2% του ΑΕΠ το επόμενο έτος, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων από άδειες UMTS που αντιπροσωπεύουν 0,7% του ΑΕΠ. Την 1η Ιανουαρίου 2001 τέθηκε σε εφαρμογή μία σημαντική φορολογική μεταρρύθμιση η οποία θα οδηγήσει σε αξιοσημείωτη μείωση των δημοσιονομικών εσόδων από το φόρο εισοδήματος και τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, η οποία εν μέρει μόνο θα αντισταθμιστεί από αύξηση πολυάριθμων έμμεσων φόρων, μεταξύ των οποίων ο κανονικός συντελεστής ΦΠΑ που από 17,5% θα ανέλθει σε 19%. Επομένως, σύμφωνα με το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας του 2000, το δημοσιονομικό πλεόνασμα αναμένεται να υποχωρήσει σε 0,7% του ΑΕΠ το 2001. Η μείωση της άμεσης φορολογίας των εισοδημάτων από εργασία και η αύξηση της έμμεσης φορολογίας αποσκοπούν στη μείωση της φορολογικής συνιστώσας που επιβαρύνει τα εισοδήματα από εργασία και στη με αυτόν τον τρόπο ενθάρρυνση της άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας. Ωστόσο, από την άποψη της σταθερότητας, η τρέχουσα δημοσιονομική κατάσταση των Κάτω Χωρών είναι ανησυχητική, καθώς οι πληθωριστικές πιέσεις εντείνονται συνεχώς. Λαμβανομένων υπόψη των προαναφερομένων και του γεγονότος ότι οι Κάτω Χώρες είναι μέλος της ζώνης ευρώ, η δημοσιονομική πολιτική πρέπει να αποσκοπεί:

- i. στη διατήρηση αυστηρού ελέγχου των δημοσίων δαπανών παρά τη χαμηλότερη αναμενόμενη οικονομική ανάπτυξη, ώστε να περιοριστεί η μείωση του δημοσιονομικού πλεονάσματος το 2001 (προβλέπεται να ανέλθει σε 0,7% σύμφωνα με το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας που υποβλήθηκε το 2000) και στη συγκράτηση των πληθωριστικών πιέσεων·

- ii. στην κατάρτιση του προϋπολογισμού για το 2002 με σαφή στόχο τον περιορισμό των πληθωριστικών πιέσεων και επομένως τη βελτίωση του δημοσιονομικού αποτελέσματος σε σχέση με το 2001. Για το σκοπό αυτό, τα δημοσιονομικά όρια που καθορίζονται στο υποβληθέν το 2000 επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας πρέπει να χρησιμοποιηθούν λαμβάνοντας κατά προτεραιότητα υπόψη την οικονομική συγκυρία και να διασφαλίζουν σαφή βελτίωση της δημοσιονομικής κατάστασης και
- iii. στη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών λαμβάνοντας υπόψη τη γήρανση του πληθυσμού, καθώς και στην κατά προτεραιότητα χρησιμοποίηση των διαθέσιμων δημοσιονομικών ορίων για την ταχύτερη μείωση του δημοσίου χρέους από το 2002.

Αγορά εργασίας

Οι επιδόσεις της ολλανδικής αγοράς εργασίας περιλαμβάνονται μεταξύ των υψηλότερων της ΕΕ. Η απασχόληση αυξήθηκε κατά 2,5% το 2000. Ο δείκτης ανεργίας σημείωσε περαιτέρω υποχώρηση στο 2,8%, και η ισχυρή αύξηση του δείκτη συμμετοχής του ενεργού πληθυσμού συνέβαλε στον περιορισμό των εντάσεων που προκύπτουν από την παρατηρούμενη στενότητα στην αγορά εργασίας. Λήφθηκαν διάφορα μέτρα για την περαιτέρω ενθάρρυνση της άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας, όπως η φορολογική μεταρρύθμιση του 2001 και τα μέτρα για την προώθηση της συμμετοχής των γυναικών και των μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων. Ωστόσο, παρότι ο επίσημος δείκτης ανεργίας είναι ιδιαίτερα χαμηλός, η αναλογία των μη ενεργών οικονομικά που είναι δικαιούχοι κοινωνικών εισφορών αναπηρίας, ασθενείας ή ανεργίας εξακολουθεί να είναι υψηλή. Εξάλλου, με βάση τα ισοδύναμα συμβάσεων πλήρους χρόνου εργασίας, ο δείκτης απασχόλησης είναι σχετικά χαμηλός, και υπάρχει επομένως δυνατότητα ανάπτυξης της προσφοράς εργατικού δυναμικού η οποία παραμένει αναξιοποίητη. Με βάση τα προαναφερόμενα, και ενώ θα εφαρμόζουν αυστηρά όλες τις συστάσεις για την απασχόληση, οι Κάτω Χώρες πρέπει να θέσουν ως κύρια προτεραιότητα:

- i. τη συνέχιση των προσπαθειών για τη μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος και του καθεστώτος κοινωνικών εισφορών κατά τρόπο που η εργασία θα είναι οικονομικά συμφέρουσα. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές θα αφορούν ιδίως τους υψηλούς ακόμη ονομαστικούς οριακούς φορολογικούς συντελεστές, ιδίως στους κατώτερους μισθούς, καθώς και τις σχετικά χαλαρές προϋποθέσεις χορήγησης κοινωνικών παροχών προκειμένου να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή του ενεργού πληθυσμού, ιδίως των μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων, και να διευκολυνθεί η επανένταξη των δικαιούχων κοινωνικών παροχών στην αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των δικαιούχων παροχών αναπηρίας.

Αγορές προϊόντων και οικονομία της γνώσης

Λόγω του ότι οι Κάτω Χώρες διαθέτουν ανοικτή οικονομία και χάρη στις διαρθρωτικές και κανονιστικές μεταρρυθμίσεις που πραγματοποιούνται την περίοδο αυτή, οι αγορές προϊόντων λειτουργούν γενικώς ικανοποιητικά, όπως προκύπτει από τα αρκετά χαμηλά επίπεδα τιμών. Λήφθηκαν μέτρα για την ενίσχυση της πολιτικής ανταγωνισμού και την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας. Ο τομέας των τηλεπικοινωνιών ελευθερώθηκε πλήρως, γεγονός το οποίο συνέβαλε στη μείωση των τιμών και στη σημαντική διείσδυση των ΤΠΕ. Η μεταρρυθμιστική διαδικασία συνεχίζεται, αλλά αρχίζει να παρατηρείται κάποια κόπωση, γεγονός το οποίο ενδέχεται να καθυστερήσει την ελευθέρωση σε τομείς όπως η ενέργεια, οι δημόσιες μεταφορές ή οι υπηρεσίες υγείας. Διατυπώνονται ανησυχίες ότι τα παλαιά μονοπώλια ενδέχεται να διατηρήσουν δεσπόζουσα θέση στις ελευθερωθείσες αγορές. Επιπλέον, το ύψος των δημοσιευόμενων στην Επίσημη Εφημερίδα συμβάσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ εξακολουθεί να καταλαμβάνει την προτελευταία θέση σε επίπεδο ΕΕ. Η ανάπτυξη του τομέα παραγωγής ΤΠΕ και της οικονομίας της γνώσης γενικότερα καθυστερεί λόγω της έλλειψης ειδικευμένου προσωπικού και του ιδιαίτερα χαμηλού όγκου της έρευνας στον τομέα των ΤΠΕ σε τοπικό επίπεδο, γεγονός το οποίο θα μπορούσε επίσης να εξηγήσει τη σχετικά απογοητευτική αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας γενικότερα. Με βάση τα προαναφερόμενα, οι

Κάτω Χώρες πρέπει να θέσουν ως κύριες προτεραιότητες:

- i. τη λήψη μέτρων για τη βελτίωση των συνθηκών όσον αφορά την καινοτομία και την περαιτέρω τόνωση της διείσδυσης των ΤΠΕ και, ειδικότερα, την αύξηση της προσφοράς ειδικευμένου προσωπικού ΤΠΕ και εκπαιδευμένων ερευνητών και
- ii. την αύξηση του επιπέδου του ανταγωνισμού ανοίγοντας περαιτέρω τις δημόσιες συμβάσεις στον ανταγωνισμό και διευκολύνοντας την πρόσβαση στην αγορά στους τομείς του αερίου, της ηλεκτρικής ενέργειας, των καλωδιακών δικτύων και των δημοσίων μεταφορών.

Αγορές κεφαλαίων

Οι αγορές κεφαλαίων εξακολουθούν να αναπτύσσονται στις Κάτω Χώρες. Με τη συγχώνευση των χρηματιστηρίων του Άμστερνταμ, των Παρισιών και των Βρυξελλών η αγορά κινητών αξιών των Κάτω Χωρών διεθνοποιείται περαιτέρω. Ειδικότερα, η αγορά

επιχειρηματικού κεφαλαίου σημείωσε ταχεία ανάπτυξη και σημαντικά ποσά επιχειρηματικού κεφαλαίου έχουν επενδυθεί σε όλα τα στάδια ανάπτυξης των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των αρχικών σταδίων δημιουργίας μιας επιχείρησης. Παρότι ο τραπεζικός τομέας χαρακτηρίζεται από σχετικά υψηλό βαθμό συγκέντρωσης, ο ανταγωνισμός κρίνεται επαρκής. Με τη σύσταση του Συμβουλίου Εποπτικών Αρχών στο χρηματοπιστωτικό τομέα, οι τρεις εποπτικές αρχές ενισχύουν την υφιστάμενη συνεργασία σε διατομεακά ζητήματα εποπτείας. Με βάση τα προαναφερόμενα, οι Κάτω Χώρες πρέπει να θέσουν ως κύριες προτεραιότητες:

- i. την περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς επιχειρηματικού κεφαλαίου μέσω της θέσπισης φορολογικού καθεστώτος που θα διευκολύνει την επένδυση και την επιχειρηματικότητα και
- ii. την ικανότητα προσαρμογής των διασυννομιών και διατομεακών εποπτικών μηχανισμών στις εξελίξεις του χρηματοπιστωτικού συστήματος..

11. ΑΥΣΤΡΙΑ

Μετά από αύξηση του ΑΕΠ κατά περισσότερο από 3% το 2000, αναμένεται ότι οι δημοσιονομικοί περιορισμοί και η υποχώρηση της εξωτερικής ζήτησης θα επιβραδύνουν την οικονομική δραστηριότητα το 2001. Η δημοσιονομική εξυγίανση θα επηρεάσει όχι μόνο τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, ιδίως μέσω των φορολογικών μέτρων, αλλά και τη δημόσια κατανάλωση. Συνεπώς, η εγχώρια ζήτηση αναμένεται να επιβραδυνθεί το 2001. Επιπλέον, οι εξαγωγές θα μειωθούν, ιδιαίτερα το 2001, ως αποτέλεσμα των οικονομικών εξελίξεων που σημειώνονται στους κυριότερους εμπορικούς εταίρους της Αυστρίας. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις αναμένεται η επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ στο 2,5% περίπου το 2001. Η εγχώρια ζήτηση θα ανακάμψει ελαφρώς το 2002, καθότι οι αυξήσεις φόρων προοδευτικά θα παύσουν να επηρεάζουν αρνητικά την αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών, ενώ παράλληλα η σχεδιαζόμενη καθιέρωση νέου επιδόματος τέκνων θα έχει ορισμένη θετική επίπτωση. Εξάλλου, η ιδιωτική κατανάλωση θα τονωθεί από τη συνεχιζόμενη αύξηση της απασχόλησης και τη νέα υποχώρηση της ανεργίας, αντισταθμίζοντας έτσι τη νέα αναμενόμενη επιβράδυνση στο σκέλος των εξαγωγών. Η αύξηση του ΑΕΠ αναμένεται ότι θα παραμείνει σταθερή το 2002.

Η ύπαρξη ευνοϊκότερων προοπτικών μεσομακροπρόθεσμης ανάπτυξης της αυστριακής οικονομίας εξαρτάται από τη βελτίωση των συνθηκών της προσφοράς: αυξημένος ανταγωνισμός και χαλάρωση των ρυθμίσεων κατά τρόπο που να διευκολύνεται η επιχειρηματικότητα: ελευθέρωση των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, του λιανικού εμπορίου και των μεταφορών· τέλος, αύξηση του ποσοστού συμμετοχής στην αγορά εργασίας, ιδίως των μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων. Εξάλλου, για να διασφαλιστεί η ταχεία μετάβαση στην οικονομία της γνώσης, πρέπει να αντιμετωπιστούν πολυάριθμα προβλήματα, και ιδίως το ζήτημα των δαπανών για δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης, οι ελλείψεις του συστήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τα προβλήματα διάδοσης των τεχνολογιών. Τέλος, η υψηλή φορολογική πίεση ενδέχεται να επηρεάσει

αρνητικά το αναπτυξιακό δυναμικό της οικονομίας.

Δημοσιονομική πολιτική

Το 2000, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε αισθητά και υποχώρησε στο 1,1% του ΑΕΠ, αντί του 2,1% το 1999. Ωστόσο, εάν ληφθεί υπόψη η ισχυρότερη σε σχέση με τις προβλέψεις αύξηση του ΑΕΠ και ορισμένα εφάπαξ έσοδα (έσοδα από την πώληση αδειών UMTS, την πώληση ακινήτων), η βασική δημοσιονομική κατάσταση δεν σημείωσε καμία μεταβολή. Αντίθετα, το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2001 και η πρόταση προϋπολογισμού της κυβέρνησης για το 2002 προβλέπουν σημαντικούς δημοσιονομικούς περιορισμούς. Προβλέπεται ότι μέχρι το 2002 θα έχει ισοσκελισθεί ο προϋπολογισμός, με τίμημα όμως την ισχυρή αύξηση της ήδη υψηλής φορολογικής πίεσης. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, οι αυξήσεις φόρων θα αποφέρουν έσοδα ίσα με το 0,9% περίπου του ΑΕΠ το 2001. Ορισμένες συμπληρωματικές δαπάνες προβλέπονται για το 2002: αφορούν ιδίως την παροχή γενναιόδωρων επιδομάτων τέκνων. Σε καθαρές τιμές, η συνολική αναδιανομή πόρων ανέρχεται στο ποσό των 3,6 δισεκατ. ευρώ ή 1,6% του ΑΕΠ κατά την περίοδο 2001-2002. Η προβλεπόμενη βελτίωση της δημοσιονομικής κατάστασης μέχρι το 2002 θα προέλθει κατά κύριο λόγο από τα έσοδα. Παρά το εφαρμοζόμενο πρόγραμμα δημοσιονομικής εξυγίανσης, η κατάσταση των δημοσίων οικονομικών δεν μπορεί ακόμη να χαρακτηριστεί ως βιώσιμη μακροπρόθεσμα. Το βάρος των δαπανών στο πλαίσιο του δημόσιου συνταξιοδοτικού συστήματος θα αυξηθεί, και αυτό παρά την πρόσφατη μεταρρύθμιση του εν λόγω συστήματος. Επιπλέον, απαιτείται η μεταρρύθμιση του συστήματος υγείας ώστε να ανασχεθεί η ταχεία αύξηση των δαπανών. Με βάση τα προαναφερόμενα, και δεδομένου ότι η Αυστρία είναι μέλος της ζώνης ευρώ, η δημοσιονομική πολιτική πρέπει να αποσκοπεί:

- i. στην αυστηρή εκτέλεση του προϋπολογισμού σε όλα τα επίπεδα της διοίκησης, τόσο κατά το 2001 όσο και το 2002, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του επικαιροποιημένου προγράμματος σταθερότητας του Δεκεμβρίου 2000 και οι οποίοι ανέρχονται σε 0,75% και σε 0% του ΑΕΠ αντίστοιχα: στον περιορισμό των δαπανών, όπως

προβλέπεται από το πρόγραμμα σταθερότητας, ιδίως στον τομέα της διοικητικής μεταρρύθμισης και της κοινωνικής ασφάλισης.

- ii. κατά τα προσεχή έτη, στην ελάφρυνση της ισχυρής φορολογικής πίεσης που ασκείται ιδίως στην εργασία, χωρίς ωστόσο να υπονομευθούν οι στόχοι δημοσιονομικής εξυγίανσης, γεγονός το οποίο θα οδηγήσει σε νέες μόνιμες περικοπές δαπανών και
- iii. λαμβανομένων υπόψη των προκλήσεων που θα εμφανιστούν μακροπρόθεσμα, ιδίως λόγω της γήρανσης του πληθυσμού, η δημοσιονομική πολιτική πρέπει να αποσκοπεί στην περαιτέρω μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού καθεστώτος· πρέπει ιδιαίτερα να αναθεωρηθούν ήδη το 2001 τα επίπεδα παροχών και να επανεξεταστεί η πρόσβαση στις συντάξεις αναπηρίας, προκειμένου να αυξηθεί η μέση ηλικία συνταξιοδότησης· τέλος, στον τομέα της υγείας, πρέπει να ληφθούν μέτρα που θα ανακόψουν την αυξητική πορεία των δαπανών.

Αγορά εργασίας

Η αυστριακή αγορά εργασίας συνέχισε να παρουσιάζει θετικές επιδόσεις το 2000. Η απασχόληση σημείωσε περαιτέρω αύξηση, παρότι με χαμηλότερο ρυθμό σε σχέση με το 1999, ενώ η ανεργία εξακολούθησε την πτωτική της πορεία και υποχώρησε στο 3,4%. Ωστόσο, ο δείκτης απασχόλησης των μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων είναι ιδιαίτερα χαμηλός (29%), γεγονός το οποίο θέτει σημαντικά προβλήματα λόγω της στενότητας της αγοράς εργασίας και, ιδίως, της γήρανσης του πληθυσμού. Το 2000 αποφασίστηκε η σταδιακή αύξηση της ηλικίας πρόωρης συνταξιοδότησης (κατά 18 μήνες μέχρι το 2002), και η λήψη άλλων μέτρων που θα καταστήσουν την πρόωρη συνταξιοδότηση λιγότερο ελκυστική. Η μεταρρύθμιση του φόρου εισοδήματος μείωσε τη συνολική φορολογική πίεση επί της εργασίας. Με βάση τα προαναφερόμενα, και ενώ θα εφαρμόζει αυστηρά όλες τις συστάσεις για την απασχόληση, η Αυστρία πρέπει να θέσει ως κύρια προτεραιότητα:

- i. την περαιτέρω μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος και του καθεστώτος παροχών ώστε να

παρακινήθούν περαιτέρω οι μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενοι να παραμείνουν ενεργοί στην αγορά εργασίας, ιδίως μέσω της λήψης μέτρων που θα διευκολύνουν την επανένταξη στην εν λόγω αγορά ατόμων-δικαιούχων συντάξεων αναπηρίας.

Αγορές προϊόντων και οικονομία της γνώσης

Η Αυστρία είναι λιγότερο εκτεθειμένη στο διεθνή ανταγωνισμό σε σχέση με άλλα μικρά κράτη μέλη. Η παραγωγικότητα του εργατικού της δυναμικού είναι ελαφρώς κατώτερη του μέσου όρου της ΕΕ. Σημειώθηκε πρόοδος όσον αφορά την ενσωμάτωση της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά, ενώ παράλληλα εκπονούνται μέτρα για την τόνωση της επιχειρηματικότητας. Αντίθετα, η αναλογία δημοσίων συμβάσεων ανοικτών στον ανταγωνισμό είναι χαμηλή και, παρά τα ενθαρρυντικά σχέδια για επιτάχυνση της ελευθέρωσής τους, οι τηλεπικοινωνίες και οι τομείς του αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας εξακολουθούν να χαρακτηρίζονται από σχετικά υψηλές τιμές και ακαμψίες. Ωστόσο, σύμφωνα με την πλέον πρόσφατη νομοθετική ρύθμιση προβλέπεται πλήρης ελευθέρωση του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας μέχρι τον Οκτώβριο 2001, και του τομέα του αερίου μέχρι τον Οκτώβριο 2002. Τέλος, δεν συγκεντρώνονται ακόμη οι προϋποθέσεις για την ταχεία ανάπτυξη της οικονομίας της γνώσης: η Αυστρία εξακολουθεί να εμφανίζει χαμηλό επίπεδο δαπανών για Ε&Α και για τις ΤΠΕ ενώ παράλληλα αντιμετωπίζει σοβαρή έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού στον τομέα των ΤΠΕ. Εξήγγειλε ωστόσο μεταρρυθμίσεις στους τομείς αυτούς. Με βάση τα προαναφερόμενα, η Αυστρία πρέπει να θέσει ως κύριες προτεραιότητες:

- i. την ενσωμάτωση των κοινοτικών οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις και το περαιτέρω άνοιγμα των δημοσίων συμβάσεων στον ανταγωνισμό, ιδίως στο επίπεδο των επαρχιών·
- ii. την πλήρη εφαρμογή των εξαγγελθεισών μεταρρυθμίσεων με σκοπό την περαιτέρω ανάπτυξη της οικονομίας της γνώσης καθώς και τη λήψη μέτρων για την αύξηση της προσφοράς ειδικευμένου προσωπικού στον τομέα των ΤΠΕ.

Αγορές κεφαλαίων

Η εξέλιξη της αγοράς κεφαλαίων στην Αυστρία χαρακτηρίστηκε από αύξηση του βαθμού συγκέντρωσης στον τραπεζικό τομέα και από σημαντική περαιτέρω μείωση των κρατικών συμμετοχών. Το χρηματιστήριο αξιών συνήψε συμμαχία με το Deutsche Börse, και οι δύο αγορές δημιούργησαν το NEWEX σε συνεργασία με ορισμένα χρηματιστήρια που ασχολούνται με την διαπραγμάτευση τίτλων από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη. Αναλήφθηκαν πολυάριθμες μεταρρυθμιστικές προσπάθειες για τη βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου, μεταξύ των οποίων η εφαρμογή των οδηγιών της ΕΕ καθώς και δράσεις για την καταπολέμηση του ξεπλύματος κεφαλαίων. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές περιλαμβάνουν επίσης την άδεια δημοσίευσης ενημερωτικών φυλλαδίων εισαγωγής στην αγγλική γλώσσα και την εισαγωγή τους στο Διαδίκτυο, καθώς και την επέκταση της παρέγκλισης από την υποχρέωση δημοσίευσης των ενημερωτικών δελτίων για τους τίτλους σε ευρώ. Εφαρμόζονται ή πρόκειται να εφαρμοστούν φορολογικά μέτρα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η κατάργηση του φόρου επί του κύκλου εργασιών των χρηματιστηρίων, η τροποποίηση των κληρονομικών δικαιωμάτων επί των μετοχών, η χορήγηση, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, φορολογικών πλεονεκτημάτων για τα δικαιώματα αγοράς μετοχών της επιχείρησης, καθώς και ο διπλασιασμός της φορολογικής

έκπτωσης για τη διανομή μετοχών στους εργαζομένους. Παρότι ορισμένες από αυτές τις μεταρρυθμίσεις είναι επωφελείς για την αγορά επιχειρηματικού κεφαλαίου, η αγορά αυτή εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από χαμηλό ρυθμό ανάπτυξης, ιδίως όσον αφορά τη χρηματοδότηση επιχειρήσεων που βρίσκονται στο στάδιο της εκκίνησής τους. Στα μέσα Απριλίου 2001 κατατέθηκε νομοσχέδιο για τη δημιουργία ενοποιημένης εποπτικής αρχής της χρηματοπιστωτικής αγοράς, το οποίο αποσκοπεί στην αναβάθμιση της εποπτείας και στην παρακολούθηση των εξελίξεων στις αγορές. Με βάση τα προαναφερόμενα, η Αυστρία πρέπει να θέσει ως κύρια προτεραιότητα:

- i. την περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς επιχειρηματικού κεφαλαίου μέσω της ελάφρυνσης των ποσοτικών περιορισμών που επιβάλλονται στις επενδύσεις των θεσμικών επενδυτών σε ίδια κεφάλαια, θεσπίζοντας ένα ευνοϊκότερο για τις επενδύσεις και την επιχειρηματικότητα φορολογικό πλαίσιο.

12. ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Ο ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης για το 2000 εκτιμάται ότι θα ανέλθει στο 3,3%, θα είναι δηλαδή παραπλήσιος εκείνου του προηγούμενου έτους. Αντίθετα, μεταβλήθηκε αισθητά η σύνθεση αυτής της ανάπτυξης, δεδομένου ότι η κάμψη της εγχώριας ζήτησης σχεδόν αντισταθμίστηκε από την επιτάχυνση των εξαγωγών. Η οικονομική δραστηριότητα αναμένεται να επιβραδυνθεί το 2001-2002 και ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ να υποχωρήσει σε επίπεδο ελαφρώς ανώτερο του 2,5%. Η επιβράδυνση αυτή οφείλεται σε διάφορους παράγοντες, και ιδίως στις προσπάθειες των ιδιωτικών επιχειρήσεων να επανεξισορροπήσουν τους ισολογισμούς τους μετά την πρόσφατη ισχυρή άνοδο της δανειακής επιβάρυνσης, στους περιορισμούς που εμφανίζονται στο σκέλος της προσφοράς σε πολλούς τομείς υπηρεσιών και στις κατασκευές, καθώς και στην υποχώρηση της εγχώριας ζήτησης. Η απασχόληση αυξήθηκε κατά 1,7% το 2000 και ο δείκτης ανεργίας υποχώρησε στο 4,2%. Ο ρυθμός αύξησης του δείκτη τιμών καταναλωτή επιταχύνθηκε το 2000 και το 2001, λόγω της σημαντικής ανόδου των τιμών των εισαγωγών, των υψηλών μισθολογικών αυξήσεων λόγω της στενότητας που παρατηρείται στην αγορά εργασίας και ορισμένων προσωρινού χαρακτήρα παραγόντων που αφορούν ειδικά την Πορτογαλία, όπως η άνοδος των τιμών των μεταποιημένων τροφίμων. Παρά την αναμενόμενη για το έτος αυτό υποχώρηση των πιέσεων στις τιμές, ο μέσος πληθωρισμός θα υπερβεί το 3% το 2001, πριν υποχωρήσει εκ νέου σε επίπεδα κατώτερα του ποσοστού αυτού το 2002.

Ο δυναμισμός της εγχώριας ζήτησης στην Πορτογαλία έχει οδηγήσει εδώ και αρκετά χρόνια σε μία κατάσταση ολοένα και μεγαλύτερης ανισορροπίας στο εξωτερικό σκέλος της οικονομίας, η διόρθωση της οποίας αποτελεί προαπαιτούμενο για να μπορέσει η Πορτογαλία να επανέλθει σε μία φάση ισχυρής ανάπτυξης που θα στηρίζεται σε υγιείς βάσεις. Η απαραίτητη αυτή προσαρμογή για μία πιο ισορροπημένη ανάπτυξη πρέπει να υποστηριχτεί από τη δημοσιονομική πολιτική, γεγονός το οποίο συνεπάγεται αυστηρή συγκράτηση των δαπανών. Εξάλλου, η εξωτερική ανταγωνιστικότητα επηρεάστηκε αρνητικά από την ταχεία αύξηση των μισθών, σε συνδυασμό με τη σχετικά χαμηλή αύξηση της παραγωγικότητας. Συνεπώς, είναι

απαραίτητη η συγκράτηση των μισθολογικών αυξήσεων και η λήψη μέτρων για αύξηση της παραγωγικότητας προκειμένου να βελτιωθούν οι επιδόσεις της οικονομίας σε μεσοπρόθεσμη βάση.

Δημοσιονομική πολιτική

Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης υποχώρησε στο 1,4% του ΑΕΠ το 2000 (1,7% του ΑΕΠ εάν δεν ληφθούν υπόψη τα έσοδα από τις πωλήσεις αδειών UMTS). Σύμφωνα με το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας για το 2001, το έλλειμμα θα υποχωρήσει στο 1,1% το 2001 και στο 0,7% το 2002. Προβλέπεται ότι τα δημόσια οικονομικά θα επανέλθουν σε κατάσταση ισορροπίας το 2004. Η πιο αυστηρή δημοσιονομική πολιτική κατά το 2001 αιτιολογείται από τη σημερινή εξαιρετικά υψηλή ζήτηση στην οικονομία, και κατέστη απαραίτητη διότι τα δημόσια οικονομικά της Πορτογαλίας δεν έχουν ακόμη εισέλθει σε μία μεσοπρόθεσμη φάση σχεδόν ισοσκελισμένων προϋπολογισμών. Η μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος το 2001 αναμένεται να προέλθει από την σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των πρωτογενών τρεχουσών δαπανών, η οποία εν μέρει μόνο θα αντισταθμιστεί από την προγραμματισμένη αύξηση των δημοσίων επενδύσεων. Τα φορολογικά έσοδα αναμένεται να αυξηθούν υπό τη συνδυασμένη επίδραση της περαιτέρω προόδου που επιτεύχθηκε όσον αφορά την εισπραξη των φόρων, τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης και τη μείωση των φορολογικών συντελεστών για τα χαμηλά εισοδήματα. Για την τήρηση των προβλέψεων όσον αφορά τις δαπάνες, το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας προβλέπει ενίσχυση των δημοσιονομικών διαδικασιών, ιδίως μηχανισμούς ελέγχου των δαπανών, στο πλαίσιο του μελλοντικού προγράμματος εξυγίανσης των δημοσίων οικονομικών. Με βάση τα προαναφερόμενα και λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η Πορτογαλία είναι μέλος της ζώνης ευρώ, η δημοσιονομική πολιτική πρέπει να αποσκοπεί:

- i. στην επίτευξη του στόχου για έλλειμμα 1,1% του ΑΕΠ το 2001, γεγονός που προϋποθέτει αυστηρή τήρηση των προβλέψεων για τις πρωτογενείς τρέχουσες δαπάνες· εάν παραστεί ανάγκη, δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν τα ποσά των δαπανών που είχαν παγώσει στον προϋπολογισμό του 2001 ώστε να

αποφευχθεί η ανάγκη μείωσης των σχεδιαζόμενων δημοσίων επενδύσεων.

- ii. στην εκπόνηση προϋπολογισμού για το 2002, με τον οποίο θα επιδιώκεται η ταχύτερη μείωση του δείκτη του ελλείμματος σε σχέση με τις προβλέψεις του επικαιροποιημένου προγράμματος σταθερότητας, δεδομένου ότι τα δημόσια οικονομικά της Πορτογαλίας δεν έχουν ακόμη εισέλθει σε μία μεσοπρόθεσμη φάση σχεδόν ισοσκελισμένου προϋπολογισμού· η επιτάχυνση αυτή της δημοσιονομικής εξυγίανσης θα πρέπει να στηριχτεί στη μείωση των δαπανών παρά στις αυξήσεις φόρων και
- iii. στη στήριξη της πορείας δημοσιονομικής εξυγίανσης λαμβάνοντας ήδη από το 2001 συμπληρωματικά μέτρα στον τομέα της υγείας ώστε να βελτιωθεί ο έλεγχος και η αποτελεσματικότητα των δαπανών και θεσπίζοντας το συντομότερο δυνατό τη νομοθεσία που πρέπει να εκδοθεί κατ'εφαρμογή του πρόσφατου νόμου για την κοινωνική ασφάλιση, ώστε να ενισχυθεί η χρηματοοικονομική κατάσταση του τομέα της κοινωνικής ασφάλισης ενόψει της πρόκλησης που αντιπροσωπεύει για τα δημόσια οικονομικά η γήρανση του πληθυσμού.

Αγορά εργασίας

Η αγορά εργασίας στην Πορτογαλία εξακολουθεί να παρουσιάζει θετικές επιδόσεις, καθότι η ανεργία υποχώρησε στο 4% περίπου του ενεργού πληθυσμού το 2000. Ο δείκτης απασχόλησης σημείωσε ελαφρά άνοδο και ανήλθε στο 68%, ενώ οι καταγεγραμμένοι δείκτες απασχόλησης για τις γυναίκες και τους μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενους είναι κατά πολύ ανώτερη του μέσου όρου της ΕΕ. Σε ορισμένες περιφέρειες και τομείς εμφανίζονται ήδη σαφείς ενδείξεις έλλειψης εργατικού δυναμικού, και η ολοένα και περισσότερο τεταμένη κατάσταση στην αγορά εργασίας συνέβαλε στην επιτάχυνση του ρυθμού αύξησης των ονομαστικών μισθών, η οποία ανήλθε στο 5,5% περίπου το 2000. Αυτές οι αυξήσεις μισθών αντισταθμίστηκαν μερικώς μόνον από την άνοδο της παραγωγικότητας. Εξάλλου, η παραγωγικότητα του εργατικού δυναμικού είναι ιδιαίτερα χαμηλή στην Πορτογαλία, εν μέρει λόγω του χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης και

επαγγελματικής κατάρτισης. Τα δύο τρίτα του πληθυσμού ηλικίας μεταξύ 25 και 64 ετών έχουν ολοκληρώσει μόνο την πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Ωστόσο, κατά τα τελευταία αυτά έτη η Πορτογαλία αύξησε σημαντικά τις δαπάνες της για την παιδεία, και το χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο οφείλεται εν μέρει στην ανεπαρκή φοίτηση κατά τις προηγούμενες δεκαετίες. Η νομοθεσία για την προστασία της απασχόλησης στο πλαίσιο των συμβάσεων αορίστου χρόνου εξακολουθεί να είναι σχετικά αυστηρή, γεγονός το οποίο αποτελεί πιθανώς μία από τις κύριες αιτίες της ταχείας επέκτασης των συμβάσεων ορισμένου χρόνου κατά τα τελευταία αυτά έτη. Με βάση τα προαναφερόμενα, και ενώ θα εφαρμόζει αυστηρά όλες τις συστάσεις για την απασχόληση, η Πορτογαλία πρέπει να θέσει ως κύριες προτεραιότητες:

- i. την αύξηση των επενδύσεων στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης και βελτίωση των συστημάτων αυτών ώστε να αναπτυχθεί η ικανότητα για εργασία, οι ικανότητες προσαρμογής και η παραγωγικότητα του εργατικού δυναμικού και
- ii. την προώθηση, σε συνεννόηση με τους κοινωνικούς εταίρους, μεγαλύτερης ευελιξίας στην αγορά εργασίας, ώστε να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος κατάρτισης μεταξύ συνήθων και "άτυπων" συμβάσεων.

Αγορές προϊόντων και οικονομία της γνώσης

Η Πορτογαλία είναι λιγότερο εκτεθειμένη στο διεθνή ανταγωνισμό σε σχέση με άλλα μικρά κράτη μέλη. Τα σχετικά χαμηλά επίπεδα παραγωγικότητας του εργατικού δυναμικού περιορίζουν τη συνολική ανταγωνιστικότητα της πορτογαλικής οικονομίας. Οι τιμές κυμαίνονται σε επίπεδα σαφώς κατώτερα του μέσου όρου της ΕΕ. Λήφθηκαν πολυάριθμα μέτρα για να βελτιωθεί η πρόσβαση στις δημόσιες συμβάσεις, να περιοριστούν οι διοικητικές υποχρεώσεις των επιχειρήσεων καθώς και μέτρα για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης. Αναλήφθηκαν πολυάριθμες πρωτοβουλίες για την περαιτέρω διάδοση των ΤΠΕ. Ωστόσο, η μετάβαση της Πορτογαλίας προς την οικονομία της γνώσης εξακολουθεί να παρεμποδίζεται από μία ανεπαρκή ικανότητα έρευνας και καινοτομίας, η οποία εν μέρει οφείλεται στο ανεπαρκές επίπεδο εκπαίδευσης του εργατικού δυναμικού. Η

ελευθέρωση στον τομέα της ενέργειας συνεχίζεται με σχετικά βραδύ ρυθμό, ενώ οι κρατικές ενισχύσεις παραμένουν σε υψηλά επίπεδα. Τέλος, όσον αφορά τη νομοθεσία για την εσωτερική αγορά, το ποσοστό των κειμένων που δεν έχουν ενσωματωθεί στην πορτογαλική νομοθεσία παραμένει ένα από τα υψηλότερα της ΕΕ. Με βάση τα προαναφερόμενα, η Πορτογαλία πρέπει να θέσει ως κύριες προτεραιότητες:

- i. το διπλασιασμό των προσπάθειών για την αύξηση των επενδύσεων σε Ε&Α, ιδίως εκ μέρους των επιχειρήσεων·
- ii. την περαιτέρω διάδοση των ΤΠΕ, κυρίως μέσω της λήψης μέτρων για την αύξηση της προσφοράς εργατικού δυναμικού ειδικευμένου στις τεχνολογίες αυτές·
- iii. την περαιτέρω μείωση των κρατικών ενισχύσεων (ιδίως των τομεακών ενισχύσεων)·
- iv. την επιτάχυνση και επέκταση της ελευθέρωσης των τομέων της ενέργειας, υπέρ ιδίως των μικρών επιχειρήσεων και των νοικοκυριών· και
- v. την ταχύτερη ενσωμάτωση των οδηγιών για την εσωτερική αγορά.

Αγορές κεφαλαίων

Οι κεφαλαιαγορές της Πορτογαλίας διέρχονται περίοδο ταχέων αλλαγών, με την εξυγίανση και συγκέντρωση χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων καθώς και με την εμφάνιση νέων χρηματοπιστωτικών προϊόντων. Διευρύνθηκε η αγορά επιχειρηματικού κεφαλαίου, παρότι εξακολουθεί να κατατάσσεται μεταξύ των λιγότερο ανεπτυγμένων της ΕΕ. Αναλήφθηκαν πρωτοβουλίες - οι οποίες κυρίως βασίζονται σε κεφάλαια του δημοσίου - προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση των ΜΜΕ στις πηγές χρηματοδότησης, αλλά η λήψη περαιτέρω μέτρων για την ανάπτυξη της αγοράς επιχειρηματικού κεφαλαίου θα διευκόλυνε την επίτευξη αυτού του στόχου. Το ρυθμιστικό πλαίσιο ενισχύθηκε με τη θέσπιση αυστηρότερων κανόνων για τις προβλέψεις, την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων και τα μεγάλα ανοίγματα. Η Τράπεζα της Πορτογαλίας έλαβε επίσης μέτρα για την ενίσχυση της εποπτείας των μεθόδων και πρακτικών που χρησιμοποιούν οι τράπεζες σε ζητήματα διαχείρισης κινδύνων καθώς και για τη βελτίωση της πειθαρχίας της αγοράς μέσω της αυξημένης γνωστοποίησης των οικονομικών καταστάσεων. Η δημιουργία του Εθνικού Συμβουλίου Εποπτικών Αρχών του χρηματοπιστωτικού τομέα αναμένεται να ενισχύσει περαιτέρω την εποπτεία. Με βάση τα προαναφερόμενα, η Πορτογαλία πρέπει να θέσει ως κύριες προτεραιότητες:

- i. την περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς επιχειρηματικού κεφαλαίου μέσω της ελάφρυνσης των ποσοτικών περιορισμών για τις επενδύσεις των θεσμικών επενδυτών σε ίδια κεφάλαια, θεσπίζοντας φορολογικό πλαίσιο που θα ευνοεί τις επενδύσεις για την επιχειρηματικότητα, και ενθαρρύνοντας επίσης την επιχειρηματικότητα μέσω της προσαρμογής της πτωχευτικής νομοθεσίας· και
- ii. την ικανότητα προσαρμογής των διασυννομιών και διατομεακών εποπτικών μηχανισμών στις εξελίξεις του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

13. ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Το 2000, η αύξηση του ΑΕΠ ανήλθε σε 5,7% και οφείλεται κυρίως στις εξαιρετικές επιδόσεις του εξαγωγικού τομέα. Κατά την περίοδο 2001-2002 αναμένεται ότι η συνεισφορά του τομέα αυτού στην ανάπτυξη θα περιοριστεί, γεγονός που θα έχει ως αποτέλεσμα την επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας και την υποχώρησή της σε πιο διατηρήσιμους δείκτες ανάπτυξης της τάξης του 4% περίπου. Η εγχώρια ζήτηση θα παραμείνει ισχυρή χάρη στην ανάκαμψη της ιδιωτικής κατανάλωσης, η οποία με τη σειρά της θα διευκολυνθεί από σημαντικές μειώσεις του φόρου εισοδήματος. Θετική προβλέπεται και η εξέλιξη των επενδύσεων σε κεφαλαιουχικά αγαθά, λόγω του ακόμη ιδιαίτερα υψηλού δείκτη χρησιμοποίησης της παραγωγικής ικανότητας, ενώ οι επενδύσεις στις κατασκευές αναμένεται ότι θα επωφεληθούν από ένα ισχυρό μεταναστευτικό ρεύμα προς τους κυριότερους πόλους ανάπτυξης. Η δημιουργία θέσεων απασχόλησης συνεχίζεται, η ανεργία θα διατηρήσει την καθοδική της πορεία, αλλά ο αριθμός των ανέργων θα εξακολουθήσει να είναι σχετικά υψηλός, γεγονός το οποίο είναι αποκαλυπτικό των παρατενόμενων διαρθρωτικών προβλημάτων στην αγορά εργασίας. Οι τιμές καταναλωτή σημείωση ισχυρή αύξηση το προηγούμενο έτος, ενώ η ευρισκόμενη σχεδόν σε κατάσταση υπερθέρμανσης οικονομία δέχτηκε νέες πιέσεις από την άνοδο των τιμών του πετρελαίου, αλλά ο πληθωρισμός αναμένεται να επιβραδυνθεί και να ανέλθει σε επίπεδο μόλις ανώτερο του 2% το 2001, πριν σημειώσει νέα αποκλιμάκωση το 2002.

Ο ταχέως αναπτυσσόμενος τομέας των τηλεπικοινωνιακών εξοπλισμών αποτελεί τον κυριότερο παράγοντα του δυναμισμού της φινλανδικής οικονομίας κατά τα τελευταία αυτά έτη. Ωστόσο, το γεγονός ότι η συνολική εξέλιξη της οικονομίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από αυτή τη βιομηχανία εμπεριέχει κινδύνους. Είναι πράγματι προφανές ότι βραχυπρόθεσμα μία επιβράδυνση στον τομέα των τηλεπικοινωνιών θα έχει άμεσες επιπτώσεις σε ολόκληρη την οικονομία. Μεσοπρόθεσμα, η ισχυρή άνοδος των μισθών στον τομέα αυτό, η οποία αναμφίβολα αιτιολογείται από την ταχεία αύξηση της παραγωγικότητας, συνεπάγεται κινδύνους υπερβολικών μισθολογικών αυξήσεων σε άλλους τομείς δραστηριότητας όπου οι αυξήσεις της παραγωγικότητας είναι πολύ χαμηλότερες.

Εφόσον συμβεί αυτό, οι εν λόγω τομείς ενδέχεται να γνωρίσουν προβλήματα ανταγωνιστικότητας και, συνεπώς, μείωση της απασχόλησης. Σε ένα πλαίσιο που ήδη χαρακτηρίζεται από έντονες γεωγραφικές ανισότητες και από αναντιστοιχία των επαγγελματιών προσόντων, η εξέλιξη αυτή ενδέχεται να επιβραδύνει περαιτέρω την απορρόφηση της ανεργίας. Οι πρόσφατα συναφθείσες συμβάσεις για συγκρατημένες μισθολογικές αυξήσεις, οι οποίες θα ισχύσουν το 2001 και το 2002, αποτελούν επομένως θετική εξέλιξη, αλλά οι μισθοί δεν αντικατοπτρίζουν ακόμη επαρκώς αυτές τις διαφορές στην εξέλιξη της παραγωγικότητας.

Δημοσιονομική πολιτική

Η είσπραξη σαφώς μεγαλύτερων σε σχέση με τις προβλέψεις φορολογικών εσόδων, σε συνδυασμό με την ισχυρή αύξηση της παραγωγής, αλλά και με ορισμένους ειδικούς παράγοντες (όπως το εξαιρετικά υψηλό επίπεδο φόρων επί των κερδών κεφαλαίου), και παράλληλα με τον αυστηρό έλεγχο των δαπανών, οδήγησαν σε πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης της τάξης του 6,7% περίπου του ΑΕΠ το 2000. Το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας προβλέπει επίσης σημαντικά πλεονάσματα, αν και κάπως χαμηλότερα, κατά την περίοδο προγραμματισμού 2001-2004. Η δημοσιονομική στρατηγική στηρίζεται ουσιαστικά στη μείωση των δημοσίων δαπανών ως ποσοστό του ΑΕΠ και, ταυτόχρονα, σε ορισμένη ελάφρυνση της φορολογικής πίεσης. Η μείωση του φόρου εισοδήματος, η οποία άρχισε να εφαρμόζεται την περίοδο αυτή, αναμένεται να ενισχύσει τα κίνητρα για εργασία, αλλά θα πρέπει να εξεταστεί σε συνδυασμό με τα συστήματα παροχών. Η επίτευξη δημοσιονομικών πλεονασμάτων υψηλότερων του 4% του ΑΕΠ φαίνεται πιθανή μεσοπρόθεσμα, λαμβανομένων υπόψη των ευνοϊκών οικονομικών συνθηκών· τα πλεονάσματα αυτά αιτιολογούνται από την πίεση που η έκδηλη γήρανση του πληθυσμού ενδέχεται να ασκήσει μακροπρόθεσμα στη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών. Δεδομένου ότι το βάρος των δαπανών τείνει να αυξάνει, ο αυστηρός έλεγχός τους αποτελεί προϋπόθεση για την επίτευξη των επιδιωκόμενων πλεονεκτημάτων. Με βάση τα προαναφερόμενα, και δεδομένου ότι η Φινλανδία είναι μέλος της ζώνης ευρώ, η δημοσιονομική πολιτική πρέπει να αποσκοπεί:

- i. στην τήρηση των στόχων για τις δαπάνες οι οποίοι καθορίζονται στον προϋπολογισμό του 2001·
- ii. στη διατήρηση των υψηλών δημοσιονομικών πλεονασμάτων το 2001 και τα επόμενα έτη, μέσω της μείωσης των δημοσίων δαπανών ως ποσοστό του ΑΕΠ· και
- iii. στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών, λαμβανομένων υπόψη των μελλοντικών επιπτώσεων που θα έχει η γήρανση του πληθυσμού στις συντάξεις και τις δαπάνες υγείας, επιπτώσεις στις οποίες η Φινλανδία είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένη· για το σκοπό αυτό, η πολιτική μείωσης του χρέους πρέπει να συνεχιστεί αλλά και να συμπληρωθεί, κατά την καλυπτόμενη από το πρόγραμμα περίοδο, με τη λήψη μέτρων για την αύξηση της ισχύουσας σήμερα χαμηλής πραγματικής ηλικίας συνταξιοδότησης.

Αγορά εργασίας

Το 2000, οι επιδόσεις της φινλανδικής αγοράς εργασίας ήταν ανάμικτες. Σε αντίθεση με την ισχυρή άνοδο του ΑΕΠ και της απασχόλησης, η ανεργία σημείωσε βραδεία υποχώρηση και εξακολουθεί να διατηρείται σε ένα απογοητευτικά υψηλό επίπεδο (9,8%). Τα διαρθρωτικά προβλήματα της αγοράς εργασίας εκδηλώνονται με έναν αφύσικα υψηλό δείκτη ανεργίας στους ηλικιωμένους και με χαμηλή εξειδίκευση εργαζόμενους, καθώς και σε ορισμένες περιφέρειες. Αντίθετα, σε άλλες περιφέρειες και σε ορισμένους τομείς εμφανίζονται φαινόμενα συμφόρησης, παρά την ύπαρξη ιδιαίτερα κινήσιμου εργατικού δυναμικού. Οι απαντήσεις της κυβέρνησης στα προβλήματα αυτά εστιάζονται σε μεγάλο βαθμό στη συνολική μείωση των φορολογικών επιβαρύνσεων επί της εργασίας, ιδίως μέσω των συμπληρωματικών φορολογικών ελαφρύνσεων που εξαγγέλθηκαν για το 2001 και το 2002, και στην ανάπτυξη ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας. Ωστόσο, η πρόοδος εξακολουθεί να είναι βραδεία όσον αφορά το στόχο της αύξησης της πραγματικής ηλικίας συνταξιοδότησης και της βελτίωσης των κινήτρων για τους χαμηλόμισθους. Παρά την ευρεία εφαρμογή προγραμμάτων επανακατάρτισης των ανέργων, ο δείκτης επιτυχίας σε όρους μείωσης της μακροχρόνιας ανεργίας είναι χαμηλός. Με

βάση τα προαναφερόμενα, και ενώ θα εφαρμόζει όλες τις συστάσεις για την απασχόληση, η Φινλανδία πρέπει να θέσει ως κύριες προτεραιότητες:

- i. την ενίσχυση των προσπάθειών για τη μείωση των πραγματικών οριακών φορολογικών συντελεστών επί των χαμηλόμισθων και την προσαρμογή του συστήματος κοινωνικών παροχών, ιδίως του συνταξιοδοτικού καθεστώτος, ώστε να προσφέρει περισσότερα κίνητρα στους εργαζόμενους να δέχονται τις προσφερόμενες θέσεις απασχόλησης και να παραμένουν στην αγορά εργασίας· και
- ii. τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των ενεργητικών προγραμμάτων που εφαρμόζονται στην αγορά εργασίας και τον εστιασμό των προγραμμάτων αυτών στις ανάγκες των ατόμων που είναι περισσότερο εκτεθειμένα στον κίνδυνο της μακροχρόνιας ανεργίας.

Αγορές προϊόντων και οικονομία της γνώσης

Παρά την περιφερειακή θέση της Φινλανδίας στην ΕΕ και τη χαμηλή της πληθυσμιακή πυκνότητα, η οποία δημιουργεί φυσικά εμπόδια στον ανταγωνισμό, το άνοιγμα της φινλανδικής οικονομίας στις διεθνείς αγορές διευρύνθηκε κατά τα πρόσφατα έτη. Τα επίπεδα των τιμών καταναλωτή είναι ανώτερα από ό,τι θα μπορούσε να αναμένεται για μία χώρα με αυτό το βιοτικό επίπεδο. Αντίθετα, οι τιμές των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών και της ηλεκτρικής ενέργειας είναι χαμηλές, και αυτό μπορεί να εξηγηθεί από την ουσιαστική πρόοδο που έχει επιτελέσει η Φινλανδία όσον αφορά την ελευθέρωση και την απορύθμιση των τομέων αυτών. Από την άλλη όμως πλευρά ο ανταγωνισμός παραμένει ανεπαρκής στον τομέα του λιανικού εμπορίου, των κατασκευών και των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Εξάλλου, το ποσοστό, ως προς το ΑΕΠ, των δημοσίων συμβάσεων που δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα είναι σχετικά χαμηλό παρά τις αυστηρότερες σε σχέση με τις απαιτούμενες κανονιστικές ρυθμίσεις. Η μετάβαση προς την οικονομία της γνώσης εξελίσσεται ομαλά στη Φινλανδία, όπως προκύπτει από το σχετικά υψηλό επίπεδο των δαπανών για Ε&Α και το σημαντικό δείκτη διείσδυσης των ΤΠΕ. Με βάση τα

προαναφερόμενα, η Φινλανδία πρέπει να θέσει ως κύριες προτεραιότητες:

- i. την αυστηρότερη τήρηση των κανονιστικών ρυθμίσεων για τις δημόσιες συμβάσεις, ιδίως σε τοπικό επίπεδο, και την αύξηση της διαφάνειας κατά την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας ώστε να αυξηθεί ο βαθμός συμμετοχής των ιδιωτικών επιχειρήσεων και
- ii. την ενίσχυση του ανταγωνισμού σε ορισμένους τομείς όπως η διανομή, οι κατασκευές και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Αγορές κεφαλαίων

Οι φινλανδικές κεφαλαιαγορές βρίσκονται σε φάση πλήρους ανάπτυξης και οι επενδυτικές ευκαιρίες θα εξακολουθήσουν να αυξάνονται χάρη σε μία νέα νομοθεσία η οποία επιτρέπει τη σύσταση τραπεζών ενυπόθηκης πίστης και την έκδοση ενυπόθηκων ομολογιών. Η ανάπτυξη της αγοράς ευνοείται από την πιο συννεπτική φορολογική αντιμετώπιση των εισοδημάτων από επενδύσεις και από τις βελτιώσεις που επήλθαν στην υποδομή

της αγοράς. Η αγορά επιχειρηματικού κεφαλαίου αναπτύσσεται επίσης, ενώ εμφανίζονται νέοι οργανισμοί επενδύσεων ειδικευμένοι στις επιχειρήσεις με ισχυρό αναπτυξιακό δυναμικό, στις τεχνολογίες και στις ΜΜΕ· για την περαιτέρω όμως επέκταση της αγοράς ευκαταίο θα ήταν να καταβληθούν αυξημένες προσπάθειες. Η αναδιάρθρωση του τραπεζικού τομέα συνεχίζεται, ιδίως με τη συγχώνευση της σουηδοφινλανδικής Nordea και της δανικής Unibank, από την οποία προέκυψε το μεγαλύτερο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα της Σκανδιναβίας. Για την αποτελεσματική χρηματοπιστωτική εποπτεία αυτών των διασυστοριακών ιδρυμάτων, οι φινλανδικές εποπτικές αρχές υπέγραψαν συμφωνία συνεργασίας με τις ομολόγους τους της Δανίας και της Σουηδίας. Με βάση τα προαναφερόμενα, η Φινλανδία πρέπει να θέσει ως κύρια προτεραιότητα:

- i. την περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς επιχειρηματικού κεφαλαίου μέσω της θέσπισης φορολογικού πλαισίου περισσότερο ευνοϊκού για τις επενδύσεις και την επιχειρηματικότητα.

14. ΣΟΥΗΔΙΑ

Από το 1998 η Σουηδία γνωρίζει μία περίοδο ισχυρής ανάπτυξης κατά την οποία το ΑΕΠ της αυξήθηκε με ρυθμό υψηλότερο του 3,5% ετησίως. Ωστόσο, η επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας το 2001 αποδυναμώνει την εξωτερική ζήτηση, η οποία συμπίπτει με την αναμενόμενη συγκυριακή υποχώρηση της εγχώριας ζήτησης, και ιδίως της ιδιωτικής κατανάλωσης. Η έλλειψη δυναμισμού της χρηματοπιστωτικής αγοράς συμβάλλει επίσης στην επιβράδυνση αυτή. Ωστόσο, αναμένεται αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, η οποία θα προέλθει από τη περαιτέρω άνοδο της απασχόλησης και τις μειώσεις φόρων που τέθηκαν σε ισχύ το 2001. Επιπλέον, η εγκατάσταση του δικτύου τρίτης γενιάς τηλεπικοινωνιών αναμένεται να τονώσει τις επενδύσεις κατά το τρέχον και τα επόμενα έτη. Συνολικά, οι παράγοντες αυτοί θα έχουν ως αποτέλεσμα την επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης, η οποία θα ανέλθει σε 2,7% το 2001 και σε 3% το 2002.

Κατά τα τελευταία αυτά έτη η απασχόληση σημείωσε ισχυρή άνοδο και συνέβαλε στην αισθητή μείωση του δείκτη ανεργίας. Η εξέλιξη των μισθών και των τιμών ήταν συγκρατημένη, ενώ οι νέες μισθολογικές συμβάσεις υποδηλώνουν ότι θα συνεχιστεί η συγκράτηση των μισθολογικών αυξήσεων. Ως εκ τούτου, οι ενδογενείς πληθωριστικές πιέσεις θα παραμείνουν ασθενείς το 2001 και το 2002. Με ιδιαίτερη ικανοποίηση υπογραμμίζεται ο στόχος που έθεσε η Σουηδία για επίτευξη δείκτη απασχόλησης 80% μέχρι το 2004. Για να γίνει αυτό, πρέπει να συνεχιστεί η στρατηγική μείωσης των φόρων και άμβλυνσης των οριακών επιπτώσεων που προκαλούν στρεβλώσεις και οι οποίες απορρέουν από τις υπό προϋποθέσεις παροχές εισοδημάτων το γεγονός αυτό θα ενίσχυε τα οικονομικά κίνητρα για εργασία. Εξάλλου, η κατά παράδοση εφαρμογή ορισμένων προγραμμάτων στο σύνολο της αγοράς εργασίας ενδέχεται να είναι επιζήμια για την επαρκή και ικανοποιητική προσφορά εργασίας.

Δημοσιονομική πολιτική

Το 2000, το πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης σημείωσε σημαντική άνοδο (2,2%) και ανήλθε στο 4% του ΑΕΠ, δηλαδή σε επίπεδο πολύ ανώτερο της αντίστοιχης πρόβλεψης της Σουηδίας (3,4% του ΑΕΠ). Σύμφωνα με το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σύγκλισης που υποβλήθηκε το 2000, θα συνεχιστεί η εμφάνιση σημαντικών πλεονασμάτων το 2001 και το 2002 (3,5% και 3,3% του ΑΕΠ αντίστοιχα), με την προϋπόθεση ότι θα συνεχιστεί η εφαρμοζόμενη σήμερα πολιτική. Μεσοπρόθεσμα, η δημοσιονομική πολιτική που ακολουθεί η Σουηδία αποβλέπει στην επίτευξη ενός διττού στόχου, και συγκεκριμένα: (i) στον ετήσιο καθορισμό ονομαστικών ανωτάτων ορίων για τα τρία επόμενα έτη όσον αφορά τις δαπάνες της γενικής κυβέρνησης και (ii) στην επίτευξη δημοσιονομικού πλεονάσματος 2% του ΑΕΠ κατά μέσο όρο για όλη τη διάρκεια του συγκυριακού κύκλου. Το περιθώριο που προέκυψε από τα ανώτερα των προβλέψεων πλεονάσματα διατέθηκε εν μέρει για φορολογικές ελαφρύνσεις και εν μέρει για τη μείωση του χρέους η οποία αποτελεί έναν από τους πυλώνες της στρατηγικής που ακολουθεί η Σουηδία για να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις από τη γήρανση του πληθυσμού. Με βάση τα προαναφερόμενα, η δημοσιονομική πολιτική πρέπει να αποσκοπεί:

- i. στην επίτευξη, το 2001, πλεονάσματος της γενικής κυβέρνησης το οποίο θα είναι συμβιβάσιμο με το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σύγκλισης που υποβλήθηκε το 2000 και το οποίο προβλέπει πλεόνασμα της τάξης του 3,5% του ΑΕΠ.
- ii. στη συνέχιση, το 2002, της στρατηγικής μείωσης των φόρων για τους εργαζόμενους με χαμηλούς και μέσους μισθούς, με παράλληλη επιδίωξη του μεσοπρόθεσμου στόχου για πλεόνασμα 2% του ΑΕΠ, λαμβάνοντας υπόψη τη φάση στην οποία βρίσκεται ο συγκυριακός κύκλος, και μεριμνώντας ταυτόχρονα για την τήρηση του ανωτάτου ορίου δαπανών της γενικής κυβέρνησης και
- iii. στη συνέχιση της στρατηγικής μείωσης του δημοσίου χρέους μεσοπρόθεσμα, όπως αυτή περιγράφεται στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα σύγκλισης που υποβλήθηκε το 2000, και η οποία θέτει ως στόχο την

επίτευξη πλεονάσματος 2% του ΑΕΠ για όλη τη διάρκεια του κύκλου, συνεχίζοντας ταυτόχρονα την εφαρμογή της στρατηγικής για περαιτέρω μείωση των φόρων και για αυστηρό έλεγχο των δαπανών. Η Σουηδία θα βρεθεί έτσι σε καλύτερη θέση για να αντιμετωπίσει την πίεση που ασκεί στα δημόσια οικονομικά η γήρανση του πληθυσμού.

Αγορά εργασίας

Η κατάσταση της σουηδικής αγοράς εργασίας σημείωσε περαιτέρω σημαντική βελτίωση το 2000, και η ανεργία υποχώρησε στο 5,9% του ενεργού πληθυσμού. Ο συνολικός δείκτης απασχόλησης και, ιδίως, οι δείκτες απασχόλησης των γυναικών και των μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων, συγκαταλέγονται μεταξύ των υψηλότερων της Ένωσης. Μέχρι σήμερα δεν ειδηλώθηκε καμία γενική έλλειψη εργατικού δυναμικού, παρότι οι δυνατότητες πρόσληψης περιορίζονται ολοένα και περισσότερο σε ορισμένους τομείς ή περιφέρειες. Η βελτίωση των δυνατοτήτων εξεύρεσης απασχόλησης, ο καθορισμός αυστηρότερων προϋποθέσεων για τη λήψη επιδομάτων ανεργίας (επαγγελματική και γεωγραφική κινητικότητα) και η έμφαση που δόθηκε στη δια βίου κατάρτιση διευκόλυναν την αντιστοίχιση της προσφοράς με τη ζήτηση κατά την πρόσφατη περίοδο ανάκαμψης. Ωστόσο, σε διάφορες εκτιμήσεις υπογραμμίζεται η αναποτελεσματικότητα ορισμένων ενεργητικών προγραμμάτων υπέρ της αγοράς εργασίας (ΕΠΑΕ), τα οποία προκαλούν, π.χ., σημαντικά φαινόμενα μετατόπισης. Παρά την πρόσφατη λήψη μέτρων, η φορολογική πίεση επί των εισοδημάτων της εργασίας παραμένει υψηλή και τα καθεστώτα παροχών συνέβαλαν στη διαμόρφωση υψηλών καθαρών ποσοστών αποζημίωσης. Πράγματι, σε επίπεδο ΕΕ, η Σουηδία ασκεί την μεγαλύτερη φορολογική πίεση στους χαμηλούς μισθούς. Με βάση τα προαναφερόμενα, και ενώ θα εφαρμόζει αυστηρά όλες τις συστάσεις για την απασχόληση, η Σουηδία πρέπει να θέσει ως κύριες προτεραιότητες:

- i. τη συνέχιση των προσπάθειών για μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος και του συστήματος παροχών προκειμένου να καταστεί η εργασία οικονομικώς συμφέρουσα, και ιδίως να περιοριστεί η ισχυρή φορολογική πίεση που ασκείται στους χαμηλόμισθους και

- ii. την αποτελεσματική εφαρμογή των ΕΠΑΕ και την εστίασή τους στα άτομα που είναι περισσότερο εκτεθειμένα στον κίνδυνο μακροχρόνιας ανεργίας, καθώς και στην ικανοποίηση των αναγκών της αγοράς εργασίας.

Αγορές προϊόντων και οικονομία της γνώσης

Παρά την περιφερειακή θέση που κατέχει η Σουηδία στην ΕΕ και τη χαμηλή πληθυσμιακή της πυκνότητα, η οποία δημιουργεί φυσικά εμπόδια στον ανταγωνισμό, το άνοιγμα της σουηδικής οικονομίας στις διεθνείς αγορές διευρύνθηκε κατά τα πρόσφατα έτη. Τα επίπεδα των τιμών καταναλωτή παραμένουν σε σχετικά υψηλά επίπεδα. Ωστόσο, σημειώθηκε σημαντική πρόοδος όσον αφορά την ελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών και της ηλεκτρικής ενέργειας, γεγονός το οποίο είχε ως αποτέλεσμα την πτώση των τιμών στους εν λόγω τομείς. Η Σουηδία εμφανίζει επίσης εξαιρετικές επιδόσεις όσον αφορά την ενσωμάτωση των οδηγιών για την εσωτερική αγορά ενώ οι κρατικές ενισχύσεις κυμαίνονται σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Λήφθηκαν μέτρα για την καθιέρωση του ανταγωνισμού στην παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και τις δημόσιες συμβάσεις, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι δεν μπορεί να σημειωθεί περαιτέρω πρόοδος προς την κατεύθυνση αυτή. Ο ανταγωνισμός είναι επίσης ανεπαρκής στο λιανικό εμπόριο, στα φαρμακευτικά προϊόντα, στις κατασκευές και στις μεταφορές, ενώ ο υψηλός βαθμός κρατικής ιδιοκτησίας αποτελεί ένα γνωστό πρόβλημα. Η Σουηδία δαπανά τα μεγαλύτερα ποσά για Ε&Α σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά ένα μεγάλο μέρος των δραστηριοτήτων Ε&Α πραγματοποιούνται από μεγάλες εταιρείες σε μικρό αριθμό τομέων της οικονομίας. Με βάση τα προαναφερόμενα, η Σουηδία πρέπει να θέσει ως κύριες προτεραιότητες:

- i. τη συνεπέστερη τήρηση των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις και την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας σε τοπικό επίπεδο και
- ii. την αύξηση του ανταγωνισμού σε ορισμένους τομείς όπως οι αεροπορικές μεταφορές και η φαρμακευτική βιομηχανία.

Αγορές κεφαλαίων

Η εξέλιξη των κεφαλαιαγορών στη Σουηδία χαρακτηρίστηκε από πράξεις συγκέντρωσης, από νομοθετικές και κανονιστικές μεταρρυθμίσεις και από την ανάπτυξη των επενδύσεων επιχειρηματικού κεφαλαίου. Η εισαγωγή ιδίως ενός στοιχείου κεφαλαιοποίησης στο συνταξιοδοτικό σύστημα, με το οποίο κάθε εργαζόμενος μπορεί να επιλέξει ο ίδιος τον διαχειριστή των κεφαλαίων του, αύξησε τη ζήτηση για επενδυτικές υπηρεσίες και ενίσχυσε την παρουσία των αλλοδαπών ταμείων συλλογικών επενδύσεων στη σουηδική αγορά. Η αγορά επιχειρηματικού κεφαλαίου αναπτύχθηκε κατά τα τελευταία αυτά έτη και οι τοποθετήσεις διαφοροποιήθηκαν και δεν αφορούν πλέον μόνο τον τομέα της υψηλής τεχνολογίας. Λήφθηκαν μέτρα για την προσφορά ευνοϊότερων όρων στους φορείς παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου. όμως, για την ανάπτυξη της αγοράς αυτής θα πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω

προσπάθειες. Η αρμόδια για την χρηματοπιστωτική εποπτεία αρχή αναδιοργάνωσε τις δραστηριότητές της ώστε να προσαρμοστεί στην ανάπτυξη των χρηματοπιστωτικών ομίλων ετερογενών δραστηριοτήτων και να αποκτήσει μια συνολική άποψη των κινδύνων στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Η αρχή αυτή υπέγραψε συμφωνία συνεργασίας με τις ομολόγους τις της Δανίας, της Φινλανδίας και της Νορβηγίας με σκοπό την άσκηση αποτελεσματικής εποπτείας στα διασυνοριακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Με βάση τα προαναφερόμενα, η Σουηδία πρέπει να θέσει ως κύρια προτεραιότητα:

- i. την περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς επιχειρηματικού κεφαλαίου μέσω της θέσπισης φορολογικού πλαισίου περισσότερο ευνοϊκού για τις επενδύσεις και την επιχειρηματικότητα, και την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας μέσω της προσαρμογής της πτωχευτικής νομοθεσίας.

15. ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

Η αύξηση του ΑΕΠ στο Ηνωμένο Βασίλειο ανήλθε στο 3% το 2000. Η εξέλιξη της οικονομίας αναμένεται να παραμείνει θετική το 2001 και το 2002 με δείκτες ανάπτυξης 2,7% το 2001 και 3% το 2002. Η εγχώρια ζήτηση, η οποία ενισχύθηκε από τα πρόσφατα δημοσιονομικά μέτρα και τα σχέδια για ισχυρή αύξηση της δημόσιας κατανάλωσης και των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου αναμένεται να παραμείνει σε υψηλά επίπεδα. Θα αντισταθμιστεί έτσι η συρρίκνωση των καθαρών εξαγωγών η οποία οφείλεται στην επιβράδυνση της αμερικανικής ανάπτυξης. Ο πληθωρισμός είναι και αναμένεται να παραμείνει χαμηλός, και ο δείκτης τιμών καταναλωτή του Ηνωμένου Βασιλείου είναι μεταξύ των χαμηλότερων της ΕΕ. Παρά τη στενότητα που παρατηρείται στην αγορά εργασίας και τον δείκτη ανεργίας που είναι ο χαμηλότερος των τελευταίων 24 ετών (5,2%), οι πιέσεις για μισθολογικές αυξήσεις παραμένουν συγκρατημένες. Η ανεργία ενδέχεται να σημειώσει περαιτέρω ελαφρά υποχώρηση, όταν θα αρχίσουν να αποδίδουν τα μέτρα για την ενίσχυση των κινήτρων προς εργασία.

Παρότι η ανεργία παραμένει χαμηλή, σε ορισμένες ομάδες και περιοχές οι σχετικοί δείκτες είναι ανώτεροι του μέσου όρου. Το καθοριστικό ζήτημα είναι εάν οι εφαρμοζόμενες ενεργητικές πολιτικές στην αγορά εργασίας επαρκούν για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα του κοινωνικού αποκλεισμού το οποίο συνδέεται με την παρατεταμένη ανεργία και τη μη άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας. Ένα άλλο διαρθρωτικό πρόβλημα είναι το σχετικά χαμηλό επίπεδο παραγωγικότητας στο Ηνωμένο Βασίλειο. Παρότι κατά τα τελευταία τρίμηνα σημειώθηκε αύξηση της παραγωγικότητας, είναι ακόμη πάρα πολύ νωρίς για να θεωρηθεί ότι πρόκειται για μόνιμη βελτίωση. Η κυβέρνηση έλαβε και στην περίπτωση αυτή μέτρα για να αντιμετωπίσει αυτή την αδυναμία. Πλέον, το ζητούμενο είναι τα μέτρα αυτά να οδηγήσουν πράγματι σε υψηλότερη παραγωγικότητα.

Δημοσιονομική πολιτική

Το πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης ανήλθε σε 4,3% του ΑΕΠ το 2000 (1,9% εάν δεν ληφθούν υπόψη τα έσοδα από την πώληση αδειών UMTS). Για το οικονομικό έτος 2000-2001 προβλέπεται

δημοσιονομικό πλεόνασμα 1,7% του ΑΕΠ (εκτός αδειών UMTS), δηλαδή υψηλότερο από το 1,1% που αναφέρεται στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα σύγκλισης. Για τη συνέχεια, προβλέπεται πλεόνασμα 0,5% το 2001-2002, το οποίο κατά το 2002-03 θα μετατραπεί σε μικρό έλλειμμα της τάξης του 0,1%, και στη συνέχεια σε ελλείμματα της τάξης του 1% περίπου του ΑΕΠ το 2003-2004 και κατά τα επόμενα έτη. Τα στοιχεία αυτά αντιστοιχούν σε γενικές γραμμές σε εκείνα του επικαιροποιημένου προγράμματος σύγκλισης. Οι προβλέψεις βασίζονται σε μια επιφυλακτική υπόθεση δυνητικής αύξησης του ΑΕΠ κατά 2,25%. Ωστόσο, το προβλεπόμενο έλλειμμα, δηλαδή περίπου 1% του ΑΕΠ για την περίοδο 2003-2004 έως 2005-2006, βάσει των σημερινών πολιτικών, δεν αντιστοιχεί σε σχεδόν ισοσκελισμένο προϋπολογισμό. Η επιπλέον χαλάρωση που προβλέπεται μεταξύ 2000-2001 και 2001-2002 σε σχέση με το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σύγκλισης δεν θα διακυβεύσει κατά κανένα τρόπο την οικονομική σταθερότητα, καθότι ο πληθωρισμός είναι χαμηλός και τα θεμελιώδη στοιχεία των οικονομικών προοπτικών, συμπεριλαμβανομένων των δημοσιονομικών μέτρων, δεν αποκαλύπτουν ανησυχητικές τάσεις στο σκέλος της ζήτησης. Τα προγράμματα δαπάνων προβλέπουν αύξηση των πόρων για δημόσιες επενδύσεις, οι οποίες κινήθηκαν σε χαμηλά επίπεδα κατά τα πρόσφατα έτη· έτσι, αναμένεται ότι το ποσοστό των επενδύσεων αυτών ως προς το ΑΕΠ θα ανέλθει από 0,8% το 2000-2001 στο 1,7% μέχρι το 2003-2004, εκτός αποσβέσεων και πωλήσεων περιουσιακών στοιχείων. Σύμφωνα με τις μακροπρόθεσμες προβλέψεις που περιλαμβάνονται στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα σύγκλισης, η κατάσταση των δημοσίων οικονομικών θα είναι βιώσιμη εφόσον συνεχιστεί η εφαρμογή των σημερινών πολιτικών. Με βάση τα προαναφερόμενα, η δημοσιονομική πολιτική θα πρέπει να αποσκοπεί:

- i. στην επίτευξη, εκ μέρους της γενικής κυβέρνησης, πλεονάσματος τουλάχιστον 0,5% του ΑΕΠ το 2001-2002 όπως προβλέπεται στον προϋπολογισμό για το 2001·
- ii. στην κατάρτιση σχεδόν ισοσκελισμένου προϋπολογισμού της γενικής κυβέρνησης για το 2002-2003, όπως αυτό προβλέπεται στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα σύγκλισης. Ειδικότερα, ο αναμενόμενος

δείκτης δημοσίων τρεχουσών δαπανών ως προς το ΑΕΠ για το 2002-03 δεν θα πρέπει να υπερβεί τις αντίστοιχες προβλέψεις για τον προϋπολογισμό του 2001 (37,3%)· και

- iii. στον διπλασιασμό, όπως προβλέπεται, των δημοσίων επενδύσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ, πλην αποσβέσεων, μεταξύ 2000-2001 και 2003-2004, μεριμνώντας ταυτόχρονα για την τήρηση των όρων του συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης.

Αγορά εργασίας

Η βρετανική αγορά εργασίας παραμένει μεταξύ των δυναμικότερων της Ένωσης· η απασχόληση σημείωσε ισχυρή άνοδο κατά τα τελευταία έτη και η ανεργία είναι πρακτικά στο χαμηλότερο επίπεδο της κατά τα τελευταία 20 έτη (5,5% το 2000). Ο δείκτης μακροχρόνιας ανεργίας σε σχέση με τη συνολική ανεργία συγκαταλέγεται επίσης μεταξύ των χαμηλότερων της Ένωσης. Το Ηνωμένο Βασίλειο συνέχισε να βελτιώνει το φορολογικό του σύστημα και το σύστημα κοινωνικών παροχών προκειμένου να καταστεί η εργασία οικονομικώς συμφέρουσα. Η εμβέλεια των ενεργών πολιτικών στην αγορά εργασίας, οι οποίες είναι επικεντρωμένες στο "New Deal", διευρύνθηκε, ιδίως μέσω της ενίσχυσης των μέτρων για την επίλυση των προβλημάτων κοινωνικού αποκλεισμού που θέτει η συγκέντρωση της ανεργίας σε ορισμένες μειονεκτούσες ζώνες καθώς και η υψηλή αναλογία νοικοκυριών χωρίς απασχόληση. Παρότι η ανεργία υποχώρησε συνολικά, τα ποσοστά μη συμμετοχής στην οικονομική δραστηριότητα δεν μειώθηκαν καθόλου, και ο αριθμός των ατόμων που ζητούν παροχές ασθένειας και αναπηρίας αυξήθηκαν αισθητά κατά τα τελευταία έτη. Με βάση τα προαναφερόμενα, και ενώ θα εφαρμόζει αυστηρά όλες τις συστάσεις για την απασχόληση, το Ηνωμένο Βασίλειο πρέπει να θέσει ως κύρια προτεραιότητα:

- i. την ενίσχυση των ενεργητικών μέτρων που αφορούν τις κοινότητες και τα άτομα που είναι περισσότερο εκτεθειμένα στον κίνδυνο μακροχρόνιας ανεργίας και μη συμμετοχής στην οικονομική δραστηριότητα, και τη μεταρρύθμιση των παθητικών συστημάτων κοινωνικών παροχών ώστε να δοθούν στα ικανά προς εργασία άτομα οι απαιτούμενες ευκαιρίες και κίνητρα.

Αγορές προϊόντων και οικονομία της γνώσης

Το Ηνωμένο Βασίλειο σημείωσε αισθητή πρόοδο όσον αφορά την κανονιστική μεταρρύθμιση και την ελευθέρωση των βιομηχανιών δικτύου. Το οικονομικό περιβάλλον, το οποίο χαρακτηρίζεται από χαμηλό επίπεδο ρυθμίσεων, είναι ευνοϊκό για τις επιχειρήσεις και την επιχειρηματικότητα. Ωστόσο, το σχετικά χαμηλό επίπεδο της παραγωγικότητας του εργατικού δυναμικού εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα, παρά την εμφάνιση ορισμένων ενδείξεων για ταχύτερη αύξηση κατά το 2000. Η αδυναμία αυτή μπορεί να εξηγηθεί από την έλλειψη ανταγωνισμού σε ορισμένους τομείς της οικονομίας, τη μείωση των δαπανών των επιχειρήσεων για E&A ως ποσοστό του ΑΕΠ (μέχρι το 1999) και την ανεπάρκεια των επενδύσεων κατά το παρελθόν, ιδίως των δημοσίων επενδύσεων. Λήφθηκαν ορισμένα μέτρα για την τόνωση της E&A και την καινοτομία. Με βάση τα προαναφερόμενα, το Ηνωμένο Βασίλειο πρέπει να θέσει ως κύριες προτεραιότητες:

- i. τη λήψη μέτρων για αύξηση του σχετικά χαμηλού επιπέδου της παραγωγικότητας, ιδίως μέσω της βελτίωσης του ανταγωνισμού σε τομείς όπως η παροχή λιανικών τραπεζικών υπηρεσιών, η πώληση ιδιωτικών αυτοκινήτων και οι ταχυδρομικές υπηρεσίες, και μέσω της αύξησης της προσφοράς ειδικευμένου εργατικού δυναμικού στον τομέα των ΤΠΕ· και

- ii. την πραγματική υλοποίηση των εξαγγελθεισών επενδύσεων για τη βελτίωση των υποδομών στον τομέα των μεταφορών και της ποιότητας των δημοσίων μεταφορών και την εξασφάλιση του κατάλληλου συντονισμού μεταξύ των διαφόρων δημοσίων οργανισμών, ρυθμιστικών αρχών και ιδιωτικών επιχειρήσεων.

Αγορές κεφαλαίων

Οι κεφαλαιαγορές του Ηνωμένου Βασιλείου συγκαταλέγονται μεταξύ των πλέον ανεπτυγμένων της Ένωσης. Ωστόσο, η επέκταση της αγοράς επιχειρηματικού κεφαλαίου προωθείται με μέτρα που αποσκοπούν στην τόνωση των επενδύσεων σε ίδια κεφάλαια κατά τη φάση της αρχικής εκκίνησης των επιχειρήσεων και με ορισμένες μεταρρυθμίσεις στο επίπεδο της φορολογίας και των κανονιστικών ρυθμίσεων που διέπουν τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού τομέα. Η αντικατάσταση της απαίτησης για ελάχιστη χρηματοοικονομική κάλυψη (Minimum Funding Requirement, ή MFR) που επιβάλλεται σε όλα τα συνταξιοδοτικά ταμεία από μια μακροπρόθεσμη απαίτηση προσαρμοσμένη σε κάθε ταμείο θα εξαλείψει ένα δυνητικό εμπόδιο για τις επενδύσεις

των ταμείων αυτών σε κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου. Εξάλλου, η κυβέρνηση προωθεί τις συνεργασίες ιδιωτικού - δημόσιου τομέα με σκοπό την αύξηση, σε ολόκληρη τη χώρα, των επενδύσεων επιχειρηματικού κεφαλαίου σε μικρές επιχειρήσεις και σε επιχειρήσεις που βρίσκονται σε φάση αρχικής εκκίνησης. Η δημιουργία ενιαίου ρυθμιστικού οργάνου - της Financial Services Authority - θα συμβάλλει επίσης στην εφαρμογή ισότιμων όρων για την άσκηση δραστηριοτήτων πιστωτικού ιδρύματος· λήφθηκαν επίσης μέτρα υπέρ των καταναλωτών. Επίσης, προβλέπονται ή ήδη εφαρμόζονται μέτρα στον τραπεζικό τομέα για την τόνωση του ανταγωνισμού και την εξυπηρέτηση των συμφερόντων των καταναλωτών· πρόκειται συγκεκριμένα για νομοθετικά μέτρα που θα διευκολύνουν την πρόσβαση στα συστήματα πληρωμής και θα επιτρέπουν την παρακολούθηση των εξόδων πρόσβασης, την αναθεώρηση των κωδίκων των επαγγελματιών οργανισμών ελέγχου και την επανεξέταση των στόχων του Υπουργείου Οικονομικών όσον αφορά την προώθηση του ανταγωνισμού στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Με βάση τα προαναφερόμενα, το Ηνωμένο Βασίλειο πρέπει να θέσει ως κύρια προτεραιότητα:

- i. την περαιτέρω χαλάρωση των υποχρεώσεων, οι οποίες ενδεχομένως περιορίζουν τις επενδύσεις των συνταξιοδοτικών ταμείων σε κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου.